

LAPINLAHDEN KUNTA

TOIMINTAKERTOMUS JA TASEKIRJA

VUODELTA 2018

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.2.1	Kunnanvaltuusto	4
1.2.2	Kunnanhallitus	4
1.2.3	Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot	4
1.2.4	Kunnan tilivelvolliset	4
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
1.3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	6
1.3.2	Oman talousalueen kehitys	7
1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	9
1.4.1	Olennaiset muutokset kunnan taloudessa	9
1.4.2	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	10
1.4.3	Kunnan henkilöstö	13
1.4.4	Ympäristöasiat	14
1.4.5	Muut ei-taloudelliset asiat	14
1.4.6	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	15
1.5	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	16
1.6	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	18
1.6.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	18
1.6.2	Toiminnan rahoitus	22
1.6.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	23
1.6.4	Kokonaistulot ja menot	25
1.7	Kuntakonsernin toiminta ja talous	26
1.7.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	26
1.7.2	Konsernin toiminnan ohjaus	26
1.7.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	26
1.7.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	27
1.7.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	28
1.7.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	30
1.8	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
1.8.1	Asiaa koskeva sääntely	33
1.8.2	Tilikauden tuloksen käsittely	33
1.8.3	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	34
2.1	Seurantaa koskeva sääntely	34
2.2	Käyttötalouden toteutuminen	34
2.3	Keskusvaalilautakunta	34
2.3.1	Vaalit (tulosalue)	34
2.4	Tarkastuslautakunta	35
2.4.1	Tarkastustoimi (tulosalue)	35
2.5	Kunnanhallitus	37
2.5.1	Hallintokeskus	37
2.5.2	Yleishallinto (tulosalue)	37
2.5.3	Kehittämispalvelut (tulosalue)	39
2.5.4	Työllistäminen (tulosalue)	41

2.5.5	Projektit (tulosalue)	43
2.6	PALVELULAUTAKUNTA	44
2.6.1	Sosiaali- ja terveysosasto	44
2.6.2	Sosiaalityö (tulosalue)	44
2.6.3	Vammais- ja kehitysvammapalvelut (tulosalue)	44
2.6.4	Perusterveydenhuolto (tulosalue)	44
2.6.5	Erikoissairaanhoito (tulosalue)	64
2.6.6	Vanhuspalvelut (tulosalue)	65
2.6.7	Ruokapalvelu (tulosalue)	67
2.6.8	Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)	68
2.6.9	Terveysosaston tilasto-osuus 1.1. – 31.12.2018	69
2.6.10	Perusopetus (tulosalue)	75
2.6.11	Lukio (tulosalue)	78
2.6.12	Kulttuuri- ja nuorisopalvelut (tulosalue)	80
2.6.13	Varhaiskasvatus (tulosalue)	89
2.6.14	Tukipalvelut (tulosalue)	90
2.7	Tekninen lautakunta	92
2.7.1	Tekninen osasto	92
2.7.2	Tekniset palvelut (tulosalue)	92
2.8	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	99
2.8.1	Ympäristöpalvelut (tulosalue)	99
2.9	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	103
2.9.1	Investoinnit	103
	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	106
	Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen	108
	Investointien toteutuminen	109
	Rahoitusosan toteutuminen	112
	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	113
	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	115
	Tuloslaskelma	116
	Rahoituslaskelma	117
	Tase	118
	Konsernituloslaskelma	120
	Konsernin rahoituslaskelma	121
	Konsernitase	122
	LIITETIEDOT	124
	LUETTELOT JA SELVITYKSET	148
	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	149
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	152
	TILINPÄÄTÖKSEN TARKISTUSASIAKIRJAT	

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Talouden tasapainottamista

Vuoden 2018 aikana Suomen taloudessa jatkui selkeä kasvun kausi. Myönteinen vire näkyi valtakunnallisesti mm. hyvänä työllisyyskehityksenä. Työllisyys kasvoi myös Pohjois-Savossa ja Lapinlahdella. Työttömien määrä Lapinlahdella on tasaisesti laskenut viimeisen kahden vuoden aikana (-21 %), laskuvauhti kuitenkin hidastui syksystä 2018 alkaen. Pitkäaikaistyöttömien määrä (142 henkilöä) oli vuoden lopussa lähes edellisvuoden tasolla. Uudet avoimet työpaikat lisääntyivät vuoden 2018 aikana 11,5 % edellisestä vuodesta. Lapinlahden asukasluku pieneni edelleen, mutta kulmakerroin on loiventunut selvästi edellisen vuoden kehitykseen nähden. Väkiluvun väheneminen johtui kuolleiden enemmyydestä, muuttotaseen osalta olimme hienoksestaan plussalla.

Kunnan tehtävänä on järjestää ja tuottaa kuntalaisilleen palveluja. Kaikilla kunnan järjestämillä palveluilla tavoitellaan viimekädessä kuntalaisen hyvinvoinnin turvaamista läpi elämän. Lapinlahdella kunnalliset palvelut ovat laadun ja kattavuuden osalta hyvällä tasolla. Viimeisen kahden vuoden aikana meillä on kuitenkin ollut hyvin vaativa tehtävä muuttaa toimintaamme niin, että pystymme tuottamaan nämä palvelut myös kunnan talouden kannalta kestäväällä tavalla. Vuoden 2018 talousarvioon sisältyikin voimakkaita talouden sopeutustoimia. Näiden toimien seurauksena toimintakulut pienenivät edelliseen vuoteen nähden 1,6 %. Kaikissa sopeutustoimissa emme kuitenkaan onnistuneet täysimääräisesti ja kun verotuloja kertyi noin 0,5 M€ ennakoitua vähemmän, jäimme talousarvion mukaisesta 1 M€:n ylijäämätavoitteesta. Tulos muodostui loppujen lopuksi noin 0,6 M€ ylijäämäiseksi. Toinen ylijäämäinen vuosi peräysten kertoo sen, että olemme talouden tasapainottamisessa oikealla tiellä.

Yksi vuonna 2018 paljon mielenkiintoa herättänyt asia oli Matin- ja Liisan koulukeskukseen kohdistuva uudistushanke. Matin- ja Liisan koulun investointikokonaisuutta valmisteltiin uuden alakoulun urakka-asiakirjojen laatimisella. Alakoulu toteutetaan kokonaisvastuu-urakalla ja urakoitsijakin on jo valittu tätä tiivistelmää kirjoittaessani. Rakentaminen käynnistyy vuoden 2019 loppupuolella ja koulu otetaan käyttöön vuoden 2020 lopussa. Tämän jälkeen hanke jatkuu Sirenin ja D-talon peruskorjauksilla. Tällä, erittäin järeällä, investoinnilla haluamme varmistaa modernin ja terveellisen oppimisympäristön koululaisillemme ja asianmukaisen työskentely-ympäristön henkilökunnallemme myös Matin- ja Liisan koulukeskuksessa.

Palvelujen tuottajan lisäksi kunta on työnantaja noin kuudellesadalle työntekijälle. Minulle on tärkeää, että työntekijämme viihtyisivät työssään mahdollisimman hyvin. Tämän asian tiimoilta toteutimme vuoden 2018 joulukuussa koko henkilöstöä koskevan työhyvinvointikyselyn. Kyselyyn vastasi yli kolmasosa kaikista kunnan työntekijöistä, kiitos vielä kerran kaikille vastaajille. Kysely toteutetaan jatkossa vuosittain ja saadut vastaukset tullaan ottamaan ainakin päälinjojen osalta huomioon työnantajatoimintamme kehittämisessä.

Kiitokset päättäjillemme asiallisesta yhteistyöstä ja vastuullisesta päätöksenteosta sekä kunnan henkilöstölle sitoutumisesta yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Lapinlahdella 20.03.2019

Janne Airaksinen
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Kunnanvaltuusto

Valtuuston toimikausi alkoi 1.6.2017 ja se on neljä vuotta.

Ajalla 1.6.2017 - 31.5.2021 kunnanvaltuustossa on 31 valtuutettua. Valtuuston paikkajakauma on seuraava:

Kesk. 13
PS 5
SDP 3
Kok 2
Vas 3
KD 4
Vihr.1

Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuoden aikana 5 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 41 asiaa.

Toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021 valtuuston puheenjohtajaksi valittiin Tarmo Heiskanen (Keskusta), ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Aaro Kubin (Keskusta) ja toiseksi varapuheenjohtajaksi Harri Väänänen (PS).

1.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen jäsenmäärä on 9, minkä lisäksi kokouksiin osallistuu valtuuston puheenjohtajisto. Kunnanhallitus kokoontui 16 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 193 asiaa.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Ossi Martikainen (Keskusta) ja varapuheenjohtajana Olavi Nissinen (KD).

Kunnanhallitus huolehtii valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Päätöksillään ja valtuutuksillaan kunnanhallitus johtaa, ohjaa ja kehittää kunnanhallintoa ja palvelutoimintoja sekä kuntakonsernin toimintaa ja kehittämistä. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsemat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämispalvelujen, työllistämisen ja projektien tulosalueista.

1.2.3 Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot

Lapinlahden kunnassa toimi viisi lautakuntaa ja kolme jaostoa.

Lautakunnat, jaostot ja johtokunnat

Lautakunnat olivat tarkastus-, keskusvaali-, palvelu-, tekninen ja ympäristölautakunnat Jaostoja oli kolme, henkilöstö-, peruspalvelulautakunnan yksilöjaosto ja tiejaosto.

1.2.4 Kunnan tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat:

- kunnan toimielinten jäsenet
- asianomaisen toimielimen tehtäväalueen ja tulosalueen johtavat viranhaltijat

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Tilivelvollisia ovat kaikkien kuntalain 30 §:n mukaisten toimielinten jäsenet – lukuun ottamatta valtuutetut (toimiessaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen)

Vuonna 2018 tilivelvollisia viranhaltijoita ovat olleet:

Kunnanjohtaja Janne Airaksinen

Keskushallinto: hallintojohtaja, sivistysosaston osastopäällikkö Antti Jokikokko 31.3.2018 saakka ja 1.6.2018 lukien
hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Sosiaali- ja terveysosasto: vastaava lääkäri Aino Huovinen

Sivistysosasto: sivistysosaston osastopäällikkö hallintojohtaja Antti Jokikokko 31.3.2018 saakka ja 1.4.2018 lukien
rehtori Rainer Leskinen

Tekninen osasto: tekninen johtaja Eero Mykkänen

Esittelijät - tässä lueteltuina muut kuin esittelijänä toimivat keskushallinnon johtavat viranhaltijat tai osastopäälliköt

- Rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri / ympäristölautakunta
- Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosityksikön päällikkö / teknisen lautakunnan tiejaosto
- Asianhallintasihteeri / keskusvaalilautakunta

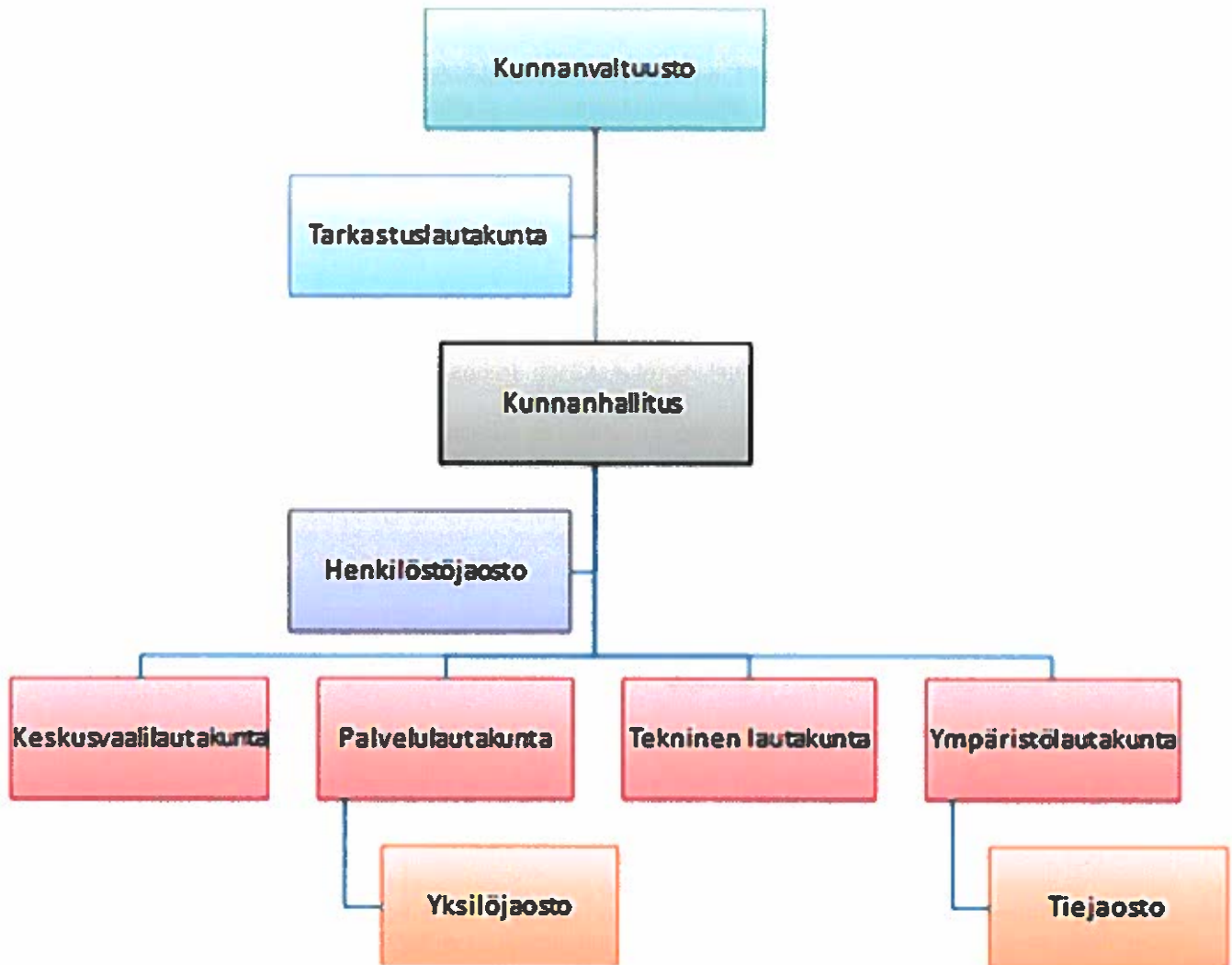
Muut johtavat viranhaltijat

Taloussihteeri

Kunkin tehtäväalueen kunnanjohtajan nimeämät tulosalueen päälliköt

Kunkin tehtäväalueen osastopäällikön nimeämät tulosityksikön päälliköt

Kunnan tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat vuoden 2017 alusta lukien on määritetty valtuuston päätöksessä 14.11.2017 § 69

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan (Talvi 2018 julkaistu 17.12.2018) Suomen talouden tuotanto lisääntyi vuonna 2018 laaja-alaisesti, mutta viime vuotta hitaammin. Vuonna 2018 BKT kasvuksi ennakoitiin 2,5 %. Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostivat v. 2018 työllisten määrän 2,5 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 71,6 prosenttiin.

Vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,5 prosenttiin. Maailmankauppa hidastuu kaupan esteiden lisääntyessä, mikä hidastaa viennin kasvua ja näkyy myös investointien odotuksissa. Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi v. 2019, mikä johtuu erityisesti rakennusinvestointien kääntymisestä laskuun. Talouskasvu hidastuu edelleen 1,3 prosenttiin v. 2020, minkä jälkeen kasvu hidastuu alle 1 prosentin keskipitkällä aikavälillä.

Talouskasvun hidastumisesta huolimatta reaali-palkkojen maltillinen kehitys ylläpitää työvoiman kysyntää. Työttömien ja piilotyövoimien melko suuresta määrästä sekä työvoiman tarjontaa lisäävistä toimenpiteistä johtuen työvoiman tarjonta ei koko talouden tasolla vielä rajoita työllisyyden ja talouden kasvua, vaikka toimialoittain ammattitaitoisesta työvoimasta on pulaa.

Hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet vahvistavat julkista taloutta. Vielä muutama vuosi sitten reilusti alijäämäinen julkinen talous on vuosikymmenen vaihteessa tasapainon tuntumassa. Myös julkisen talouden velka suhteessa BKT:n laskee lähivuosina. Julkinen talous alkaa kuitenkin vähitellen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina, kun talouskasvu hidastuu ja kuluneella vaalikaudella tehdyt sopeutustoimet päättyvät. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja.

Kuntatalouden kehitys

Kuntaliitto arvioi, että kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi 196:ssa eli peräti noin kahdessa kolmasosassa kunnista, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli 55 kunnassa.

Tilinpäätösarviot kertovat, että verotulot ja valtionosuudet tippuivat vuonna 2018. Samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli 3 prosenttia. Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot kasvoivat varsin maltillisesti.

Isoin yksittäinen tekijä kuntatalouden heikentymisessä on kilpailukykysojimus (kiky). Sen negatiivinen vaikutus on arviolta 115 miljoonaa. Lähes puolet kiky:n vaikutuksista ei komensoitu, Kuntaliitto muistuttaa. Näitä vaikutuksia ovat palkansaajien vakuutusmaksut, palkkojen nollakorotukset, lomarahojen leikkaus sekä työajan pidennys.

Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi viime vuonna miljardilla eurolla. Kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymien velka kiri lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia. Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa noin 19,4 miljardiin euroon, mikä pitää velkaantumisen ennallaan suhteessa bruttokansantuotteeseen. Syömävelkaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa, kun vuotta aiemmin vuosikate oli pakkasella vain neljässä kunnassa.

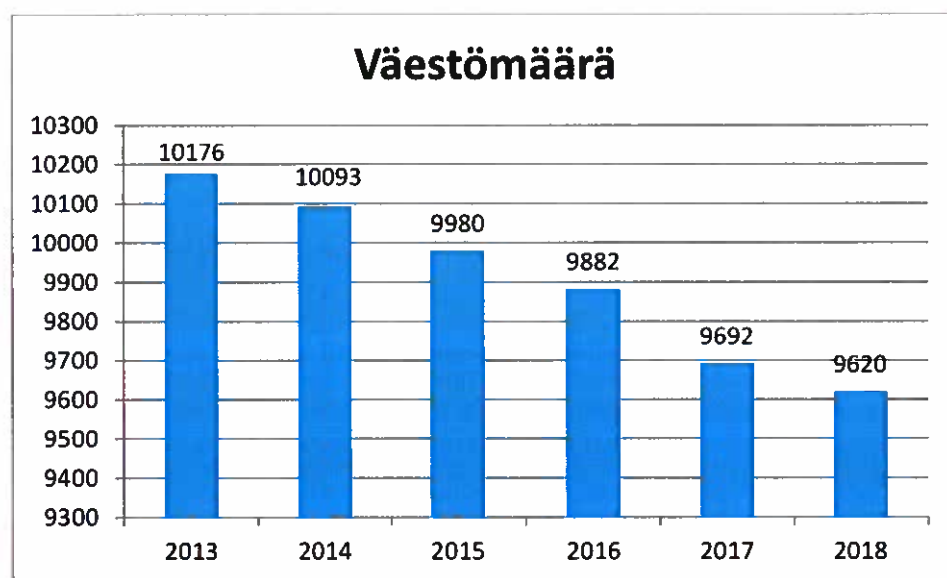
1.3.2 Oman talousalueen kehitys

Lapinlahden kunnan perustiedot

Lapinlahti on yläsavolainen vuonna 1874 perustettu kunta, joka sijaitsee Itä-Suomessa, Pohjois-Savon maakunnassa 5-tien ja Savon radan varrella. Vuoden 2011 alussa toteutui kuntaliitos, jossa Varpaisjärven kunta liitettiin Lapinlahden kuntaan. Kunnan pinta-ala on 1245,2 km², josta vesistöä on 148,5 km² ja maata 1096,7 km².

Lapinlahden kunnan väestömäärä väheni ennakkotiedon mukaan 72 henkilöllä vuonna 2018 ja väestömäärä oli vuoden lopussa 9620 (ennakkotietoa). Edellisenä vuonna vähennys oli 190 henkilöä.

Ennakkotiedon mukaan kuntaan muutti 461 henkilöä ja kunnasta muutti 455 henkilöä, joten kuntien välinen nettomuutto oli 6 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli -6 henkilöä. Syntyneitä oli 65 ja kuolleita 137, siten kuolleiden enemmisyys oli 72.

Lopullisten väestötietojen mukaan vuoden 2018 lopussa Lapinlahden kunnan väestöstä 15,6 % kuului ikäryhmään 0 – 14 vuotiaat, mikä on enemmän kuin Pohjois-Savossa (14,8 %). Ikäryhmään 15 – 64 vuotiaat kuului Lapinlahdella 57,6 %, Pohjois-Savossa siihen kuului 60,7 %. Vastaavasti yli 65-vuotiaiden osuus oli 26,8 %, kun se Pohjois-

Savossa oli 24,5 %. Siten Lapinlahden väestöstä 0 – 14 vuotiaita ja yli 65-vuotiaita on enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin, mutta 15 – 64 vuotiaita on vähemmän kuin Pohjois-Savossa.

Elinkeinorakenne ja työllisyys

Lapinlahdella oli vuoden 2016 lopussa 3.049 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä lisääntyi edellisestä vuodesta 34 työpaikalla.

Työpaikat toimialoittain ja alueella asuva työllinen työvoima

Toimiala	2016	2015
Maa- ja metsätalous	545	559
Teollisuus	622	596
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	6	5
Vesihuolto	14	22
Rakentaminen	146	136
Tukku- ja vähittäiskauppa	219	209
Kuljetus ja varastointi	113	116
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	71	74
Informaatio ja viestintä	9	7
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	33	35
Kiinteistöalan toiminta	9	14
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	87	83
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	128	125
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	78	88
Koulutus	185	178
Terveys- ja sosiaalipalvelut	580	555
Taiteet, viihde ja virkistys	22	27
Muu palvelutoiminta	99	103
Kotitalouksien toim. työnantajina	43	30
Toimiala tuntematon	40	37
Kaikki toimialat yhteensä	3049	3015
Alueella asuvat työllinen työvoima	3653	3635

Lapinlahden elinkeinorakenne on palveluvaltainen, sillä työpaikoista palvelualoilla oli 55 %, jalostuksessa 25,8 % sekä alkutuotannossa 17,9 %.

Työttömyysaste keskimääräinen vuonna 2018

Lapinlahden keskimääräinen työttömyysaste kuukaudessa pieneni vuonna 2018 edellisen vuoden tasosta. Keskimääräinen työttömyysaste oli 10,52 %, kun se edellisenä vuonna oli 12,2 %. Pohjois-Savon työttömyysaste oli 10,8 % ja edellisenä vuonna 12,0 %. Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta oli joulukuussa 11,5 ja työttömiä oli yhteensä 491 henkilöä. Työttömien määrä vaihteli vuoden aikana. Alimmillaan työttömyys oli toukokuussa (9,2 % ja 395 hlöä). Pitkäaikaistyöttömien määrä (142 henkilöä) on lähes edellisvuoden tasolla. Nuorten, alle 25 –vuotiaiden työttömien määrä on laskenut reilusti viimeiset kaksi vuotta, mutta kääntyi jälleen nousuun joulukuussa 2018.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.4.1 Olennaiset muutokset kunnan taloudessa

Toimintatuottojen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 13,8 milj. euroa eli 99,02 % (ulkoisten 100,02 % ja sisäisten 97,9 %). Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot alittuivat 136.866 eurolla. Suurimmat toimintatuottojen euromääräiset alitukset olivat yleishallinnossa (-228.612 €), ruokapalveluissa (-101.716 €) ja tukipalveluissa (-83.030 €) ja ylityksiä oli työllistämisessä (253,238 €), perusopetuksessa (54.309 €) ja kulttuuri- ja nuorisopalveluissa (38.364 €). Sisäiset toimintatuotot kirjataan tilinpäätökseen pääsääntöisesti toteutuneiden myyntien mukaisesti ja talousarviossa ne perustuvat arvioon. Sisäiset vuokrat kirjataan talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoihin valtuusto teki seuraavat muutokset käyttötalousosaan -100.000 € perusterveydenhuoltoon, 10.000 € perusopetukseen, 20.000 € lukioon, 120.000 € tukipalveluihin ja -13.000 € teknisiin palveluihin. Tuloslaskelmaosaan lisättiin verotuloja 321.300 €, valtionosuuksia 122.120 € ja muita rahoitustuottajia 211.000 €.

Toimintakulujen määrärahoihin valtuusto hyväksyi tilikauden aikana muutoksia yhteensä 595.000 euroa. Lisäyksistä kohdistui, projekteihin 248 €, vammais- ja kehitysvammapalveluihin 421.433 €, perusterveydenhuoltoon 197.343 €, vanhuspalveluihin 871.929 €, tukipalveluihin 101.674 € varhaiskasvatukseen 18.853 € sekä teknisiin palveluihin 163.853 €. Vähennyksiä määrärahoihin hyväksyttiin yleishallintoon 175.334 €, työllistämiseen 76.532 €, sosiaalityöhön 96.411 €, erikoissairaanhoidon 660.000 €, ruokapalveluun 64.377 €, perusopetukseen 33.010 €, lukioon 54.626 € sekä kulttuuri- ja nuorisopalveluihin 20.043 €.

Toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 70,1 milj. euroa eli 99,8 % (ulkoisten toteutuma 99,8 % ja sisäisten 97,9 %). Suurimmat euromääräiset toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) ylitykset olivat varhaiskasvatuksessa (155.251 €), vammais- ja kehitysvammapalveluissa (92.987 €), teknisissä palveluissa (80.087 € ja lukiossa (67.864 €) ja alituksia oli yleishallinnossa (147.244 €), perusopetuksessa (118.345 €) ja työllistämisessä (101.311 €).

Kun tarkastellaan ulkoisia tuottoja ja kuluja sekä nettoa lautakuntatasolla, niin keskusvaalilautakunnan säästö eli talousarvion nettoalitus on 23.391 €, kunnanhallituksen säästö on 315.296 €, teknisen lautakunnan säästö on 115.921 € ja ympäristölautakunnan 39.502 €. Tarkastuslautakunnan osalta talousarvio ylittyi 505 € ja palvelulautakunnan 477.809 €.

Verotulot

Verotuloja kertyi yhteensä 29,2 miljoonaa euroa, joka on -0,5 milj. euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Kokonaisverokertymä väheni -0,2 milj. euroa edellisvuodesta (-0,71 %). Verolajeittain tarkasteltuna tuloveroja kertyi lähes saman verran (-2.672 €) kuin vuonna 2017, yhteisöveroja -211.245 euroa vähemmän (-12 %) ja kiinteistöveroja kertyi hieman enemmän (5.474 €) kuin edellisvuonna. Tuloveroprosentti oli 21,25.

Verotulot vv. 2015 – 2018 (1 000 €)

	2015 €	2016 €	2017 €	2018 €	muutos % 2017/2018
Kunnan tulovero	25 822	25 300	25 412	25 410	-0,01
Yhteisövero	2 008	1 707	1 767	1 555	-12,0
Kiinteistövero	2 228	2 223	2 219	2 224	0,25
Yhteensä	30 058	29 230	29 398	29 189	-0,71

Valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 30,2 milj. euroa muutetussa talousarviossa. Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2018 yhteensä 30,3 miljoonaa euroa eli 27.970 euroa ennakoitua enemmän.

	2015 €	2016 €	2017 €	2018 €	muutos % 2017/2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 995	31 242	31 179	30 251	-2,98

Korkotulojen ja muiden rahoitustulojen toteutuma on 1,24 milj. euroa ja ne alittuivat – 82.390 € muutettuun talousarvioon nähden. Suurin alitus oli korkotuotoissa -94.500 €, mutta muihin rahoitustuottoihin lisättiin muutetussa talousarviossa 211.000 € ja ne toteutuivat suunnitellusti. Korkokulujen ja muiden rahoituskulujen toteutuma on 0,2 milj. euroa eli se alittui -31.000 eurolla alkuperäiseen talousarvioon nähden.

Investoinnit

Toteutuneet investointitulot ovat 32.951 € ja investointimenot 4,6 milj. euroa, joten nettoinvestoinneiksi jää 4,6 milj. euroa. Valtuusto hyväksyi muutoksia investointiosan määrärahoihin 2,7 milj. euroa. Investointien toteutumaa on tarkasteltu hankekohtaisesti investointien toteutumavertailussa.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaista lainaa oli kertomusvuoden alussa 29,2 milj. euroa (3016 euroa/asukas) ja sitä lyhennettiin 2,8 milj. eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 2,0 milj. euroa, joten kertomusvuoden lopussa pitkäaikaista lainaa oli 28,4 milj. euroa (2957 euroa/asukas). Pohjois-Savon kuntien lainamäärä on keskimäärin 3 148 €/asukas (talousarvio 2018 tiedot).

1.4.2 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2018 tilinpäätös toteutui heikompana kuin mitä vuoden aikana ennakoitiin. Tilinpäätös on 0,6 milj. euroa ylijäämäinen. Vuodelle 2018 suunnitellut säästöt eivät toteutuneet kaikilta osin ja verotulojen toteutuma jäi alle sen mitä muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen taseessa on 1,6 milj. € ylijäämää.

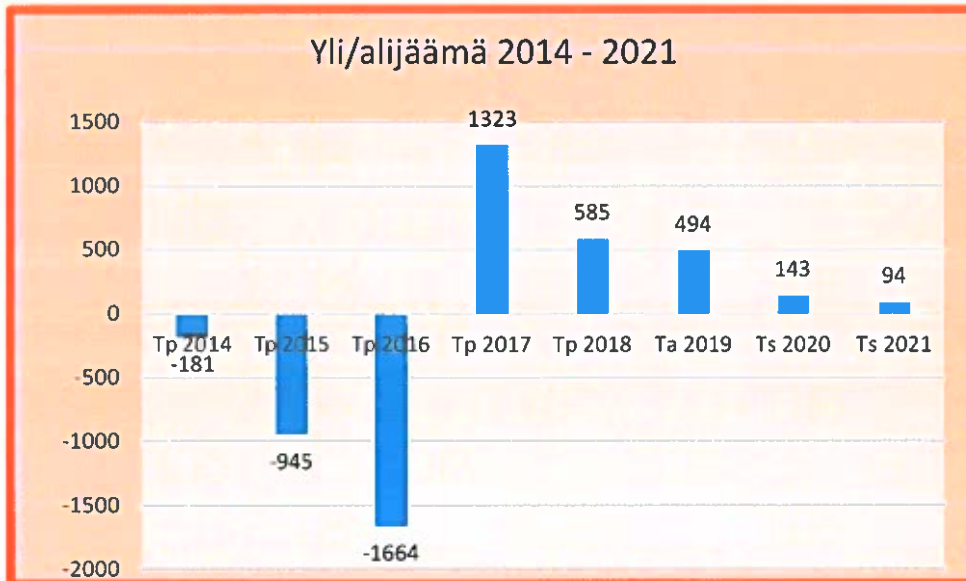
Vuoden 2019 talousarvio on 0,4 milj. euroa ylijäämäinen. Talousarviovuodelle 2019 ei lisätty sopeuttamistoimia, vaan edellytetään, että vuoden 2018 talousarviossa sovittuja toimenpiteitä jatketaan. Taloussuunnitelmat vuosille 2020 – 2021 ovat ylijäämäisiä.

Vuonna 2018 investoinnit olivat suuremmat kuin edellisenä vuonna, mutta pienemmät kuin vuosien 2011 – 2016 investoinnit. Poistojen määrä pysyi ennallaan ja lainamäärä väheni. Tulevina vuosina investointien määrä kasvaa, koska Matin ja Liisan koulun rakentaminen ja peruskorjaus ajoittuvat vuosille 2019 – 2020. Hankkeen kokonaiskustannukseksi on arvioitu 20,0 milj. euroa. Koulun peruskorjauksesta aiheutuu lisäkuluja myös käyttötalouteen ja poistojen määrä kasvaa. Kunta joutuu ottamaan lisää pitkäaikaista lainaa peruskorjauksen rahoittamiseksi.

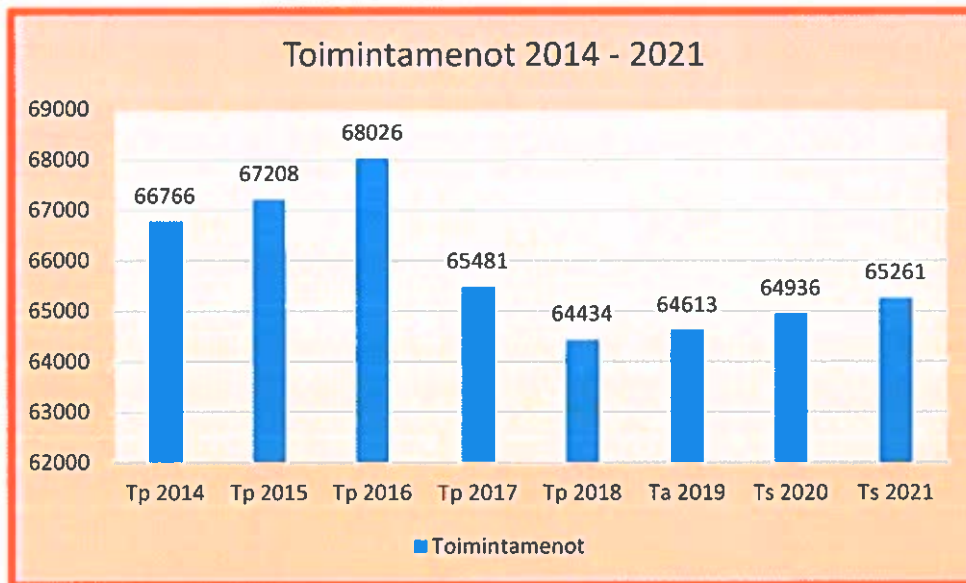
Sote- ja maakuntauudistuksen kaatuminen pakottaa kunnan pohtimaan ja hakemaan ratkaisuja siihen, miten jatkossa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut kunnassa tuotetaan. Soten kaatumisen oletetaan vaikuttavan jossakin määrin valtionosuuksien kasvamiseen.

Keskeiset muuttujat vv 2014 – 2021

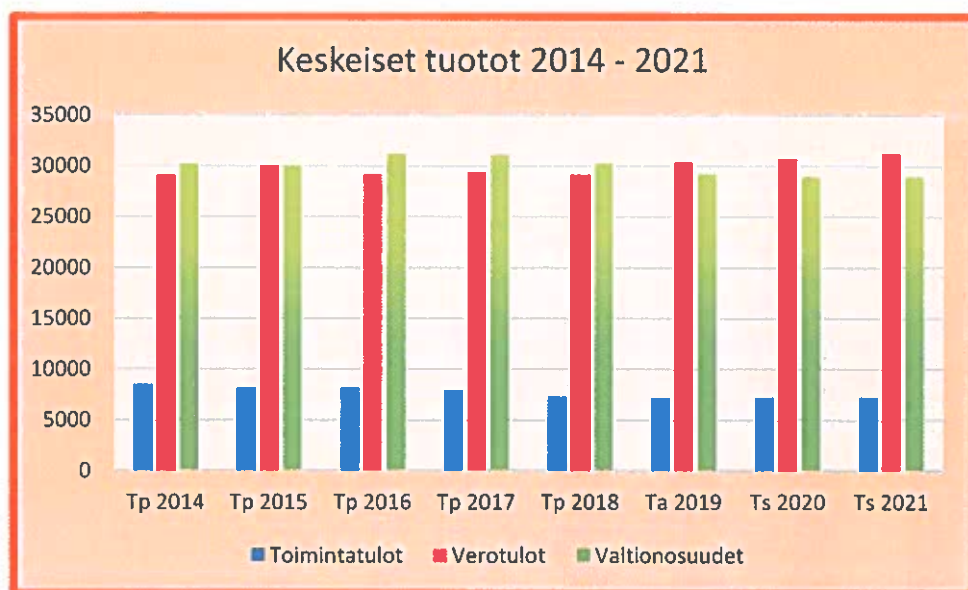
Kunnan yli/alijäämät tilinpäätösten 2014 – 2018 mukaisesti sekä talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020 – 2021

Kunnan toimintamenojen kehitys vv 2014 – 2021

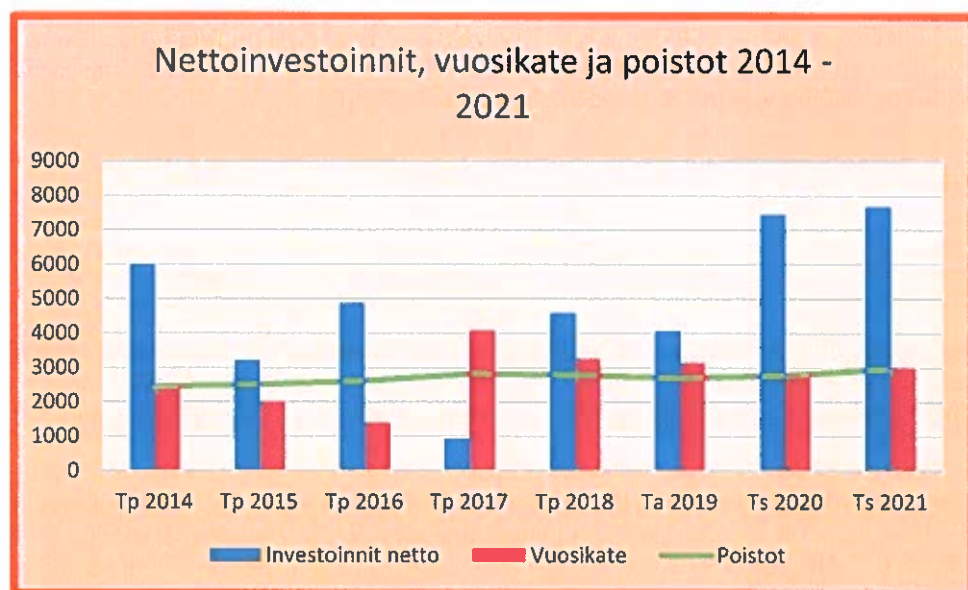

Keskeisten tuloerien muutokset vv 2014 - 2021

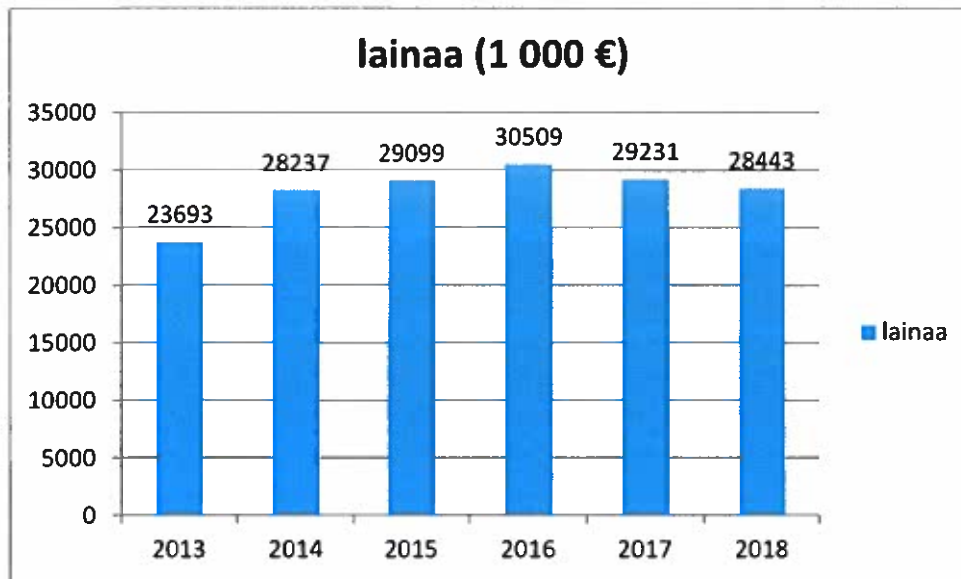
Investoinnit (1.000 €)

Vuosina 2011 – 2016 investointien määrä on ollut keskimäärin 5,7 milj. €/vuosi. Vuosina 2017-2019 investoinnit ovat hieman pienemmät (3,2 milj. €/v) ja kasvavat vuosina 2020 – 2021 ollen 7,1 milj.€.

Velkaantuminen (1.000 €)

Pitkäaikaista talousarviolainaa on nostettu investointien rahoittamiseksi.

1.4.3 Kunnan henkilöstö

Vuoden 2018 lopussa vakinaista henkilökuntaa Lapinlahden kunnan palveluksessa oli 579 henkilöä (edellisenä vuonna 585). Määräaikaista palvelussuhteita oli 139 (124) eli henkilöstöä yhteensä 718 (709). Työllistämisvaroin oli palkattuna kaikkiaan 62 työntekijää (edellisenä vuonna 62) eripituisissa työsuhteissa.

Palvelussuhde 31.12.	Miehet	Naiset	Yhteensä	Muutos % ed. vuodesta
Vakinaiset	57	522	579	-6
Määräaikaiset	28	111	139	+ 15

Talousarvioon ei sisällynyt uusien virkojen/toimien perustamisia. Vakinaisten määrä vähentyi kuudella (6) henkilöllä ja määräaikaisten lisääntyi 15, joten henkilöstön kokonaismäärä kasvoi yhdeksällä (9) henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrään on laskettu 31.12.2018 tilanteen mukaan niin, että siinä on mukana kaikki työ- ja virkasuhteessa olleet henkilöt.

Henkilöstökulut, johon sisältyy varsinaisen palkan lisäksi kaikki työnantajan maksamat sivukulut, olivat vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan 30,7 milj. euroa, joka on 47,7 % ulkoisista toimintakuluista. Vastaava summa vuonna 2017 oli 31,4 milj. euroa, joten vähennystä on 0,7 milj. euroa eli 2,2%. Henkilöstökulujen vähentymiseen vaikutti sovitut talouden tasapainottamissuunnitelmat.

Lomapalkkavarausta muodostettiin lisää 74.878 euroa. Pitämättä olevien lomapäivien määrä lisääntyi hieman edelliseen tilikauteen verrattuna.

Eläköityminen

Kertomusvuoden aikana eläkkeelle jäi 16 henkilöä, kun edellisenä vuonna jäi 24 henkilöä.

1.4.4 Ympäristöasiat

. Merkittävin ympäristöhaaste Lapinlahdella on Onkiveden veden laatu. Onkivesi on kunnan suurin järvi ja sen vedenlaatu on luokiteltu tyydyttäväksi.

Vuonna 2017 lisälmen reitin alueelle valmistui Vesivisio. Se laadittiin yhteistyössä Ely-keskuksen, alueen kuntien ja eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli luoda visio Ylä-Savon vesivarojen kestävä käytön edistämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi. Hyväksytyssä visiossa on esitetty tavoitteet ja toimenpideohjelma aikatauluineen tavoitteiden toteuttamiseksi. Vuonna 2018 Vesivision jatkeena alkoi hanke Vesiviestillä vaikuttavuutta, jolla tavoitteena on viestinnällä lisätä kestävä vesien käyttöä sekä vesienhoidon vaikuttavuutta. Hanketta koordinoi Savo-Karjalan ympäristötutkimus.

Onkivedellä on toteutettu viime vuosina useita kunnostushankkeita, joilla on pyritty parantamaan vesistön tilaan. Viimeisimpänä hankkeena kunta suunnittelutti ja rakennutti Pohjois-Savon Ely-keskuksen avustuksen turvin kosteikon Onkiveden itärannalle Levälähdän alueelle. Kosteikko valmistui v. 2018.

Talvivaaran kaivosalueelta Nurmijoen reittiä pitkin Lapinlahden Sälevään, Korpiseen ja Syväriin tulevien kaivostoiminnan jätevesien kuormitusta seurataan edelleen toiminnanharjoittajan ottamilla vesinäytteillä neljä kertaa vuodessa.

Pohjois-Savon Ely-keskus päivitti Lapinlahden kunnan alueella olevat pohjavesialueet vuoden 2018 aikana. Päivityksen seurauksena osa pohjavesialueista putosi luokitukselta kokonaan pois ja osaan tuli aluemuutoksia. Vuoden lopussa Lapinlahdella oli yhteensä 13 tärkeää pohjavesialuetta, joista 1-luokkaan kuuluvia (otetaan pohjavettä) on 9 kpl. Suurin muutos tuli kirkonkylän alueella olevaan Haminmäki- Humpppi pohjavesialueeseen, joka laajeni huomattavasti.

Muut ympäristöasiat

Kunnan kiinteistöissä on jatkettu energian käytön seuranta Siemensin Navigator-ohjelman avulla. Ohjelman avulla pystytään ryhtymään nopeammin toimenpiteisiin lämmitysenergian, veden ja sähkön kulutusten suhteen.

Lapinlahden kirkonkylälle päivitettiin osayleiskaava. Kaava hyväksyttiin valtuustossa 19.6.2018. Osayleiskaavan päivittämisestä tuli Hallinto-oikeuteen yksi kunnallisvalitus johon on lähetetty vastine syksyllä 2018. Kunnanhallitus on päättänyt 25.9.2018, että osayleiskaava tulee voimaan muilta osin kuin punaisella (valituksen kohde) rajatulta osin

Kaavassa on otettu huomioon luonto- ja ympäristöasiat monipuolisesti . Pohjavesialue laajeni entisestään kirkonkylällä junaradan länsipuolelle.

Työkokouksiin ja koulutuksiin osallistutaan etäyhteydellä jo useammin kuin mennään paikan päälle ja siten on vähennetty autoilua ja ympäristön kuormaa.

Valtuusto on hyväksynyt 11.12.2017 § 75 kuntastrategian. Kuntastrategian vision mukaan kestävä kehitys näkyy päätöksenteossa läpi organisaation.

Perusopetuksessa, lukiossa ja varhaiskasvatuksessa ympäristöasiat ovat oleellinen osa opetussuunnitelmien sisältöjä. Kestävän tulevaisuuden rakentaminen on yksi laaja-alaisen oppimisen tavoite, jota tulee käsitellä kaikissa oppiaineissa ja se tulee huomioida koulun toimintakulttuurissa.

1.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat

Henkilöstövastuu

Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus syrjimättömyys sekä yhdenvertaisuus ovat tärkeitä periaatteita, joita kunnassa noudatetaan. Työturvallisuutta ja työyhteisön hyvinvointia seurataan ja kehitetään yhteistyössä työsuojelutoimikunnan ja työterveyshuollon kanssa. Kunnassa on käytössä malli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan sekä varhaisen välittämisen malli, joka toimii työyhteisön tukena.

Henkilöstön tasavertaisen kohtelun takaamiseksi merkittävät henkilöstön etuja koskevat päätökset tekee henkilöstöjaosto (mm. palkka, pitkäkestoiset koulutukset, harkinnanvaraiset virkavapaudet/työloma). Luottamushenkilöiden ja henkilökunnan muistamisessa noudatetaan henkilöstöjaoston antamaa ohjetta.

Korruption ja lahjonnan torjuminen

Korruption ja lahjonnan torjunnassa noudatetaan hallintosääntöä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita noudatetaan myös konserniyhteisöissä. Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus sekä tytäryhteisöstä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy laativat selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaksi kertaa vuodessa.

Esimerkiksi hankintapäätösten yhteydessä kielletään lahjojen ottaminen ja antaminen, samoin kielletään palvelusuoritusten vastaanotto tai muut palvelukset toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa tehdä kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimusta omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun tai päätöksentekoon. Toimielinten jäsenet ja esimiehet valvovat alaistensa päätöksentekoa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Kunnanhallitus on hyväksynyt 23.11.2016 § 175 Lapinlahden kunnan viranomais toiminnan ja koulutuksen järjestämisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelma auttaa tunnistamaan syrjintää, puuttumaan siihen ja parantamaan siten palveluiden saatavuutta. Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaiset palvelut lisäävät muun muassa hyvinvointia, kunnan elinvoimaa sekä palvelujen laatua ja tehokkuutta. Kunnan toiminta järjestetään tämän suunnitelman puitteissa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen kuuluu terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisen velvollisuuksiin ammatissa toimiessaan. Erityisryhmille tarjottavien palveluiden tarkoituksena on luoda mahdollisuudet omien edellytysten puitteissa toimia tasavertaisesti yhteiskunnassa, mm terapiapalvelut, tulkkipalvelut.

1.4.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan ja kuntakonsernin toiminnassa ei toteutunut merkittäviä riskejä tilinpäätösvoiton aikana. Talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet. Toiminnallisissa riskeissä keskeisiä ovat talouden hallintaan ja kehittymiseen liittyvät riskit. Vuonna 2018 aloitettiin uudistamaan palvelurakennetta erityisesti sosiaali- ja terveysosastolla, jonka tavoitteena oli vähentää toimintakuluja 1,5 milj. €. Myös muilta hallintokunnilta edellytettiin säästöjä ja kulukehityksen hillitsemistä. Näitä toimenpiteitä jatketaan vuonna 2019.

Tulopohjan jatkuva heikkeneminen (verotulot, valtionosuudet) samanaikaisesti palvelujen kysynnän kasvun kanssa tai niiden säilyttämisen nykyisellä tasolla, on yksi merkittävimmistä riskeistä tulevaisuudessa.

Sote- ja maakuntauudistuksen kaatuminen, noususuhdanteen taittuminen ja muuttuva toimintaympäristö pakottavat tarkastelemaan palveluja ja niiden tehokkuutta entistä tarkemmin.

Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa työllisyyskehitykseen ja sitä kautta verotulojen kertymiseen. Talouskasvun ennakoita kuitenkin hidastuvan. Viime vuoden aikana työttömyys aleni ja mutta verotulot eivät kasvaneet. Yhtenä syynä verotulojen suureen heikkenemiseen vaikutti mm. kiky vaikutuksesta johtuva arviointivirhe verokorteissa, veroja perittiin liikaa. Valtionavut laskevat yhä vuodesta 2018. Vuodelle 2019 ennustetaan verotuloihin reipasta kasvua mm jäännösverojen maksun aikaistamisesta johtuvasta lisäyksestä. Kilpailukysymykseen liittyvät lomarahojen leikkaus päättyy ja kasvattaa menoja vuosina 2019- 2020.

Tietotekniikan toiminnan äkillinen katkos on merkittävä riski palvelutuotannolle, joten tietoturvaan kiinnitetään jatkuvasti paljon huomiota. Terveysosasto on raportoinut tietojärjestelmiin ja ohjelmiin liittyvistä ongelmista kuluvan vuoden aikana. Riskeihin voidaan lukea myös riippuvuus eri ohjelmien toimittajista ja heidän toimintaympäristössään tapahtuvista muutoksista. Muista esiin tulleista ongelmista tietojärjestelmissä ei ole raportoitu. ICT-ympäristön ylläpito on ulkoistettu Fujitsu Finland Oy:lle.

Kunnan palvelujen tuottamiseen tarvittavan henkilöstön turvaamiseksi on luotu melko kattava varahenkilöjärjestelmä, jolla turvataan erityisesti hoito- ja hoivapalvelujen tuottaminen myös henkilökunnan tilapäisten poissaolojen ja lomien aikana. Kuitenkin työntekijöiden ikärakenne asettaa haasteita sekä henkilöstön jaksamiselle että uusien työntekijöiden tarpeelle eläkepoistuman johdosta.

Kunnan antamien takausten jäljellä oleva määrä 31.12.2018 oli 14,0 milj. euroa, joista takauksia tytäryhtiöille 10,8 milj. euroa. Tytäryhtiöiltä ei ole aikaisemmin vaadittu vastavakuutta, mutta vuodesta 2015 lähtien vastavakuus

vaaditaan myös tytäryhtiöiltä. Muilta vastavakuus on edellytetty tähänkin asti. Luottotappioita ei ole takauksista syntynyt.

Velkarahoituksen korkoriskeihin on varauduttu sillä, että lainojen koroja on sidottu pitkiin kiinteisiin korkoihin. Tilinpäätöshetkellä kunnan lainakannasta 37,1 % oli kiinteäkorkoisia ja loput vaihtuvakorkoisia.

Kunta omistaa huomattavan rakennusvarallisuuden, jonka asianmukaisella hoidolla ja käytöllä voidaan pienentää korjausinvestointien tarvetta ja pienentää tulevia rahoitustarpeita sekä huolehtia rakennusten tehokkaasta käytöstä. Tekninen lautakunta laati vuonna 2017 ns. kiinteistöjen salkutuksen. Salkutuksen kautta tunnistetaan kunnan ydintoiminnan kannalta tärkeät rakennukset ja toisaalta ne rakennukset, joista voidaan luopua myynti tai purkutoimenpiteiden kautta.

Kunnan omaisuus- ja toimintariskit on vakuutettu. Kuluvan vuoden aikana ei ole aiheutunut sellaisia merkittäviä vahinkoja, joista kunta olisi ollut korvausvelvollinen.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2.10.2017 § 195 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa ja edistää sisäisen valvonnan käytännön toteutusta Lapinlahden kuntakonsernissa sekä tiedottaa sisäisen valvonnan merkityksestä, velvoitteista ja vastuista koko henkilöstölle. Lapinlahden kunnan konserniohjeen mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita tulee noudattaa myös konserniyhtiöissä.

Valtuusto on päättänyt kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto on ohjeistanut koko kuntakonsernin sisäisen valvonnan käytänteet ja vastuut hallintosäännössä.

Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus ovat tehneet selonteot kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä osastoillaan vuodelta 2018. Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy ovat laatineet sisäisen valvonnan raportit.

Jatkuvan sisäisen valvonnan järjestäminen osastolla

Kunnanhallitus, lautakunnat sekä konserniyhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat ovat valvoneet hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Osastopäälliköt vakuuttavat, että sisäinen valvonta on ollut riittävää. He ovat suunnitelleet ja järjestäneet toiminnot tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti, ja että organisaation päämäärät ja tavoitteet on saavutettu tehokkaasti ja taloudellisesti.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista on valvottu normaalikäytänteiden mukaisesti esimiestyön yhteydessä.

Ajalla 1.1. – 31.12.2018 ei ole tullut tietoon lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista olisi seurannut merkittävä korvaus, kanne tms. vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden toteutumisen, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta tapahtuu ja esitetään toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Kunnanhallituksen jäsenille on annettu informaatiota talousarvion toteutumisesta joka toisessa kunnanhallituksen kokouksessa.

Lapinlahden kunnan hallintosäännön 85 §:n mukaan osastopäälliköiden on laadittava viiden ja yhdeksän kuukauden talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden toteutumisvertailut ja saatettava ne välittömästi tiedoksi seuraavaan omaan lautakunnan kokoukseen, sekä suoraan kunnanhallituksen ja valtuuston kokoukseen. Raportti talousarvion

toteutumisesta 31.5. ja 30.9.2018 ovat laaditut ja ne ovat saatetut kunnanhallituksen tietoon 25.6.2018 § 107 ja 5.11.2018 § 166. Toteutumaraportti on lähetetty kunnanvaltuustolle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle sekä johtoryhmän jäsenille.

Valtuusto hyväksyi muutokset vuoden 2018 talousarvioon 11.12.2018 § 39 ja investointiosaan 8.5.2018 § 10, 19.6.2018 § 20 ja 11.12.2018 § 38.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta ja seuranta kuuluvat vastuuhenkilöille ja viimekädessä siitä vastaa osastopäällikkö. Riskienhallinta ja seuranta ovat vastuutetut selkeästi ja siihen on riittävä asiantuntemus. Tarvittaessa pyydetään riskien arviointiin asiantuntijoita kunnan organisaatiosta tai ulkopuolelta.

Strategiariski

Kunnan palveluja järjestetään sekä kunnan omana toimintana että ostopalveluina. Ostopalveluiden käytössä hallitaan epävarmuustekijöitä ja riskejä sopimuksilla, joissa on selvästi määritelty osapuolten tehtävät, velvollisuudet ja vastuut.

Toiminnan riskit

Uudet viranhaltijat ja työntekijät valitaan lain ja johtosääntöjen mukaan ja siten kuin kelpoisuusehdot määräävät. Pääsääntöisesti kaikille osastoille on saatu avoimiin tehtäviin pätevät/koulutetut työntekijät.

Kunnassa on käytössä toimintamalli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan ja menettelyohje väkivallan ehkäisyyn ja hallintaan. Väkivaltatilanteita henkilökunta joutuu kohtaamaan työssään silloin tällöin ja niiden ehkäisemiseksi henkilökuntaa on koulutettu ja työolosuhteet on pyritty järjestämään siten, että väkivallan uhka ja tilanteet voidaan ehkäistä mahdollisuuksien mukaan ennakolta.

Työsuojeluorganisaatio tekee työpaikkakäynnit erillisen ohjelman mukaisesti säännöllisin väliajoin sekä tarpeen vaatiessa.

Lasten parissa työskenteleviltä henkilöiltä pyydetään nähtäväksi rikosrekisteriote, kun henkilö otetaan toistaiseksi voimassa olevaan työ- tai virkasuhteeseen tai yli 3 kk sijaisuuteen.

Kunta osallistui 22.11.2018 valtakunnalliseen TAISTO2018 harjoitukseen, jossa harjoiteltiin tietoturvallisuuden hallintaa ja tietosuoja-asetuksen mukaista toimintaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksessa.

Taloudelliset riskit

Kunnan kokonaistaloudellinen tilanne on edelleen kireä, vaikka vuoden 2017 tilinpäätöksellä pystyttiin kattamaan kunnan taseessa ollut alijäämä ja taseeseen jäi ylijäämää. Vuoden 2018 tilinpäätöksestä arvioidaan tulevan heikompi, kuin mitä muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Vuoden 2019 talousarvio on laadittu 0,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tämä edellyttää tiukkaa menokuria ja vuonna 2018 aloitettujen talouden sopeuttamistoimien jatkamista. Taloussuunnitelmat vuosille 2020 – 2021 ovat ylijäämäisiä.

Vuoden 2018 investointiosaan on hyväksytty muutoksia ja näin ollen investointien määrä on 4,7 milj. euroa, kun alkuperäinen investointiosa oli 2,0 milj. euroa. Suunnitteluvuosina 2020 - 2022 kunnalla on edessä erittäin suuret investoinnit Matin ja Liisan koulukeskuksessa. Näin ollen on erittäin tärkeä, että kuluva ja ensi vuoden investoinnit ovat maltilliset, jotta lainamäärää pystytään painamaan alaspäin.

Lapinlahden Kaskihovi Oy:n talouden tilasta tehtiin selvitys syksyllä 2018. Siinä arvioitiin myös yhtiön tulevaisuuden kehitystä. Tulopohja on hyvä, johtuen korkeasta vuokrausasteesta, mutta menoja on toimintaan suhteutettuna liian paljon. Asuntojen korjaustarpeiden määrä aiheuttaa taloudellisen riskin.

Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta on ollut hyväksytyn talousarvion mukaista. Pääsääntöisesti talousarviossa on pysytty ja tavoitteet ovat saavutetut.

Viitostien Ykköstilat Oy:n toiminta on tappiollista, joskin tappion suuruus on pienentynyt merkittävästi vuoteen 2016 ja myös vuoteen 2017 nähden. Valtuusto teki 19.6.2018 kokouksessaan päätöksen yhtiön pääoman vahvistamisesta 3,0 M€:lla. Tilojen vuokrausaste on noin 67 %.

Vahinkoriskit

Kunnan lakisääteiset ja muut vakuutukset ovat kunnossa. Vakuutukset on otettu Protector Oy:ltä. Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus on otettu Kunnalliselta Eläkevakuutukselta. Tytäryhtiöiden vakuutukset ovat kunnossa. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n vakuutukset on otettu Op Pohjolasta. Lapinlahden Vesi Oy:n ja Viitostien Ykköstilojen vakuutukset on otettu Pohjola Vakuutus Oy:stä. Viitostien Ykköstilojen vakuutuksia on otettu myös Lähi-Tapiolasta.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankinnoissa on noudatettu hankintalakeja ja kunnan talousohjetta ja sääntöjä. Kalusto- ja välinehankinnat toteutetaan talousarvion määrärahojen puitteissa. Terveyskeskuksella on keskusvarasto, jonka kautta tehdään pienhankintoja. Hinnan suuruudesta riippuen ne joko kilpailutetaan tai hankinta tehdään ilman kilpailutusta. Kunta on osakkaana Sansia Oy:ssä (entinen IS-Hankinta Oy) ja näin ollen kilpailusta on tehty Sansia Oy:n kautta. Tytäryhtiöissä yhtiön hallitus päättää hankinnoista ja luovutuksista osakeyhtiölain puitteissa.

Sopimustoiminta

Suuremmista hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset ja ne hyväksytään, hallintokeskuksen osalta kunnanhallituksessa ja lautakunnat hyväksyvät oman toimialansa sopimukset. Sopimusrekisteriä ylläpidetään sähköisesti Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Ohjelman seurantajärjestelmä lähettää muistutuksen sopimusasiakirjan vanhentumisesta vastuuhenkilölle. Alkuperäiset sopimukset ovat kunkin hallintokunnan omassa arkistossaan. Tytäryhtiöissä suuremmat hankinnat kilpailutetaan hankintalain mukaisesti ja hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset.

1.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

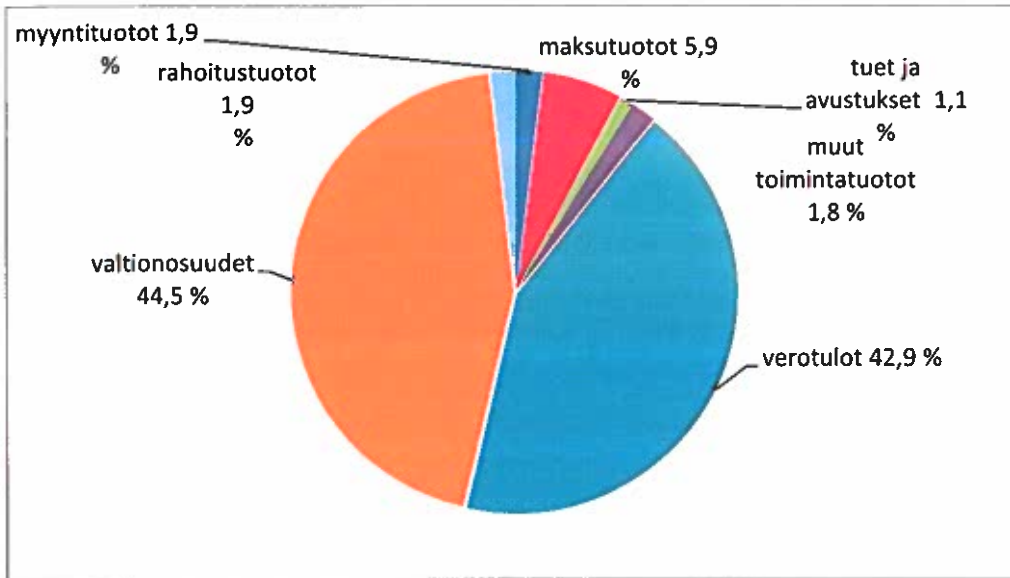
1.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Toimintatuottojen (ulkoiset) toteutuma oli 7,3 milj. €, joka on noin -586.890 euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Merkittävin muutos aiheutui siitä, että vuoden 2017 tuottoihin sisältyi huomattava yksittäinen myyntivoitto, joka vähensi muita toimintatuottoja 362.040 eurolla. Toiminnan muutokset terveysosastolla vähensivät asiakas- ja hoitopäivämaksujen kertymää siten, että maksutuotot vähenivät -202.300 eurolla. Myös tuet ja avustukset vähenivät -52.000 eurolla. Myyntituotoissa oli kasvua 29.530 euroa. Toimintatuottojen toteutuma ylittyi hieman alle sen, mitä muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Toimintatuottojen toteutuma oli 7,3 milj. euroa. Toimintatuotot ovat 759,62 €/asukas, kun ne edellisen vuonna olivat 814,36 €/asukas.

Verotulojen osuus kunnan tuloslaskelman mukaisista tuloista on 42,9 %, valtionosuuden 44,5 % ja maksutuottojen 5,9 %.

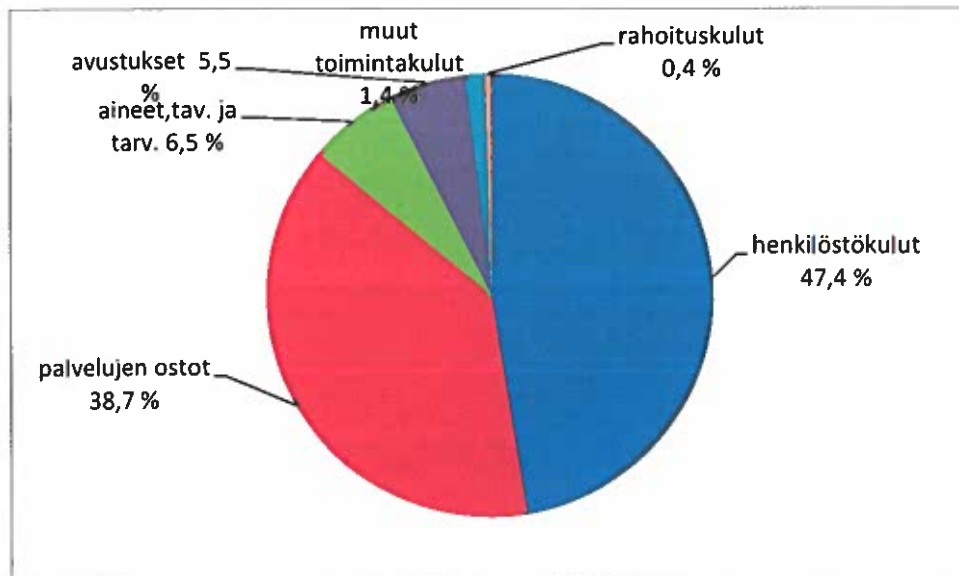
Vuoden 2018 tuotot (tuloslaskelman ulkoiset tuotot)

Toimintakulujen (ulkoisten) toteutuma oli 64,4 milj. euroa. Toimintakulut vähenivät edellisvuoteen verrattuna -1,6 % eli 1,0 milj. euroa. Suurimmat euromääräiset vähennykset olivat henkilöstökuluissa 0,7 milj. € ja palvelujen ostoissa 0,3 milj. €. Henkilöstökuluista palkat ja palkkiot vähenivät 1,8 % mm. vakinaisten, sijaisten ja opettajien palkoissa oli vähennystä. Henkilösivukulut vähenivät -4,4 % eli 0,3 milj. € ja siihen vaikutti Kiky-sopimuksessa sovittujen työnantajamaksujen siirtyminen palkansaaajien maksettavaksi sekä sairausvakuutusmaksun aleneminen. Vähennystä oli myös palvelujen ostoissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa ja avustuksissa. Muissa toimintakuluissa oli kasvua 67.300 €.

Alkuperäisessä talousarviossa toimintakulut olivat 63,9 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen 64,4 milj. euroa. Toimintakulut toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti (99,98 %). Kuluista merkittävimmän osan muodostavat henkilöstökulut, jotka ovat 30,7 milj. euroa eli toimintakuluista 47,4 %. Henkilöstökulut ylittyivät noin 141.000 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostot olivat 25,0 milj. euroa (38,7 % toimintakuluista). Palvelujen ostot alittuivat 39.000 eurolla, aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat 52.000 eurolla sekä avustukset 69.300 eurolla muutettuun talousarvion nähden. Muut toimintakulut ylittyivät 5.440 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintakulut ovat 6697,93 €/as, kun ne edellisenä vuonna olivat 6754,77 €/asukas.

Vuoden 2018 kulut (tuloslaskelman ulkoiset kulut)

Toimintakate vuoden 2018 tilinpäätöksessä on -57,1 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli -57,6 milj. euroa. Muutosta edelliseen vuoteen 0,4 milj. euroa eli -0,8 %. Toimintatuotot kattoivat 11,3 % toimintamenoista, kun vuotta aiemmin vastaava tunnusluku oli 12,1 %.

Verotulojen toteutuma on 29,2 milj. euroa, mikä on -0,2 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna (-0,71 %). Verotulot alittuivat 507.621 eurolla talousarvioon nähden (toteutuma 98,3 %).

Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2018 yhteensä 30,3 miljoonaa euroa eli muutos edelliseen vuoteen -928.153 euroa (-3,0 %). Valtionosuudet ylittyivät muutetusta talousarviosta 27.970 euroa (toteutuma 100,1 %).

Vuosikate osoittaa tulo- ja meno-eroa, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo- ja meno-erojen riittävyyttä. Kunnan tulo- ja meno-eroa katsotaan olevan riittävä, mikäli vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä vuosikate on 3,3 milj. euroa, edellisenä vuonna 4,1 milj. Vuosikate pieneni edellisestä vuodesta 0,76 milj. euroa eli 18,7 %. Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 3,7 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa se oli 3,8 milj. euroa. Vuosikate toteutui siten 0,5 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana.

Vuosikate on 344 €/asukas, edellisenä vuonna se oli 420 €/asukas.

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,8 milj. euroa, mikä on 22.000 € pienemmän kuin vuonna 2017. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset 117 %.

Tilikauden tulos on ennen poistoeron vähennystä 0,5 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 1,3 milj. euroa. Tulos on siten 0,7 milj. euroa heikompi kuin edellisen tilinpäätöksen tulos. Poistoeron vähennys on 58.679 euroa.

Tilikauden ylijäämä on 584.970 euroa, kun se edellisenä vuonna oli 1.322.709 euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset)		
	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	7 308	7 894
Toimintakulut	-64 434	-65 481
Toimintakate	-57 126	-57 586
Verotulot	29 189	29 398
Valtionosuudet	30 251	31 179
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	350	484
Muut rahoitustuotot	893	844
Korkokulut	-243	-246
Muut rahoituskulut	-4	-2
Vuosikate	3 310	4 070
Poistot ja arvonalentumiset	-2 784	-2 806
Tilikauden tulos	526	1 264
Poistoeron vähennys	59	59
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	585	1 323

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,3	12,1
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	119	145
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate €/asukas	344	420
Asukasmäärä	9620	9694

1.6.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	3 325	3 577
Vuosikate	3 311	4 070
Tulorahoituksen korjauserät	14	-493
Investointien rahavirta	-4 580	-926
Investointimenot	-4 613	-1 330
Rahoitusosuudet investointeihin	33	18
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		386
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 255	2 651
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennykset	454	20
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	1 300
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 788	-2 578
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 412	-1 242
Rahoituksen rahavirta	1 078	-2 500
Rahavarojen muutos	-177	150
Rahavarat 31.12.	169	346
Rahavarat 1.1.	346	196

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-6 946	-9 538
Investointien tulorahoitus, %	71,8	310,2
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	1,2	1,5
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	1	2
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	9620	9 694

1.6.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1 000	1 000		1 000	1 000
	€	€		€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT	70 910	69 582	OMA PÄÄOMA	36 951	36 366
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	34 193	34 193
Aineettomat oikeudet	20	49	Muut omat rahastot	1 159	1 159
Muut pitkävaikutteiset menot	1 946	1883	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	1 015	-308
			Tilikauden yli/alijäämä	585	1 323
Aineelliset hyödykkeet	42 494	44 090			
Maa- ja vesialueet	6 071	6 066	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	193	252
Rakennukset	31 304	33 002	Poistoero	193	252
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 498	3 697			
Koneet ja kalusto	418	540	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	67	67	Muut pakolliset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	136	718			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	828	855
Sijoitukset	26 449	23 560	Valtion toimeksiannot	437	450
Osakkeet ja osuudet	15 618	12 279	Lahjoitusrahastojen pääomat	193	171
Muut lainasaamiset	10 805	11 259	Muut toimeksiantojen pääomat	198	234
Muut saamiset	26	26			
			VIERAS PÄÄOMA	36 275	35 924
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	575	555	Pitkäaikainen	25 782	26 452
Valtion toimeksiannot	334	376	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	23 426	24 000
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	240	179	Lainat julkisyhteisöiltä	2 347	2 444
			Saadut ennakot	9	9
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 707	2 915			
Vaihto-omaisuus	89	94	Lyhytaikainen	10 493	9 472
Aineet ja tarvikkeet			Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 574	2 692
			Lainat julkisyhteisöiltä	96	96
Saamiset			Saadut ennakot	7	9
Pitkäaikaiset saamiset		10	Ostovelat	1 778	1 849
Lainasaamiset		10	Muut velat	978	531
Muut saamiset			Siirtovelat	5 060	4 296
Lyhytaikaiset saamiset	2 505	2811			
Myyntisaamiset	998	876	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	72 247	73 397
Lainasaamiset	102	126			
Muut saamiset	377	475	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Siirtosaamiset	1 029	1 334	Omavaraisuusaste, %	50	49,9
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,3	52,5
Rahat ja pankkisaamiset	169	346	Velat ja vastuut % käyttötuloista	55,2	53,2
			Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	1 600	1 015
VASTAAVAA YHTEENSÄ	74 247	73 397	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	166	105
			Lainakanta 31.12., 1000 €	28 443	29 231
			Lainakanta 31.12., €/asukas	2 957	3 015
			Lainasaamiset, 1000 €	10 805	11 259
			Asukasmäärä	9 620	9 694

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkuma-varana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6.4 Kokonaistulot ja menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT			
	1 000 €		1 000 €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	7 308	Toimintakulut	64 434
Verotulot	29 189	Korkokulut	243
Valtionosuudet	30 251	Muut rahoituskulut	4
Korkotuotot	350	Satunnaiset kulut	
Muut rahoitustuotot	893	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Osakkeen arvonalennus	
Pakollisten varausten muutos		Pakollisten varausten väh. (-)	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-11	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-25
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	
Antolainasaamisten vähennykset	454	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 788
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	70 467	Kokonaismenot yhteensä	72 057
Täsmäytys:			
Kokonaistulot-Kokonaismenot			
70 467 – 72 057 = 1 590			
Muut maksuvalmiuden muutokset-rahavarojen muutos			
177 – 1 413 = 1 590			

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Lapinlahden kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhteisöt:

Lapinlahden Kaskihovi Oy (100 % kunnan omistusosuus)
 Lapinlahden Vesi Oy (100 %)
 Viitostien Ykköstilat Oy (100 %)
 As. Oy Lapinlahden Koivukuja (61,60 %)
 Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus (61,38 %)
 Kiinteistö Oy Varpakulma (55,8 %)

Kuntayhtymät

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Savon koulutuskuntayhtymä
 Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
 Vaalijalan kuntayhtymä
 Pohjois-Savon liitto

Osakkuusyhteisöt

Lapinlahden Yritystalo (46,3 %)
 Ylä-Savon Vesi Oy (osakkeet Lapinlahden Vesi Oy:llä)
 As Oy. Oksatie (26,9 %)
 Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalo (35,58 %)

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain (14 §) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Viitostien Ykköstilat Oy:n, Lapinlahden Kaskihovi Oy:n ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lapinlahden Kaskihovi Oy

Yhtiön toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaisesti toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Kunnanvaltuusto asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö on huolehtinut riittävästä vuokra-asuntotarpeesta Lapinlahdella. Kaikille paikkakunnalle töihin tuleville ja asuntoa hakeneille on järjestetty asunto. Asuntoja ei pidetä tyhjiään reservinä, vaan niitä markkinoidaan aktiivisesti hakijoille. Perheasuntojen (3/4 h + k) tilanne on tasaantunut vuoden aikana.
2. Lapinlahden kunnan alueella on vuokrataso edullisempi kuin naapurikunnissa Siilinjärvellä ja Iisalmessa. Asuntokannan säilyttämiseksi hyvässä kunnossa on keväällä toteutettu rakennusten kuntokartoitus. Sen avulla tehdään PTS-suunnitelmat peruskorjauksista. Pidetään vuokrataso edullisempaan kuin Iisalmi/Siilinjärvi, jotta saadaan vetovoimaa Lapinlahdelle. Alkuperäiskuntoisia asuntoja tarvittaessa remontoidaan niiden tyhjentyessä.
3. Asuntojen laskennallinen käyttöaste vuonna 2018 oli 98,1 % (edellisenä vuonna 99,3 %). Mikäli otetaan huomioon asuinkäytöstä poistetut asunnot sisäilmaongelmien ja rakenteiden vuoksi (Koivuniementie 7 as 1-7 ja Koulukuja 9 as 14) käyttöaste on 97 %.

Viitostien Ykköstilat Oy

Yhtiö on Lapinlahden kunnan elinkeinoyhtiö. Tilikauden aikana kunta osti Säästöpankki Optian omistuksessa olleet 20 osaketta. Kaupan myötä kunnan omistuosuus nousi 100 %:iin. Yhtiön varsinaista toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaan yhtiön toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta. Kunnanjohtaja toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Yhtiö omistaa merkittävän osan paikkakunnilla toimivien yritysten tuotanto- ja toimitiloista. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Kunnanvaltuusto asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö vuokraa toimitiloja elinkeinotoiminnan tarpeisiin ja järjestää yritysneuvontaa. Toiminta on edennyt suunnitellusti. Vuoden 2018 aikana Lapinlahdelle perustettiin 36 uutta yritystä.
2. Yleinen kiinnostus Ykköstilojen kiinteistöjä kohtaan nousi selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöjen vuokrausaste nousikin vuoden 2018 aikana noin 67 prosenttiin. Tyhjää tilaa oli vuoden 2018 lopussa eniten Tallisentiellä, Asematie 77:ssä ja Teknologiaatalolla. Vuoden 2019 alussa myös Asematie 77 tiloista tehtiin vuokrasopimus, jolloin vuokrausaste nousee noin 78 %:in. Tiloja on markkinoitu mm. valtakunnallisessa Toimitilat-lehdessä ja suorilla yhteydenotoilla eri yrityksiin.

Lapinlahden Vesi Oy

Lapinlahden Vesi Oy on aloittanut toimintansa 1.1.2012 alkaen. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Lapinlahden kunnan tekninen johtaja oman virkatoimensa ohella. Yhtiöllä on omat henkilöt vastaamassa verkoston ylläpidosta ja vesihuollon kehittämisestä sekä taloushallinnosta kirjanpitoineen.

Kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Talousveden laatu on ollut hyvä koko vuoden näytteiden perusteella. Myöskään valituksia veden laadusta ei ole tullut. Jätevesipuhdistamot ovat toimineet lupaehtojen mukaisesti. Varpaisjärven puhdistamolla suoritettiin toukokuussa määräraikaistarkastus. Valiolla on tullut yksittäisiä päästöjä, joista on selvitty hyvin varoaltaiden avulla. Valion kuorma on iso, mutta puhdistamo on selvinnyt siitä hyvin.
2. Peltoniementie ja sen vesihuollon saneeraus rakennettiin pääosin v. 2017, lopputarkastus pidettiin 12.10.2018. Kunnanrannan vesihuoltotyö alkoi kesäkuussa urakoitsijan toimesta. Omana työnä tehty Artunkujan vesihuoltosaneeraus on valmistunut heinäkuussa. Varpaisjärvellä, Berliinin alueen vesihuoltosaneeraus valmistui lokakuussa 2018.
3. Selvitettiin yhteistyön syventämistä ja mahdollisia yhdistymisiä kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa. Vuoden 2017 puolella tehtiin alustava kysely kirjeitse. Yhteistapaamisen ajankohta on tarkoitus pitää alkutalvella 2019.
4. Neuvottelut huleveden käsittelystä on aloitettu kunnan kanssa. On tutkittu erilaisia sopimusmalleja ja sopimusehdotus laadittu.
5. Vesitornien alustava saneeraussuunnittelu tehtiin 2015 tehtyjen tarkastusten perusteella. Varpaisjärven vesitornille ei toimenpiteitä. Lapinlahden vesitornin puinen virtausseinä vaatii toimenpiteitä. Samalla tehdään sähkö- ja automaatiotarkastus. Saneeraussuunnittelua jatketaan 2019.

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lapinlahden Kaskihovi Oy:n lähivuosien toiminnassa on keskityttävä talouden tasapainottamiseen ja yhtiön kiinteistökannan korjauksiin pitkällä tähtäimellä. Tuloja ja menoja on tarkasteltava niin, että tulos mahdollistaa

lainojen lyhentämisen ja että yhtiön maksuvalmius on hyvä. Kun yhtiön tulopohja on hyvä, johtuen korkeasta vuokrausasteesta, päähuomion tulee kohdistua menorakenteen selvittämiseen ja tervehdyttämisen kannalta tarpeellisten toimenpiteiden tekemiseen.

Rakennusten kuntokartoituksen tuloksia tulee vielä tarkastella yksityiskohtaisemmin ja tehdä niihin tarpeelliset muutokset, jotta pystytään ennustamaan tulevaisuuden investointitarpeet paremmin. Rakennusten hallitun peruskorjausohjelman laatiminen ja sen noudattaminen on tärkeää talouden pitemmän ajan tasapainottamisen kannalta. Uudiskohteiden käynnistämiseen ja vanhojen käyttöikänsä lopussa olevien rakennusten purkamiseen varaudutaan ja tilannetta seurataan.

Yhteistyötä kunnan kiinteistökeskuksen kanssa rakennusten kiinteistönhoidossa on tarkasteltava ja tehtävä asiasta nopeasti päätökset, mikäli tuloksena on molempia osapuolia hyödyttävä yhteistyö.

Yhtiön hallinto on järjestettävä tulevaisuudessa niin, että henkilöstöllä on mahdollisuus toimia yhtiön toiminnan ja tavoitteiden kannalta järkevästi. Toimitusjohtajan tehtävien hoitaminen on ratkaistava heti vuoden 2019 alussa.

Todennäköisesti yhtiön tilanne asuntomarkkinoilla säilyy lähivuosina nykyisellä tasolla, työvoima liikkuu ympäristökunnista ja vuokra-asuntoja näin ollen tarvitaan. Lapinlahden sijainti 5-tien ja rautatien varrella on moniin muihin alueen kuntiin nähden etulyöntiasemassa.

Lapinlahden Vesi Oy:n talous tulee pysymään ja kehittymään tulevien vuosien aikana positiiviseen suuntaan. Näköpiirissä ei ole sellaisia uhkakuvia, mitkä horjuttaisivat sellaista käsitystä. Liikevaihto pysyy entisen tasoisena ja saattaa kasvaakin, riippuen teollisuuden veden kulutuksesta.

Yhtiön henkilöstössä tapahtuu vuoden 2019 aikana muutoksia. Vesihuoltoinsinööri jäi eläkkeelle helmikuussa ja toimitusjohtaja jää lokakuussa 2019. Yhtiön muu henkilöstö on kuitenkin ollut palveluksessa jo jonkin aikaa, joten muutos ei tapahdu yhtäkkiä. Tietojen siirtymiseen vanhoilta työntekijöiltä uusille on ollut riittävästi aikaa.

Tekninen johtaja on toiminut yhtiön toimitusjohtajana oman virkansa ohella ja sama käytäntö jatkuu uuden teknisen johtajan virassa.

Varautumissuunnitelman ja riskien arvioinnin päivittämien tuo edelleen varmuutta yhtiön operatiiviseen toimintaan. Itse suunnitelma ei sitä pelkää, tuo, tarvitaan myös harjoittelua ja jatkuvaa valmiuden ylläpitoa.

Viitostien Ykköstilat Oy:n tilojen vuokrausaste tulee edelleen vahvistumaan vuoden 2019 aikana. Yhtiön tulos tulee kuitenkin todennäköisesti hieman heikkenemään vuoteen 2018 nähden. Tämä johtuu kunnan maksaman elinkeinotoimen palvelumaksun merkittävästä pienenemisestä ja Sähkötiellä sijaitsevan noin 1000 m² teollisuushallin vuokrasopimuksen muuttamisesta lunastussopimukseksi. Näiden yhteisvaikutus yhtiön tulokseen on noin -130.000 €.

1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaa. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanhallitus vastaa omistajapolitiikasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle yms. hallintosäännön 19 §:n mukaisista tehtävistä. Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kunnan konsernijohto järjestää vuosittain tapaamisen kunnan tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteisöjen edustajille.

Yhtiön toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntaa osakkeenomistaja edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen määräämä edustaja, jolle konsernijohto antaa omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Konserniyhtiöiden hallitusten kokoonpanossa otetaan huomioon kunkin yhtiön toimialan edellyttämä riittävä liiketoiminnan ja talouden asiantuntemus.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskevat arviot

Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy raportoivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta 31.5. ja 31.12. kunnan ohjeiden mukaisesti. Valtuuston asettamat tavoitteet tytäryhteisöille ovat tarkoituksenmukaiset ja riittävät. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu konserniohjeen mukaisesti.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet riittävät.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä toteuttamisesta koskeva raportointi

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön talous sekä toiminnan luonne ja laajuus huomioiden ottaen riittävän ja toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Konserniyhteisöt ovat tietoisia niiden toimintaan liittyvistä riskeistä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan vuoden aikana kaksi kertaa. Tytäryhteisöt antavat kunnanhallitukselle tällöin tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportin. Lisäksi tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö

Tytäryhteisöt hoitavat itsenäisesti taloushallinnon, maksuliikenteen, tietohallinnon, hankinnat, riskienhallinnan, vakuuttamisen sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan. Lapinlahden Vesi Oy ostaa palkkahallinnon kunnalta, muut tytäryhteisöt hoitavat sen itsenäisesti. Lapinlahden Kaskihovin ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitilat ovat kunnanvirastossa. Tukipalveluja ostetaan tarpeen mukaan kunnalta (tietojärjestelmät, puhelimet, kopiointi jne). Kuntakonsernin yhteisöjen hankintamenettelyissä noudatetaan julkisia hankintoja koskevien normien lisäksi Lapinlahden kunnan hallintosäännön hankintaohjeita.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Lähtökohtana kuntakonsernin yhtiöissä on aktiivinen ja tehokas viestintä. Kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkaalleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallisia tehtäviä. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n, Lapinlahden Vesi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään. Tiedonkulku ja sen toimivuus on ollut riittävää.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Lapinlahden Vesi Oy:n ja Lapinlahden Kaskihovi Oy:n hallituksen koko on neljä jäsentä. Viitostien Ykköstilat Oy:n hallituksessa on neljä luottamushenkilöjäsentä sekä kunnanjohtaja. Konserniohjeen mukaisesti yhtiöiden hallituksen jäsenistä vähintään puolet tulee olla kunnanhallituksen jäseniä, kuulua valtuuston puheenjohtajistoon tai keskeisiä viranhaltijoita. Yhtiökokous nimittää hallituksen.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	35 029	35 963
Toimintakulut	-91 782	-91 828
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	130	115
Toimintakate	-56 622	-55 750
Verotulot	29 062	29 275
Valtionosuudet	32 843	33 354
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15	26
Muut rahoitustuotot	899	849
Korkokulut	-552	-593
Muut rahoituskulut	-57	-51
Vuosikate	5 587	7 109
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 039	-5 984
Omistuksen eliminointierot	10	19
Arvonalentumiset	0	3
Satunnaiset erät	-116	-3
Tilikauden tulos	-558	1 144
Tilinpäättösiirrot	10	1
Tilikauden verot	-27	-24
Laskennalliset verot	27	-3
Vähemmistöosuudet	65	66
Tilikauden alijäämä	-483	1 185

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	38,2	39,2
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	92,7	119,2
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate €/asukas	581	733
Asukasmäärä	9 620	9 694

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2018	2017
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta	5 389	6 589
Vuosikate	5 587	7 109
Satunnaiset erät	-116	-3
Tilikauden verot	-27	-24
Tulorahoituksen korjauserät	-55	-494
Investointien rahavirta	-4 586	-5 171
Investointimenot	-5 003	-6 168
Rahoitusosuudet investointimenoihin	90	453
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	328	544
Toiminnan ja investointien rahavirta	804	1 418
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-27	-13
Antolainasaamisten vähennykset	455	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 890	2 419
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 316	-4 506
Lyhytaikaisten lainojen muutos	882	38
Oman pääoman muutokset	261	18
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-48	-99
Vaihto-omaisuuden muutos	42	-15
Saamisten muutos	777	1 146
Korottomien velkojen muutos	1 591	-255
Rahoituksen rahavirta	506	-1 266
Rahavarojen muutos	1 310	152
Rahavarat 31.12.	4 717	3 592
PSSHP:n yritysjärj. siirtyneet rahavarat	185	10
Rahavarat 1.1.	-3 592	-3 449

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-13 993	-19 170
Investointien tulorahoitus, %	113,7	124,2
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	0,8	1,5
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	16	13
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	96 998	99 135	OMA PÄÄOMA	36 985	37 551
Aineettomat hyödykkeet	2 747	2 475	Peruspääoma	34 193	34 193
			Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	2	1
Aineettomat oikeudet	751	404	Arvonkorotusrahasto	59	174
Muut pitkävaikutteiset menot	1 981	2 051	Muut omat rahastot	3 007	3 057
Ennakkomaksut	15	20	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	207	-1 058
Aineelliset hyödykkeet	88 734	90 913	Tilikauden alijäämä	-483	1 185
Maa- ja vesialueet	7 187	7 351			
Rakennukset	64 830	66 957	VÄHEMMISTÖOSUUET	600	511
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 020	4 273			
			POISTOERO JA VAP.EHT VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	3 348	3 680	Poistoero		
Muut aineelliset hyödykkeet	7 497	7 239	Vapaaehtoiset varaukset		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	853	1 413			
Sijoitukset	5 517	5 748			
Osakkuusyhteisöosuudet	3 112	3 100	PAKOLLISET VARAUKSET	869	764
Osakkeet ja osuudet	1 819	1 634	Muut pakolliset varaukset	869	764
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10	0			
Muut lainasaamiset	454	907	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 175	1 193
Muut saamiset	123	107	VIERAS PÄÄOMA	68 799	70 209
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	48 552	49 773
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	900	870	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	962	613
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 530	10 223	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	6 230	7 981
Vaihto-omaisuus	373	414	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 055	11 842
Saamiset	5 441	6 217			
Pitkäaikaiset saamiset	1 072	1 392	VASTATTAVAA YHTEENSA	108 428	110 228
Lyhytaikaiset saamiset	4 369	4 825			
			KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
Rahoitusarvopaperit	1	23			
Rahat ja pankkisaamiset	4 715	3 569	Omavaraisuusaste, %	34,8	34,6
			Suhteellinen velkaant.%	70,7	70,9
			Velat ja vastuut % käyttötul.	72,6	72,3
VASTAAVAA YHTEENSA	108 428	110 228	Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-276	126
			Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	-29	13
			Konsernin lainat, €/asukas	5 695	5 958
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	54 782	57 754
			Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000 €	454	907
			Konsernin henkilöstömäärä	729	655
			Kunnan asukasmäärä	9 620	9 694

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteuttamisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §).

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (KuntaL 115 §).

1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2018 tilinpäätöksestä muodostui ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämä on 584.969,71 euroa. Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 584.969,71 euroa kirjataan yli/alijäämättilille.

1.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Lapinlahden kunnan taseessa on ylijäämää (31.12.2017) 1,015 milj. euroa ja vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen taseeseen jää ylijäämää 1,6 milj. euroa. Siten kuntalain mukaista kattamatonta alijäämää ei ole kunnan taseessa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion käyttötalousosan toteutuminen on raportoitu kunnanvaltuuston hyväksymällä sitovuustasolla. Käyttötalousosa on kunnanvaltuuston nähden sitova tulosaluetasolla.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä. Valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liitettävä tavoitteeseen. Kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta.

2.3 Keskusvaalilautakunta

2.3.1 Vaalit (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) varajäsentä, jotka valtuusto asettaa siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Sote- ja maakuntauudistuksessa on tarkoitus muodostaa itsehallinnolliset maakunnat, joihin valittaisiin vaaleilla maakuntavaltuustot.

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta huolehtii kuntavaalien, eduskuntavaalien, presidentinvaalin, europarlamenttivaalien, maakuntavaalien sekä mahdollisten kansanäänestysten toteuttamisesta kuntatasolla.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Järjestetään presidentinvaali 28.1.2018 ja mahdollinen toinen vaali 11.2.2018.	Ennakoäänestys järjestetään 17.1.-23.1. kunnanvirastolla ja Varpaisjärven lähikirjastossa. Vaalipäivän 28.1. äänestys järjestetään kuudella äänestysalueella. Mahdollisen toisen vaalin ennakoäänestys järjestetään 31.1.-6.2. kunnanvirastolla ja Varpaisjärven lähikirjastossa. Vaalipäivän 11.2. äänestys järjestetään kuudella äänestysalueella.	Presidentinvaalin ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys toteutettiin suunnitellusti. Toista vaalia ei tarvittu toteuttaa.

Järjestetään maakuntavaalit lokakuussa 2018	Valmistaudutaan järjestämään maakuntavaalit lokakuussa.	Ei toimenpiteitä. Maakuntavaalien järjestäminen siirtyi vuodelle 2019.
---	---	--

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	33		33	17	-16
Toimintamenot	-61		-61	-21	40
Toimintakate	-27		-27	-4	23
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-2		-2	-1	1
Tehtävän kokonaiskustannukset	-29		-29	-5	24

= valtuustoon nähden sitovat erät

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Lapinlahden kunnan äänestysaktiivisuus presidentinvaalissa 2006-2018 (sis. kaikki äänioikeutetut)

Vaalit	Vuosi	Äänioikeutetut	Äänestysaktiivisuus
Presidentinvaali I	2006	6.015	64,9 %
II	2006		67,5 %
Presidentinvaali I	2012	8.523	63,3 %
II	2012		56,1 %
Presidentinvaali I	2018	8.063	62,5 %

2.4 Tarkastuslautakunta

2.4.1 Tarkastustoimi (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) henkilökohtaista varajäsentä. Tämän valtuustokauden alusta lukien tarkastuslautakunnan jäsenten tulee kaikkien olla valtuutettuja.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta. Lautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan uutena tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tarkastuslautakunta toteuttaa vuoden 2017 tarkastustoiminnan loppuun suunnitelman mukaisesti ja antaa arviointikertomuksen valtuustolle määräajassa.	Toteutetaan vuoden 2017 tarkastustoiminnan loppuun suunnitelman mukaisesti ja antaa arviointikertomuksen valtuustolle määräajassa.	Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2017 tarkastuksen loppuun ja hyväksyi arviointikertomuksensa 1.6.2018 kokouksessaan. Valtuusto käsitteli arviointikertomuksen 19.6.2018.
Tilintarkastaja toteuttaa vuoden 2017 tilintarkastuksen loppuun määräajassa.	BDO Audiator Oy toteuttaa vuoden 2017 tilintarkastuksen loppuun määräajassa.	Tilintarkastuskertomus käsiteltiin tarkastuslautakunnassa 1.6.2018 ja valtuustossa 19.6.2018.
Lautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, kun kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.	Lautakunta tekee tasapainotuksesta arvioinnin arviointikertomukseen.	Kunnan tilinpäätöksestä muodostui ylijäämäinen ja sillä pystyttiin kattamaan taseen alijäämä. Lautakunnan huomiot sisältyvät arviointikertomukseen.
Tilintarkastaja aloittaa vuoden 2018 tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti.	Toteutetaan tilintarkastus BDO Audiator Oy:n toimesta vuoden 2018 tarkastussuunnitelman mukaisesti.	Vuoden 2018 tilintarkastus aloitettiin elokuussa.
Lautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.	Seurataan ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saatetaan ilmoitukset valtuustolle tiedoksi	Uudet sidonnaisuusilmoitukset käsiteltiin tarkastuslautakunnassa 28.8.2018. Kaikki sidonnaisuusilmoitukset saatettiin valtuustolle tiedoksi 6.11.2018.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-24		-24	-24	0
Toimintakate	-24		-24	-24	0
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot	24		24	14	-10
Sisäiset menot					
Tehtävän kokonaiskustannukset	0		0	10	-10

2.5 Kunnanhallitus

2.5.1 Hallintokeskus

Kunnanhallituksessa on 9 jäsentä. Kunnanhallituksen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston puheenjohtajalla sekä I ja II varapuheenjohtajalla. Kunnanhallitus vastaa kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus ohjaa, johtaa ja kehittää kunnan hallintoa ja palvelutoimintoja. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös kuntakonserniohjaus ja -valvonta. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsevat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämisspalveluiden, työllistämisen, projektien ja liikuntapalveluiden tulosalueista.

2.5.2 Yleishallinto (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Antti Jokikokko

Tulosalueen toiminta-ajatus

Kunnan hallintoa hoidetaan tehokkaasti valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattaminen	Valtuusto on hyväksynyt kuntastrategian joulukuussa -17. Talouden tasapainottamista toteutetaan kuntastrategian mukaisin toimenpitein. Henkilöstömäärän vähentäminen. Tuetaan sote-osastoa henkilöstövähennysten toteuttamisessa. Kunnanhallitus seuraa talouden toteumaa joka toisessa kokouksessaan sekä antaa tarvittaessa ohjausta lautakunnille talouden hallintaan.	Kunnanhallitus on saanut joka toisessa kokouksessa tiedokseen sen hetkisen talousennusteen. Talousarvion toteutumisesta on raportoitu jaksoilla 31.5.2018 ja 30.9.2018. Kuntastrategia on jalkautettu ottamalla käyttöön mittarit ja strategian toteumasta raportoidaan osana muuta raportointia.
Maakuntauudistuksen valmistelu ja kunnan roolin muuttuminen	Kunnan viranhaltijat/luottamushenkilöt osallistuvat maakuntauudistuksen valmisteluun maakunnallisissa työryhmissä sekä osallistuvat info-tilaisuuksiin. Tarvittaessa kunnanhallitus ohjaa ja antaa lausuntoja maakuntauudistuksen valmisteluun.	Kunta on ollut mukana ns. POSOTE-työssä. Kunnan viranhaltijoita on ollut mukana useissa työryhmissä. Lausuntoja maakuntauudistukseen liittyen ei annettu vuonna 2018

	Henkilöstöä tiedotetaan tulevista muutoksista.	
--	--	--

MUUTA TOIMINTAAN LIITTYVÄÄ

Palkka- ja henkilöstöhallinnossa työnantajan päätösvaltaa käytti henkilöstöjaosto.

Vuonna 2018 avustuksia jaettiin (yleis- ja toiminta-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoavustukset) seuraavasti:

- Yleis- ja toiminta-avustuksia 74.019 € (edellisenä vuonna 73.090 €)
- Urheilijastipendejä 6.085 € (300 €)
- Liikunta-avustuksia 52.300 € (52.050 €)
- Kulttuuriavustuksia 9.100 € (11.400 €)
- Nuorisoavustuksia 14.850 € (14.900 €)

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	179		179	188	9
Toimintamenot	-2 813	175	-2 638	-2 500	138
Toimintakate	-2 635	175	-2 459	-2 312	148
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-67		-67	-81	-14
Sisäiset tulot	1 700		1 700	1 462	-238
Sisäiset menot	-352		-352	-343	90
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 354	175	-1 178	-1 274	-96

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Koneiden ja laitteiden vuokrauskulujen arvioitiin alittuvan yhteensä 150.000 eurolla.

Myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen ylitykset olivat yhteensä 9.410 euroa. Henkilöstökuluissa menot alittuivat 54.678 euroa. Samoin alitusta syntyi ICT-kuluista, Aineissa ja tarvikkeissa, Avustuksissa sekä Muissa menoissa yhteensä 103.901 euroa.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	2016	2017	2018
<u>Kunnanvaltuusto:</u>			
Kokouksia	6	7	5
Käsiteltyjä asioita	42	78	41
<u>Kunnanhallitus</u>			
Kokouksia	16	17	16
Käsiteltyjä asioita	192	250	193
<u>Henkilöstöjaosto</u>			
Kokouksia	8	7	10
Käsiteltyjä asioita	81	76	98
<u>Vuokra-asuntoja</u>			

- Lapinlahden Kaskihovi Oy	436	432	426
Valmistuneita uusia vuokra-asuntoja (kunta)	0	0	0
Kunnan vuokra-asuntoja	166	166	166
Rakennusvalmiit asuntotontit			
- rivitalo	0	0	0
- Lapinlahden taajama	26	28	26
- Varpaisjärven taajama	25	25	25
- Alapitkä	29	30	26
- Nerkoo	1	1	1
- haja-asutusalueet	13	12	12
Yhteensä	94	96	90
Asukasluvun muutos % ed. vuodesta	-1,0	-1,9	-0,75
Työttömyys Lapinlahdella (TE-keskus)			
- työttömyysaste (keskim./kk)	14,0	12,2	11,5
Kunnan työllistämiä			
- henkilöä	70	62	47
- kesätyöllistettyjä nuoria	101	90	95

2.5.3 Kehittämispalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; kunnanjohtaja Janne Airaksinen. Joukkoliikennevastaavana koulutussuunnittelija Kati Sammallahti

Asumispalvelut

Asumispalvelut Lapinlahdella tuottaa kuntakonserniin kuuluva Lapinlahden Kaskihovi Oy. Yhtiöllä on kaikkiaan 426 vuokra-asuntoa (Alapitkällä 8, Varpaisjärvellä 103 ja 315 vuokra-asuntoa Lapinlahdella). Lisäksi yhtiö hoitaa taloushallintopalveluita (vuokralaskutusta yms.) Lapinlahden kunnan omistuksessa olevista asunnoista, joita on noin 100 (palveluasunnot yms.). Näiden lisäksi asuntotoimi seuraa yleisiä asuntomarkkinoita, tekee yhteistyötä niin rakennusliikkeiden ja muiden rakennuttajien kuin myös muiden läheisten sidosryhmien kanssa, mukaan lukien lähikuntien asuntotoimijat.

Yhtiön toimitusjohtaja, isännöitsijä, toimistonhoitaja sekä toimistotyöntekijä ovat sivutoimisia kunnan asuntoviranomaisia. Vuosittain yhtiölle jätetään keskimäärin 300 vuokra-asuntohakemusta. Asuntojen vuokrausaste on ollut viime vuosina lähes 100 % (pois lukien remontin tai korjauksen vuoksi tyhjiillään olevat asunnot). Osa vanhasta vuokra-asuntokannasta poistuu käytöstä ja uuden rakentamista ei nyt ole suunnitteilla, valmiudet käynnistää suunnittelu ja rakentaminen nopeasti ovat olemassa. Yhtiön toimitusjohtaja on Eero Mykkänen.

Elinkeinotoimi

Lapinlahden kunta toteuttaa elinkeinopolitiikkaa kunnanjohtajan johdolla Viitostien Ykköstilat Oy:n kautta ja noudattaa kuntastrategien elinkeinopolitiittisia tavoitteita.

Joukkoliikenne

Kunnan tukeman joukkoliikenteen tarkoituksena on tarjota kuntalaisille mahdollisuus edulliseen asiointiliikenteeseen kunnan sisällä ja työmatkaliikenteeseen Pohjois-Savon alueella.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Asuntotoimi

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tarjota asiakkaan tarvetta	Ylläpidetään riittävää vuokra-	Asuntoja ei pidetä tyhjiillään

vastaava asunto Lapinlahdella asuville tai Lapinlahdelle töihin tuleville.	asuntokantaa ja tarpeen vaatiessa rakennetaan uutta.	reservinä vaan niitä markkinoidaan aktiivisesti hakijoille. Tilanne on lähes tasapainossa, hieman jonoa on syntynyt alkuvuonna mutta asunto järjestyy kohtuullisen jonotusajan puitteissa. Uutta rakentamista ei ole nyt suunnitteilla.
Säilyttää asumisen hinta kohtuullisena. Vuokralaisten asumisviihtyisyyteen panostaminen, jolloin saadaan pitkäaikaisia vuokralaisia.	Tehdään pitkän aikavälin suunnitelma korjaustarpeista ja investoinneista.	Vuokria korotettiin vuoden 2018 alusta. Asuntojen systemaattista kunnossapitoa on tehostettu, ylläpitokorjauksia tehdään muuttojen yhteydessä. Rakennusten osalta kuntokartoitukset tehty, jonka perusteella voidaan tehdä pitkän tähtäimen suunnitelmia korjauksiin.

Elinkeinotoimi

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Elinkeinotoimi Kuntastrategian toteuttaminen elinkeinopolitiikan osalta	Kuntastrategiassa mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen elinkeinopolitiikassa. Viitostien Ykköstilat Oy:n vuokrausasteen parantaminen.	Lapinlahdelle perustettiin vuonna 2018 36 uutta yritystä, lopettaneita yrityksiä oli 29. Yritysten nettomuutos oli +7. Työttömien määrä on tasaisesti laskenut viimeisen kahden vuoden aikana (-21%), mutta uudet avoimet työpaikat lisääntyivät vuoden 2018 aikana 11,5 % edellisestä vuodesta. Kuluneena vuonna kunnan yritystonteille rakennettiin yksityinen hoivakoti ja katsastusasema. Viitostien Ykköstilat Oy:n tilojen vuokrausaste on kehittynyt oikeaan suuntaan (myös lunastussopimukset) ja se on tällä hetkellä noin 78 %. Vuokrausasteen kasvattamiseksi tehdään edelleen aktiivisesti työtä.

Joukkoliikenne

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kuntalaisia palveleva kunnan sisäinen joukkoliikenne	Jokaiselta kylältä on vähintään kerran viikossa yhteys kunnan keskustaajamaan.	Kaikilta kyliltä on järjestetty asiointi- ja palveluliikennettä kunnan keskustaajamiin hyödyntämällä koululaiskuljetuksia sekä kutsutaksia. Asiointi- ja palveluliikenteen tarjonta on monipuolistunut, sillä Lapinlahden keskustaajamaan

		tulee koululaisliikennettä myös klo 9.45.
Alueellisen joukkoliikenteen edistäminen	Kunta on mukana kaikissa alueellisissa seutulippujärjestelmissä.	Lapinlahden kunta on mukana alueellisissa seutulippujärjestelmissä sekä Waltti-järjestelmässä.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-241		-241	-238	4
Toimintakate	-241		-241	-238	4
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-78		-78	-70	8
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-83		-83	-80	3
Tehtävän kokonaiskustannukset	-402		-402	-387	15

2.5.4 Työllistäminen (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Tukityöllistämiseen käytettiin 400.235 euroa (vuonna 2017 käytettiin 424.036 euroa), joka on 83 % varatusta määrärahasta. Työllistämisen tulot olivat 148.412 euroa, joten nettomenoksi muodostui noin 251.041 euroa. Työllistäminen toteutui pääosin kunnan omassa organisaatiossa.

Lapinlahden kunta maksoi Kelalle korvausta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta 725.326 euroa (edellisenä vuonna 842.183 €). Korvausta maksettiin keskimäärin 153 (edellisenä vuonna 179) työttömästä kuukausittain. Yhtä pitkäaikaistyöttömästä kohden kunnan maksuosuus oli noin 4.741 euroa vuodessa (edellisenä vuonna 4.692 €/v).

Kuntouttavaan työtoimintaa käytettiin 169.199 euroa. (vuonna 2017 käytettiin 163.021 euroa), joka on 100,2 % varatusta määrärahasta. Valtion korvaukset kuntouttavasta työtoiminnasta olivat 54.263 euroa, joten nettomenoksi muodostui noin 110.458 euroa. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut palkattuna määräaikainen työnhajaaja 1.1.2017 alkaen.

Nuorten kesätyöllistäminen toteutettiin yhteistyössä 4h-yhdistysten kanssa. Nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin 52.440 euroa.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Työllistämisen avulla pienennetään kunnan maksamaa ns. passiivista työmarkkinatukea	Kunnan työllistämistoimet kohdistetaan ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömien (yli 300 pv) ja nuorten työllistämiseen.	Vuoden aikana työllistettynä on ollut 47 henkilöä. Heistä 10 on ollut velvoitetyöllistettävää ja 1 nuorisotakuun piirissä oleva.
	Kunta maksaa yrityksille ja yhteisöille tukea pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Seurataan tämän	Työllistämisen kuntalisää myönnettiin 8 yritykselle.

	tuen tehokkuutta.	
	Käyttötalouden määrärahojen lisäksi pitkäaikaistyöttömien työllistämistä tehdään testamenttirahoilla.	Testamenttivaroin työllistettiin Limaniemi-projektin ohjaajan sekä 7 hoiva-avustajaa 31.5.2018 saakka
	Määräaikaisen työnohjaajan palkkaaminen.	Työnohjaaja on aloittanut 1.1.2017 ja hänen vastuullaan on kuntouttava työtoiminta ja yhdistisyhteistyö. Kuntouttavaa työtoimintaa on pystytty tarjoamaan kaikille halukkaille, vaikka välillä on ajoittaista jonoa.
Nuorille tarjotaan kesätyöpaikka määrärahojen puitteissa.	Nuorten kesätyöllistäminen hoidetaan yhteistyössä 4H-yhdistysten kanssa.	Kesätyötä haki 204 nuorta. Lapinlahdella työllistyi 62 ja Varpaisjärvellä 28 nuorta. Yhteensä 90 nuorta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	165		165	207	42
Toimintamenot	-1 519	77	-1 442	-1 349	93
Toimintakate	-1 354	77	-1 277	-1 142	135
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot				211	211
Sisäiset menot	-30		-30	-21	8
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 384	77	-1 307	953	354

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kuntouttavassa työtoiminnassa olleiden henkilöiden määrä

toteuma 12/2015	toteuma 12/2016	toteutuma 5/2017	toteutuma 9/2017	toteuma 12/2017	
95	75	56	69	79	

Passiivisen työmarkkinatuen saajien määrä

toteuma 12/2015	toteuma 12/2016	toteutuma 4/2017	toteutuma 8/2017	toteuma 12/2017	
171	189	189	177	163	

2.5.5 Projektit (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Kertomusvuonna käytettiin seudulliseen kehittämiseen (entinen seuturaha) 48.470 euroa. Ylä-Savon Veturin maksuosuus oli 20.352 euroa. Tulosalue sisältää myös määrärahat muiden hallintokuntien hankkeisiin (57.677 €). Tällaisia hankkeita olivat YTYÄ! Ylä-Savossa on työtä-hanke, Taitoa ja laatua restaurointiinhanke, Kuopion alueen markkinointiohjelma ja DigiSote-hanke. Terveysosasto toimii DigiSote-hankkeessa Lapinlahden kunnan osalta toteuttajana. Hankkeen tavoitteiden toteutuma on raportointi perusterveydenhuollon tavoitteiden toteutumisissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	33		33	25	-8
Toimintamenot	-163		-163	-126	37
Toimintakate	-130		-130	-101	29
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-5		-5	-4	1
Tehtävän kokonaiskustannukset	-135		-135	-105	30

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

DigiSote-hankkeen tulot olivat 25.549 € ja menot 34.952 €. Tuloissa on myös avustus, joka saatiin Lapinlahden kunnan palvelutietovarannon käyttöönottoprojektiin (5.000 €). Tulosalueen tulot alittuivat noin 8.000 eurolla. Toimintamenojen osalta osuudet muihin hankkeisiin alittuivat noin 37.000 eurolla.

2.6 PALVELULAUTAKUNTA

2.6.1 Sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosasto järjestää sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuoltolain ja vanhuspalvelulain velvoitteiden mukaisesti kuntalaisten yksilö- ja ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset palvelut sekä kunnan ruokapalvelut.

Vastuualueeseen kuuluvat sosiaalityö, vammais- ja kehitysvammapalvelut, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, vanhuspalvelut, ruokapalvelut ja ympäristöterveydenhuolto. Toiminnan lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja taloudellisuus.

Sosiaali- ja terveysosaston johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on johtaa, kehittää ja arvioida sosiaali- ja terveysosaston toimintaa yhdessä tulosalueiden ja tulosyksiköiden vastaavien viranhaltijoiden kanssa sekä huolehtia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

2.6.2 Sosiaalityö (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Halmemies

Tulosalueen toiminta-ajatus

Sosiaalityöllä edistetään yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja tuetaan kokonaisvaltaisesti heitä erilaisissa vaikeissa elämäntilanteissa. Sosiaalityön ehkäisevien ja korjaavien palveluiden avulla pyritään vahvistamaan kuntalaisten toimintakykyä ja tukemaan heidän omatoimista selviytymistään. Sosiaalityössä tehdään tiivistä moniammatillista yhteistyötä organisaation sisällä olevien viranomaisten ja muiden toimijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

2.6.3 Vammais- ja kehitysvammapalvelut (tulosalue)

Vammaispalvelujen vastaava: sosiaalityöntekijä Raija Ruotsalainen

Kehitysvammapalvelujen vastaava: avohuollonohjaaja Tiina Husso-Moilanen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Vammais- ja kehitysvammapalvelujen tulosalueella järjestetään palveluja sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Lisäksi tulosalue sisältää omaishoidontuen alle 65-vuotiaille. Palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti. Kehitysvammaiselle annettavien palveluiden tarkoituksena on luoda kehitysvammaiselle henkilöille mahdollisuudet kehittyä omien edellytysten puitteissa mahdollisimman omatoimiseksi ja tasavertaiseksi toimijaksi yhteiskunnassa.

2.6.4 Perusterveydenhuolto (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vastaava lääkäri Aino Huovinen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Avohoidon yksiköissä (lääkärien päivystys-, akuutti- ja ajanvarausvastaanotot sekä sairaanhoitajien vastaanotot, äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, röntgen, fysioterapia) tuotetaan terveydenhuoltolain mukaisia terveyden- ja sairaanhoidon avopalveluja asiakaslähtöisesti, terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää työtä käyttäen, suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti kuntastrategiassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti ja perusterveydenhuoltoon varatuin resurssein, päämääränä hyvinvoivat kuntalaiset.

Avohoidon yksiköiden kaikkia palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan molemmissa perusterveydenhuollon yksiköissä (Lapinlahden terveyskeskus, Varpaisjärven terveysasema) tai niiden vaikutusalueella, lukuun ottamatta röntgenpalveluja sekä lääkärin akuuttivastaanottoa, jotka tuotetaan keskitetysti Lapinlahden terveyskeskuksessa.

Työterveyshuollon tehtävänä on tuottaa yrityksille, yrittäjille ja työnantajille työterveyshuoltopalvelut työ- ja työyhteisölähtöisesti, ajantasaisesti, luotettavasti, taloudellisesti sekä ammattitaitoisesti. Työterveyshuolto noudattaa toiminnassaan työterveyshuoltolakia, hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja eettisiä periaatteita. Työterveysyhteistyötä ohjaa Vna 708/2013.

Perhe- ja mielenterveysneuvola tuottaa lapinlahtelaisten lasten, nuorten ja perheiden perheneuvolapalvelut sekä lapinlahtelaisten aikuisten perustason mielenterveyspalvelut. Kuntalaisten avun tarpeeseen vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kokonaisvaltaisesti koko työryhmän osaamista hyödyntäen yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Lapinlahtelaisten pitkäaikaisten mielenterveyskuntoutujien kuntoutuskoti ja kuntoutustukiasunto sekä päivätoimintapalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta. Psykiatripalvelut ja neuropsykologiset tutkimukset hankitaan ostopalveluna.

Laboratoriopalvelut tuottaa Itä-Suomen laboratoriolikelaiteoskuntayhtymä (ISLAB).

Ensihoitopalveluiden järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä.

Lääkekeskuksen tehtävänä on huolehtia kokonaisvaltaisesti lääkehuollosta. Lääkekeskus huolehtii siitä, että kaikkien lääkkeitä käyttävien yksiköiden lääkkeiden käsittely- ja säilytystavat edistävät lääketurvallisuutta ja lääkehuollon asianmukaisuutta. Lääkekeskuksen farmaseutti vastaa lääkehankinnoista sairaanhoitopiirin yhteisen lääkevalikoiman ja kilpailutushinnan mukaisesti

Puheterapiaa (kommunikaatiohäiriöiden diagnosoiminen ja kuntoutus) toteutetaan ostopalveluna.

Ravitsemusterapiassa suunnitellaan asiakkaalle terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä tai sairauden hoitoon sopiva ruokavalio sekä tuetaan häntä sen toteutuksessa. Vastaanotto- ja konsultointin lisäksi ravitsemusterapeutti osallistuu terveyttä edistävien toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hallintokuntien ja potilas-, terveys- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ravitsemushoidon ja joukkoruokailun kehittäminen moniammatillisena yhteistyönä, ravitsemukseen liittyvän terveydenedistämistyön koordinointi, potilasohjeiden sekä ravitsemusohjausmateriaalin tekeminen kunnan toimijoiden käyttöön, tiedottaminen sekä muiden työntekijöiden kouluttaminen kuuluvat oleellisena osana ravitsemusterapian toimintaan.

Tukipalvelut tukevat ja mahdollistavat sosiaali- ja terveysosaston palvelutoimintojen sekä perustehtävän toteutumista. *Hallinto* toteuttaa asiakaspalveluun, henkilöstöhallintoon ja talouteen liittyviä tehtäviä, varmistaa ja huolehtii tietohallinnon toteutumisesta sekä koordinoi ja osallistuu kehittämishankkeisiin. *Keskusvarasto* toimii kokonaistaloudellisena materiaalihankkijana ja tukipalveluna sosiaali- ja terveystoimen yksiköihin sekä muihin kunnan yksiköihin. *Keskitetty välinehuolto* huolehtii kattavasti välineiden puhtaudesta, kunnosta, desinfioinnista ja steriloinnista ja ehkäisee toiminnallaan tartuntojen leviämistä. *Huolto/laitosmiehet* huolehtivat kiinteistöön liittyvistä toistuvista huoltotoimenpiteistä, seuraavat säännöllisin tarkastuksin eri laitteiden toimivuutta ohjeiden mukaisesti ja huolehtivat apuvälineiden kuljetuksista sekä korjauksista. *Avosiivous/laitosapulaiset* huolehtivat terveyskeskuksen yleisten tilojen ja työtilojen siisteydestä sovittujen käytäntöjen mukaisesti yksikköjen tarpeet huomioiden.

Terveyskeskuksen laitoshoidossa vuodeosastolla hoidetaan lyhytaikaishoitoa (äkillisesti sairastunut, jatkohoito- tai jatkokuntoutuspotilas) ja pitkäaikaishoitoa (asumispalvelujonossa) tarvitsevia potilaita sekä saattohoitopotilaita. Potilaiden hoitoa toteutetaan potilaslähtöisesti, potilasturvallisuus ja potilaan voimavarat huomioiden yhdessä omaisten ja sidosryhmien kanssa.

Hammashuollon toiminta-ajatuksena on suun terveyden ja hammashoidon toteuttaminen kattavasti, laadukkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti. Ensiapu- ja särkypäivystys järjestetään ma-pe klo 8 -16.00 Lapinlahdella ja klo 8 – 14.00 Varpaisjärvellä. Klo 16 – 21.00 hammaslääkäripäivystys sekä arkipyhä- ja viikonloppupäivystys järjestetään yhteistyössä muiden Pohjois-Savon kuntien kanssa keskitetysti Kuopiossa. Klo 21.00- 8.00 hammaslääkäripäivystys järjestetään Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS).

Kunnan hyvinvointityö: Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä työ on osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi tarvitaan kaikkien toimialojen osaamista. Kunnan johtoryhmä toimii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtoryhmänä. Kunnan osa-aikaisen hyvinvointikoordinaattorin työpaikka on sosiaali- ja terveysosastolla. Hyvinvointikoordinaattori ja eri kokoonpanolla toimivat hyvinvointiryhmät kehittävät hyvinvointityötä käytännön tasolla ja ovat johtoryhmän tukena hyvinvointiin liittyvien asioiden valmistelussa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Toimenpiteet talousarviovuodella sopeutettiin pienentyneisiin määrärahoihin.

Toiminnoissa tapahtuvien muutosten ja säästökohteiden toteutumista kuvataan tarkemmin kohdissa "Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamien keskeiset syyt".

Talous- ja toimintasuunnitelman laadinnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota kustannusten hallintaan ja toisaalta realistiseen määrärahojen varaukseen. Toimintasuunnitelma on laadittu ottaen huomioon sosiaalihuolto-, vammais- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuoltolain ja vanhustalvelulain velvoitteet sekä päivystysasetuksen ja potilastietojen arkistointia koskevan lain velvoitteet.

SOSIAALITYÖ / VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT / PERUSTERVEYDENHUOLTO / ERIKOISSAIRAANHOITO / VANHUSPALVELUT / RUOKAPALVELUT

Tavoitteiden taustalla on valtuustokausittainen laaja hyvinvointikertomus vuosille 2017 – 2020 (SHVK).

Tavoitteiden toteuttamisessa huomioidaan olemassa olevat erilliset suunnitelmat, joita ovat muun muassa Terveyspalveluiden järjestämissuunnitelma, Mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelma, Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Lastensuojelulaki 417/2007, 12 §).

SHVK 1. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Kuntalaisten osallisuutta lisätään ja syrjäytymistä ehkäistään - edistämällä vaikuttamista, osallistumista, kouluttautumista, työllistymistä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
SHVK 1, kohdat 1 – 6		
1. Kuntalaisten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet terveyttä ja hyvinvointia edistäviin toimiin lisääntyvät sekä monipuolistuvat. <i>Hallituksen kärkihankkeet:</i> - Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta. - Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa. - Palvelunohjaus <i>eAmmattilaiset tulevaisuuden työelämässä – Pohjois-Savon DigiSote -hanke; digitaalisuuden edistäminen - ottamalla käyttöön uusia työtapoja ja välineitä voidaan mm. mahdollistaa asiakkaiden osallisuus ja vaikuttaminen.</i> -> hanke päättyi 31.12.2018	1) Kehitetään jatkuvaa asiakaspalautejärjestelmää (esim. asiakasraati, kokemusasiantuntijat, avainryhmien kuuleminen, jalkautuminen). 2) Lisätään ja monipuolistetaan eri-ikäisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kehittämällä erilaisia vaikuttamiskanavia. 3) Toteutetaan Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa mm. vahvistamalla vanhusneuvoston asemaa kunnallisena vaikuttajana; vanhusneuvoston kuuleminen, kannanotot ja esitykset. 4) Tuetaan asiakkaan/potilaan yksilöllistä kuntoutumista	1-3, Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa. 2. Perhe- ja mielenterveys-neuvolassa kokeiltiin kevään aikana Chat-palvelua, mutta sitä kautta asiakkailta ei tullut yhteydenottoja, joten toistaiseksi ko. palvelua ei jatketa. Lisäksi otettiin käyttöön sähköinen yhteydenottolomake ja sitä on käytetty yhteydenottoon. Neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien tavoitettavuutta lisättiin älypuhelimien WhatsApp -viestien käyttöä. Digisote hankkeen avustuksella avattiin Facebook sivut ravitsemusterapiaan, fysioterapiaan ja neuvolaan. 3. Toteutettiin Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa. Vanhusneuvosto kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. 4. Yksilöllisen kuntoutumisen tukeminen fysioterapeuttisin keinoin

	fysioterapeuttisin keinoin vuodeosasto -, avo-, ja kotikäynnein toimintakyvyn heikentyessä tai ollessa vaarassa heikentyä. 5) Kehitetään henkilöstön ja asiakkaiden/potilaiden digiosaamista huomioiden tulevaisuuden asiakasvaatimukset ja henkilöstön muuttuvat osaamistarpeet. 6) Tiedotetaan olemassa olevista palveluista ja ohjataan vastaanotoilla ko. palvelujen käyttöön (mm. kansalaisopiston palvelutarjonta, järjestöjen, seurojen, yhdistysten järjestämät liikuntaryhmät, tapahtumat). 7) Hyte: huomioidaan hyvinvointityössä erityisesti lapsiperheet, yksinhuoltajat, keski-ikäiset miehet sekä vähän liikkuvat tytöt. 8) I&O kärkihanke; kotihoidon ja omaishoidon kehittäminen 9) Palveluohjauksen kehittäminen (osittain osana Posote-kehittämistä) Resurssit: työyksiköt/ henkilöstö	toteutui suunnitellusti. 5. Digisote -hankkeen digityöpajoissa vahvistettiin henkilöstön digiosaamista. Fysioterapiaosastolla ja poliklinikalla pilotoitiin etävastaanottoa -> kehittämistyö jatkuu. Vuodeosaston potilaiden käyttöön hankittiin tietokone. Vuodeosasto teki yhteistyötä digisote hankkeen kanssa; mm. etälähetykset Kuopion konservatoriosta, kokeilussa oli toimintakykyä ylläpitävä Taimi-peli -> molemmat kokeilut koettiin hyviksi ja etälähetykset jatkuvat myös v. 2019. Ravitsemusterapiassa käytettiin älypuhelin-sovelluksia asiakkaiden ruokailun itsehavainnoinnissa ja muutosten tekemisen tukena – asiakkaita ohjattiin sovellusten käyttöön. Yksittäisissä tilanteissa käytettiin myös etäyhteyttä ravitsemusohjauksessa. 6. Tiedottaminen ja ohjaus toteutui eri ammattilaisten/ vastaanottojen kautta. Fysioterapiasta osallistuttiin vapaaehtoisjärjestöjen tapaamisiin sekä muihin tapahtumiin terveysliikunta/ toimintakyky -teemalla mm. hengitysyhdistys, eläkeliitto. 7. Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa. 8. Koti- ja omaishoitoa kehitettiin I&O -hankkeen tuella osallistumalla työpajoihin. Vuodeosasto osallistui I&O-kärkihankkeeseen kaatumisten seurannalla, kaatumisriskien yksilöllisinä arviointina ja yksilöllisinä toimenpiteinä niiden ehkäisemiseksi. 9. Palveluohjauksessa siirryttiin aluejakoon, palveluohjaaja vastaa oman alueensa kaikista palvelutarpeen arviointiin liittyvistä asioista. Lapinlahti on jaettu läntiseen ja itäiseen alueeseen ja Varpaisjärvi
--	---	--

	Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointi-suunnitelmassa kuvattu resurssit eri toimenpiteille Pohjois-Savon DigiSote –hanke 2016-2018 Hyvinvointikoordinaattori 10) Tuetaan nuorta eteenpäin elämässä Tulottomien nuorten työryhmän toiminnan avulla. Resurssit: Sosiaalipalvelut/ Nuorisotyö: sosiaalipalveluohjaajat, sosiaalityöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä	on omana alueena. Palveluohjauksessa otettiin käyttöön RAI -kuntoisuus-arviointi -ohjelma, jonka avulla voidaan tarkemmin määritellä asiakkaan kuntoisuus ja avuntarve. 10. Tulottomien nuorten työryhmä toteutui säännöllisesti kerran kuukaudessa. Nuorten viranomaisverkostot olivat aktiivisesti mukana työskentelyssä ja nuoria saatiin ohjatuksi eteenpäin.
2. Nuorten ammatillinen kouluttautuminen lisääntyy	1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi (yleishallinto) yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa (mm. sote) Resurssit: Tulottomien nuorten työryhmä (sosiaali-palveluohjaaja/sosiaali-työntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä), työllisyyskoordinaattori	1. Tehtiin yhteistyötä kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseksi nuorille - tutustuminen työelämään.
3. Työttömyyden pitkittyminen vähenee ja nuorten työllisyys lisääntyy.	1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi (yleishallinto) / yhteistyö 2) Sosiaalityön kautta tarjotaan työllistäviä ja aktivoivia toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksien mukaan sekä edistetään nuorisotakuun toteutumista Lapinlahdella. 3) Tuetaan kuntouttavassa työtoiminnassa olevia henkilöitä jatkopolkujen löytymisessä. 4) Osallistutaan nuorisotakuun toteuttamiseen ottamalla työttömiä nuoria kuntouttavaan työtoimintaan ja opastetaan työtehtävien toteuttamisessa. 5) TYP (monialainen yhteispalvelu -toiminta).	1-4. Tehtiin yhteistyötä kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseksi nuorille. 2. Pitkäaikaistyöttömille tarjottujen palvelujen ensisijaisena kohteena olivat nuoret. Kelan yhteydenottojen pohjalta tehtiin palvelutarpeen arviointeja. Lisäksi tehtiin aktivointisuunnitelmia. 5. TYP-toiminta toteutui Lapinlahdella säännöllisesti (2 pv/vk) ja Varpaisjärvellä tarpeen mukaan. Työterveyshuollon osuutta lisättiin. Kela konsultaatiopäivä toteutui

	6) Järjestetään ryhmätoimintana ja/tai digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntäen ohjausta terveyttä ja hyvinvointia edistävästä ravitsemuksesta 7) Hyte: Nuorten aktiivisuuden ylläpitäminen erilaisten yhteistyömuotojen ja niissä syntyvien toimintojen kautta (yhteisöllinen oppilaanhuolto/koulut, järjestöt, seurat, tekninen toimi, liikuntatoimi, yritykset). Resurssit: Työllisyyskoordinaattori, sosiaalityö/palveluohjaajat, työttömien terveystarkastukset/työterveyshuolto, ravitsemusterapia, työyksiköt/henkilöstö, hyvinvointikoordinaattori.	säännöllisesti. Toimintaa kohdennettiin erityisesti nuoriin. Suuri osa asiakkaista saatiin ohjatuksi prosesseihin. 6. Ravitsemusterapia tiedotti työttömien terveystarkastuksia tekeville mahdollisuudesta järjestää ryhmäohjausta asiakkaille. Ryhmä ei toteutunut, koska osallistujia ei ollut. 7.Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa.
4. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyys-eläkettä saavien 16-24 -vuotiaiden nuorten osuus v. 2020 mennessä on enintään 1,4% (v.2017 1,7%).	1) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelmaa ja seurataan säännöllisesti sen toteutumista. 2) Päihdetyön palvelut ostetaan ostopalveluina. 3) Jatketaan mielenterveys-neuvola-asiakkaiden hoitopolkujen laatimista ja niiden käyttöönottamista. 4) Vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden kesken. 5) Mielenterveys-neuvolassa nuorten työryhmän toimintaa jatketaan. Nuoriin kohdistuvan ennalta-ehkäisevän työn lisääminen. Resurssit on kuvattu Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelmassa.	1. Mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelma päivitettiin kesällä. 2. Päihdetyön avopalvelut hankittiin ostopalveluina Toky ry:ltä. Lisäksi laituskuntoutusjaksoja hankittiin tarpeen mukaan. 3. Käytettiin kunnassa laadittuja hoitopolkuja. Muiden hoitopolkujen osalta toimittiin Käypä Hoito -suositusten ja KYS:n hoitopolkujen mukaan. 4. Yhteistyö eri toimijoiden kesken toimi hyvin. Verkostotyötä tehtiin erityisesti perheneuvolassa. 5. Nuorten työryhmän toiminta jatkui edelleen. Resurssien vähäisyyden vuoksi jalkautuminen väheni. Nuorten ryhmätoiminta toteutui kevään aikana. Mielenterveysneuvolan ryhmätoiminta toteutui. Mielenterveysneuvolan ja koulun yhteistyönä pidettiin erilaisia ryhmiä ala- ja yläkouluikäisille (toiminnallisia ja vertaisryhmiä, jotka painottuvat erityisesti mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen).

5. Työikäisten työhyvinvointi lisääntyy ja työkyky paranee. Työterveyshuolto-palvelujen painotus ennaltaehkäisevään työhön (kl1) toteutuu. Työterveysyhteistyö toteutuu.	Työterveysyhteistyö Vna 708/2013 mukaisesti: 1) Lisätään yhteistyötä palvelun ostajan kanssa. 2) Lisätään yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa. 3) Tehdään työtä tiimityönä, moniammatillisuutta painottaen. Hyödynnetään työterveyshuollon asiantuntijoiden osaamista asiakas- / työyhteisötyössä. 4) Toteutetaan työkuntoisuustarkastukset ja työkykyneuvottelut lakisääteisenä toimintana. Resurssit: Perusterveydenhuolto/ työterveyshuolto. Yhteistyötä tehdään uuden HTTHK:n mukaisesti.	1-3. Työtä tehtiin moniammatillisesti ja yhteistyö asiantuntijoiden kanssa toteutui suunnitellusti.
6. Yhteisöllisyys lisääntyy	Kunnan hyvinvointityö; 1) Yksilöön vaikuttaminen; osallistutaan kunnan eri tapahtumiin hyvinvointi-teemalla Kahdensuuntaisen viestinnän lisääminen eri tavoin. Olemassa olevan ja kehitettävän toiminnan yhteisen suunnittelun ja toteutuksen lisääminen. 2) Ympäristöön vaikuttaminen: yhteistyö kyläyhdistysten, järjestöjen, yhdistysten, seurakunnan, yritysten, teknisen-, liikunta- ja sivistystoimen kanssa ympäristön muuttamiseksi yhteisöllisyyttä tukevaksi. Yhteistyötä tehdään myös hankkeiden kanssa. Resurssit: Hyvinvointikoordinaattori, eri hallintokunnat/ henkilöstö.	1-2: Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa.

SHVK 2. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Väestöryhmien terveyseroja kavennetaan ja kuntalaisten palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistetään - kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottaen huomioon erilaiset vaihtoehdot palvelujen tuottamiselle sekä huomioiden muuttuva toimintaympäristö.

TAVOITE	TOIMENEPIDE	TOTEUTUMINEN
SHVK 2, kohdat 1 – 10		
1. Omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisääntyy (hyvinvoinnin osatekijöitä ovat mm. ruokailutottumukset, suun terveys, henkinen hyvinvointi, riittävä lepo, hyvä yöuni, päihteyttömyys, tupakoimattomuus, harrastukset, yhteisöllisyys, toiminnallinen arki. <i>[Hallituksen kärkihanke: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta.]</i> <i>[Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020.]</i>	Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kehittämällä palveluja ja niiden saatavuutta. 1) Ohjataan omahoitoon poliklinikan hoitajien ja lääkärin vastaanotoilla sekä puhelinneuvonnassa ja työterveyshuollossa. 2) Fysioterapiakäynneillä (yksilö/ryhmä) ohjataan ja tuetaan asiakkaita omaehtoiseen toimintaan kuntoutumisessa. 3) Kannustetaan kuntalaisia osallistumaan erityisliikuntaryhmiin ja ryhmissä annetaan terveys/ liikuntaneuvontaa. 4) Kehitetään fysioterapeutin akuuttivastaanotto -toimintaa. 5) Ravitsemusterapiassa ohjataan ja tuetaan terveyttä sekä toimintakykyä edistävään ravitsemukseen yksilökäynneillä ja ryhmäohjauksissa sekä mm. luennoilla, tapahtumissa ja tiedostusvälineiden kautta ja facebookissa. Tiedotetaan kuntalaisia netistä löytyvistä luotettavista ravitsemustesteistä, joilla voi arvioida omasta ruokavaliosta esim. sokerin, kuidun tai kalsiumin saantia 6) Hyödynnetään Neuvokas perhe -menetelmää lapsiperheiden liikunta- ja ravitsemusohjaukseen erityisesti neuvola- ja alakouluikäisten perheiden kanssa, mukaan myös suun terveys ravinnon kautta. 7) Toteutetaan Lapinlahden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. 8) Toteutetaan toimintaohjelmaa neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveyden-huollolle sekä ehkäisevälle lasten ja nuorten suun terveydenhuollolle.	1. Ohjausta omahoitoon annettiin vastaanotoilla ja puhelinneuvonnassa. 2-3. Fysioterapian yksilö- ja erityisryhmätoiminta toteutui suunnitellusti. 4. Aloitettiin fysioterapeutin suoravastaanotto ja asiakkaita ohjautui hyvin vastaanotolle. 5. Toteutui suunnitellusti. Omaishoitajille tarjottiin ryhmäohjauksena ohjattua kauppakierrossa mutta osallistujia ei saatu kirjekutsulla. Yhdistysten kokoontumisissa pidettiin yleisöluentoja ravitsemuksesta: uniapnea, kilpirauhassairaudet. 6. Neuvokas perhe –menetelmä on käytössä neuvoloissa, kouluterveydenhuollossa ja ravitsemusterapiassa. 7. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa toteutettu. 8. Suunnitelma päivitettiin ja sitä toteutetaan.

	9) Toteutetaan Vahvuutta vanhemmuuteen –perheryhmät. Uusi ryhmä suunnitteilla alkuvuoteen 2018. 10) Hyödynnetään Verkkopuntari –ohjausmallia (verkkopohjainen painonhallintakurssi). 11) Ravitsemusterapiassa järjestetään eri kohderyhmille suunnattua ryhmäohjausta terveyttä sekä toimintakykyä edistävästä ruokailusta mm. lapset ja nuoret (kouluilla toteutettavat teemapäivät yms.), ikääntyneiden ravitsemus, painonhallinta, jo toimiviin ryhmiin ravitsemuksen yhdistäminen (mm. fysioterapian ryhmät). 12) Hammashuollon vastaanotoilla ja kouluilla annetaan ohjausta suun terveydestä huolehtimiseen. 13) Julkaistaan paikallislehdessä terveyden edistämisasiheisia artikkeleita moniammatillisena yhteistyönä. 14) Osastohoitojaksolla kaikille potilaille tehdään ravitsemuskartoitus. Opastetaan huolehtimaan hyvästä ravitsemuksesta. Tarvittaessa ravitsemusterapeutti käy osastolle ohjaamassa potilaita. 15) Vuodeosastolle järjestetään potilaille viriketoimintaa (pelit, musiikki, kirjat, eläinvierailut) yhteistyössä erilaisten järjestöjen, seurakunnan ym. tahojen kanssa. 16) Mielenterveys-neuvolassa toteutetaan erilaisia ryhmiä (nuorten työryhmän liikuntapainotteiset ryhmät, vertaistukiryhmät mielenterveyskuntoutujille). Liikunnan lisäämisen kautta myös psyykinen hyvinvointi lisääntyy.	9. Alkuvuoteen ei ollut riittävästi ensisynnyttäjiä, joten perheryhmä aloitettiin 11/2018. 10. Verkkopuntari –ohjausmallia ei otettu käyttöön, koska siihen ei ollut osallistujia. 11. Lukiolla pidettiin Sydänmerkinäyttely ja sen esittely oppilasryhmille, Alapitkän koululla ravitsemusteemainen tunti "Hyvän elämän eväät" ja Lukion ELÄ1-kurssilla ruoanvalmistusta oppilaiden kanssa. Kodin ja koulun päivässä Paloisten koululla toteutettiin tehtävästi kasvisteemalla. 12. Hammashuollon vastaanotoilla annettiin ohjausta suun terveydestä huolehtimiseen. 13. Fysioterapian etävastaanoton digi-hanke pilotoinnista, ulkoiluystävä -koulutuksesta sekä Voimaa vanhuuteen -hankkeen asioista julkaistiin paikallislehdessä juttuja. 14. Kaikille potilaille tehtiin vuodeosaston hoitojaksolla ravitsemuskartoitus. Ravitsemusterapeutti kävi pyydettäessä vuodeosastolla ohjaamassa potilaita ja osallistui ravitsemushoidon suunnitteluun. 15. Vuodeosastolla järjestettiin säännöllisesti viriketoimintaa. Seurakunnasta toteutettiin etälähetys sunnuntaisin ja Kuopion konservatorioilta kerran viikossa. Potilaiden käyttöön hankittiin Taimi-peli, virtuaalilasit ja tietokone. 16. Mielenterveys- neuvolassa toteutui mm. ala- ja yläkouluikäisten lasten liikunnalliset ryhmät Varpaisjärvellä ja aikuisten mielenterveyskuntoutujien kuntosaliryhmä Lapinlahdella. Matin ja Liisan koululla toimii nuorten vertaistukiryhmä (vetäjinä psykoterapeutti ja koulukuraattori).
--	--	---

	17) Toteutetaan Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa. 18) osallistutaan VOIMAA VANHUUTEEN -hankkeeseen; terveys-liikunnan kehittäminen 19) Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (mm. eri hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, kansalaisopiston ja yritysten kanssa tehtävä yhteistyö). 20) Tiedotus/ohjaus/koulutus, viestinnän lisääminen eri tavoin - tavoitteena yhteinen "kieli", yhteiset tavoitteet ja lisääntynyt yksikkö/hallintorajoja ylittävä yhteistyö, resurssien yhdistäminen. 21) Erilaisten digitalisaation tuomien mahdollisuuksien kartoitus sekä kokeilu/kytkeminen nykyiseen palvelujen tuotantoon (esim. chat, pelillistäminen, testit netissä, omahoitopolku-yhteys vastaanottoihin, etävastaanotto, verkkovertaisyhteisöt, mobiili). Resurssit: Työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti, Digi-Sote ja Lihavuus laskuun -hanke, kunnan hyvinvointityö/ hyvinvointikoordinaattori.	17. Toteutettiin Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa. 18. Osallistuttiin Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen kärkihankkeeseen. Keväällä toteutettiin ulkoiluystäväkoulutusta Lapinlahdella ja aloitettiin kokeilu ikäihmisten keskiviikkokävelystä vuoroviikoin Lapinlahdella ja Varpaisjärvellä. Tavoitteena oli ulkoiluystävätoiminnan tukeminen. Varpaisjärvellä keskiviikkokävelyihin oli hyvin osallistujia, Lapinlahdella vähemmän. 19. Moniammatillinen toimijaryhmä Lihavuus laskuun -hankkeessa= jatkossa Hyvän mielen Lapinlahti -ryhmä. 19-20. Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa. 21. Ravitsemusterapiassa otettiin etävastaanotto käyttöön. Mobiilisovelluksia käytettiin ravitsemusterapien toteutuksessa, asiakkaiden itsehavainnoinnissa, elämäntapojen muuttamisen tukena. Perhe- ja mielenterveysneuvolassa oli käytössä Chat-kokeilu kevään aikana ja nettisivuille lisättiin asiakkaiden käyttöön sähköinen yhteydenottolomake.
2. Päihteiden käyttö ja tupakointi vähenevät eri ikäryhmissä. <i>Lapinlahden kunta on savuton kunta.</i>	1) Päihteisiin ja tupakointiin liittyvää valistustyötä tehdään eri-ikäisten kuntalaisten parissa ja eri tilanteissa (mm. vastaanotoilla, kouluilla, laitoksissa, kodeissa ja tapahtumissa). 2) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja	1. Päihdevalistustyötä toteutettiin vastaanotoilla. 2. Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmaa toteutettiin.

	päihdetyönsuunnitelmaa; mm. päihteettömyyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä. 3) Vastaanotoilla on käytössä AUDIT -lomakkeet (päihdekysely). 4) Kouluterveydenhuollon 8. lk. ja lukion 2. vuoden opiskelijoiden terveystarkastusten yhteydessä täytetään ADSUME -lomake (päihdekysely). 5) Hammashuollon vastaanotoilla tiedotetaan tupakan vaaroista ja itsetunnon vahvistamisesta houkutusten vähentämiseksi. 6) Osallistutaan moniammatillisesti kunnan päihdeviikon tapahtumaan (peruskoulu), johon on koottu enemmän ja monipuolisesti asiaa päihteistä sekä tupakoinnin vaaroista. 7) Päihteiden käyttö otetaan puheeksi eri yksiköissä ja ohjataan tarvittaessa päihdetyöntekijän vastaanotolle tai mielenterveysneuvolaan. 8) Vuodeosastojakson aikana tuetaan potilaita tupakoimattomuuteen ja päihteettömyyteen. Ohjataan käyttämään avohoidon palveluja. 9) Laaja tiedonvälitys, yhteisen toiminnan kehittäminen/koordinointi. Resurssit: työyksiköt/henkilöstö Resurssit on kuvattu myös Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmassa. Yhteistyö eri hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa.	3-5. Toteutuu. 6. Tapahtuma ei toteutunut. 7. Päihteiden käytöstä keskustellaan hyvin usein eri-ikäisten asiakkaiden kanssa. Tarvittaessa ohjataan eteenpäin esim. päihdetyöntekijälle. 8. Toteutui. Hyte 1-9: Maakunnan mielenterveys- ja päihdekoordinaattorin työtä linkitetään kunnan toimintoihin (näyttöön perustuvat menetelmät, koordinaattorivierailut ja yhteistyön käynnistyminen).
3. Lihavuus vähenee eri ikäryhmissä Lasten lihavuus – kansallinen lihavuus –ohjelma 2016 – 2019 Osallistuminen Seinäjoen	1) Ryhmätoiminnan tarjoaminen ja kehittäminen eri kohderyhmille. 2) Hyödynnetään digitalisaatiota enenevästi lihavuuden ehkäisyn ja hoidon tukena. Hyödynnetään Verkkopuntari -ohjaus-mallia	1. Verkkopuntari -painonhallintakurssi ei toteutunut, koska halukkaita osallistujia ei ilmoittautunut mukaan. 2. Etävastaanotto-mahdollisuus ravitsemusterapiassa. Käytetään myös mobiilisovelluksia, internetistä löytyviä työkaluja ravitsemus-terapian

kaupungin Lihavuus laskuun ohjelman mallinnushankkeeseen pilottikuntana 2017-2018 -> hanke päättyi 31.12.2018	(verkkopohjainen painonhallintakurssi). 3) Lastenneuvolassa ja ravitsemusterapiassa käytetään Neuvokas perhe -toimintamallia. 4) Hyte: yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulun/kodin kanssa-toiminnallisuus arjessa lisääntyy. 5) Osallistutaan Seinäjoen kaupungin Lihavuus laskuun ohjelman mallinnushankkeeseen vahvistamalla henkilöstön osaamista (hankkeen toteuttamat täydennyskoulutukset) ja ideoimalla sekä tuottamalla uusia toimintatapoja lihavuuden ennalta ehkäisemiseen ja vähentämiseen (työpajat). Ennaltaehkäisevässä työssä painopistealueena ovat erityisesti lapset ja nuoret. Resurssit: työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti, ruokapalvelut, hyvinvointikoordinaattori, Lihavuus laskuun –hanke, huoltajat, perheet, muut sidosryhmät (mm. varhaiskasvatuksen henkilöstö, liikuntalaitos, koulut).	toteutuksessa, asiakkaiden itsehavainnoinnissa, elämäntapojen muuttamisen tukena. 3. Neuvokas perhe -menetelmä on käytössä neuvolassa, ravitsemusterapiassa ja kouluterveydenhuollossa (alakoulujen puolella). Lapinlahden ravitsemusterapian ja neuvolan Facebook-sivujen kautta levitetään tietoa netistä löytyvistä Neuvokas perhe -julkaisuista ja terveyttä edistävästä ravitsemuksesta. 4. Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa. 5. Ravitsemusterapiassa toteutettiin terveyden edistämistyötä, joka sisältyy myös Lihavuus laskuun -hanketoimintaan. Kokoontumiset toteutuivat monialaisesti. Käypähoitosuosituksia käytiin läpi ja lähdettiin jalkauttamaan omille toimialoille.
4. Tuetaan ikäihmisten toimintakykyä ja kotona pärjäämistä ehkäisemällä vajaaravitsemusta	1) Tehdään suositusten ja vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoitopolun mukaisesti vajaaravitsemuksen seulonnat mm. kotihoidossa, vuodeosastolla + suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet, yhteistyö ravitsemus-terapeutin kanssa. 2) Kiinnitetään ajoissa huomio tahattomaan painonlaskuun. 3) Tilastoidaan vajaaravitsemusriski-seulontojen tulokset. 4) Päivitetään vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon hoitopolku	1. Vajaaravitsemus-seulonnat toteutuivat vuodeosastohoitojaksolla ja kotihoidossa. 2. Vuodeosastohoito-jaksolla säännöllinen painonseuranta. 3. Toteutui suunnitellusti. 4. Päivitys siirrettiin toteutettavaksi myöhemmin.

	5) Ravitsemusterapeutti kouluttaa henkilöstöä ikäihmisten ravitsemuksesta, vajaaravitsemuksen ehkäisystä ja hoidosta sekä haavapotilaan ravitsemushoidosta. Resurssit: ravitsemusterapia, kotihoito, ikäihmisten neuvola, vastaanotto-toiminnot, vuodeosasto, ruokapalvelut, ikäihmisten päivätoiminta.	5. Henkilöstölle oli vajaaravitsemuksen hoidosta koulutusta. Tehtiin havainnolliset listat uudesta täydennysravinto-valmistevalikoimasta ja aloitettiin henkilöstön kouluttaminen käytössä olevista tuotteista.
5. Tuetaan lasten terveyttä edistävien ruokailutottumusten kehitystä.	1) Otetaan SAPERE-ruokakasvatusmenetelmä käyttöön varhaiskasvatuksessa ja sen jälkeen pilottina jossakin koulussa. 2) Vuonna 2018 julkaistaan varhaiskasvatuksen ruokasuositukset. Ravitsemusterapeutti huolehtii niiden tunnetuksi tekemisestä, kouluttamisesta ja koordinoi käyttöönottoa. Resurssit: ravitsemusterapeutti yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien kanssa.	1. Varhaiskasvatuksen henkilöstö, neuvola- ja kouluterveydenhoitajat sekä ravitsemusterapeutti osallistuivat SAPERE -koulutukseen ja menetelmä on käytössä. 2. Ravitsemusterapeutti tiedotti varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksista. Koulutustilaisuuksien sijaan suosituksia jalkautettiin käytäntöön muiden toimintojen kautta mm. varhaiskasvatuksen ravitsemustyöryhmän, SAPEREN käytön ja ruokapalvelun kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Perustettiin varhaiskasvatuksen ravitsemustyöryhmä.
6. Yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. Turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuus muutostilanteissa (Vj. terveysaseman kesän sulku).	1) Seurataan, että yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu (THL). 2) Hoitoon pääsy/jonotusajat ovat kuntalaisten nähtävillä kunnan kotisivulla ja terveysasemien virallisilla ilmoitustauluilla. 3) Seurataan takaisinsoittojärjestelmän toimivuutta (asiakaspalaute, henkilöstön antama palaute). 4) Varpaisjärven terveysaseman sulku toteutetaan ajalla 4.6.2018 – 26.8.2018 (12 vko), jonka aikana terveydenhuollon palvelut ovat saatavilla Lapinlahden terveyskeskuksessa.	1-2 Toteutui terveydenhuoltolain mukaisesti. 3. Toiminut moitteettomasti, palaute asiakkailta on ollut positiivista, samoin henkilökunta pitää järjestelmää toimivana. 4. Toteutui suunnitellusti.
7. Ikääntyneen väestön palvelutarpeen arviointiin pääsy sekä palveluiden suunnittelu ja toteutus	1) Arvioidaan palveluntarve ja suunnitellaan palvelut uutena palveluna kehitettävän keskitetyn palvelunohjauksen,	1. Palveluohjaus käynnistyi vuoden alussa ja sitä toteuttaa kolme palveluohjaajaa, jotka tekevät palvelutarpeen arvioinnin uusille

tapahtuu suositusten ja lakien mukaisesti.	kotihoitoon ja ikäihmisten neuvolan yhteistoiminnan kautta. Yhteydenotto palveluntarpeen arviointiin voi tapahtua mm. asiakkaan itsensä, hänen omaisensa tai läheisensä, hoitohenkilöstön tai muiden henkilöiden/toimijoiden taholta. 2) Tieto sosiaalipalvelujen saamisen odotusajoista on nähtävillä kunnan kotisivuilla sekä virastotalon ilmoitustaululla, joka päivitetään puolivuositain	asiakkaille). Lisänä veteraanien kotiin annettavat palvelut, omaishoitajille alustava terveydentilan kartoitus ja SAS-hoitajan tehtävät. 2. Palvelutarpeen arviointiin 1-7 vrk, omaishoidontuki alle 3 kk, asumispalveluihin 108 vrk.
8- 9 Ikääntyvien palvelurakenne ja asumisolosuhteet ovat tarkoituksenmukaiset <i>- Hallituksen kärkihanke: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa.]</i>	1) Tuetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista ennaltaehkäisevien palveluiden (mm. päivätoiminta, ikäihmisten neuvolatoiminta, fysioterapia, ravitsemusterapia, ateriapalvelu) sekä yhteistyössä mm. muiden hallintokuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten sekä hankkeiden kanssa. Jussinpihan vanhusten päivätoiminnan sulku 3 kk (kesä-elokuu) ja joulun jälkeen 1 kk. 2) Kehitetään kotihoitoon ja asumispalveluiden toimintaa ja toiminnan arviointia (omavalvonta, sosiaalihuollon kirjaaminen; Kansa-hanke, Rafaela ja RAI) 3) Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa; I&O, hallituksen kärkihanke 4) STM:n palvelujen laatusuosituksen mukaan: yli 90 % 75 -vuotta täyttäneistä ikäihmisistä asuu kotona ja yht. 7-9% asuu tehostetussa asumispalvelussa ja pitkä-aikaisessa laitoshoidossa; lopetetaan	1. Ravitsemusterapiassa ohjattiin ikääntyneitä terveyttä ja toimintakykyä edistävään ruokailuun. Facebookin kautta tiedotettiin ikäihmisten ravitsemuksesta heille itselleen ja läheisille. Fysioterapiassa toteutui ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukeminen oikea-aikaisesti, keinoina ohjauskäynnit, apuvälinearviot sekä apuvälinelainaukset. Jussinpihan päivätoimintakeskus oli suljettuna tammikuun ajan. Viriketoiminnan työntekijät jalkautuivat em. ajaksi asumispalveluysiköihin ja se lisäsi virikkeellisyttä em. yksiköissä. 2. Aloitettiin kotihoitoon ja palveluohjaukseen tulevan RAI -kuntoisuusarviointi-järjestelmän käyttöönotto-koulutukset. Koulutus jatkuu keväällä 2019, osa koulutuksesta toteutettiin netin kautta videoiden sekä Skypen välityksellä. RAVA-poikkileikkaustutkimukset tehtiin suunnitellusti. Palveluohjaaja tuli mukaan SAS-työryhmään 3. Kotihoitoon palkattiin työntekijä "sijaisbooliin". Maijalan ja Laurilan palvelutalot muuttuivat ryhmäkodeiksi, palveluista vastaa kotihoito. Hoivaosaston laitoshoitopaikat vähentyivät ja vuoden vaihteessa hoivalla oli 11 asukasta. 4. Maijalan ja Laurilan asumisyksiköt siirtyivät kotihoitoon puolelle toimiviksi ryhmäkodeiksi.

	pitkäaikaisen laitoshoidon paikat ja muutetaan Maijalan ja Laurilan asumisyksiköt kotihoidon palvelujen avulla. Perustetaan 10-paikkainen arviointi- ja kuntoutus-yksikkö tukemaan kotona asumista ja kotihoidon toimintaa. 5) Perustettu työryhmä arvioimaan ja suunnittelemaan kotona asuvien henkilöiden ikääntymisen huomioon ottavia asuinolosuhteita Resurssit: Vanhuspalvelut/henkilöstö, perusterveydenhuolto/fysioterapia, ravitsemusterapia, arviointimittarit	Kuntoutusyksikkö muutettiin kotikuntoutustiimiksi, jonka toiminta alkaa keväällä 2019. 5.Työryhmä ei aloittanut vielä toimintaansa. Palveluohjauksella on suuri rooli tässä.
10. Sosiaalityö / oman toiminnan tehostaminen ja verkostojen hyödyntäminen aiempaa monipuolisemmin	1) Perhetyön ja verkoston yhteistyömalleja työstetään edelleen 2) Aikuissosiaalityössä kehitetään eri tahojen kanssa tehtävää moniammatillista yhteistyötä tavoitteena saada asiakkaat ohjautumaan oikein kohdentuviin palveluihin. Vahvistetaan asiakkaan motivointia ja osallistumista. 3) Tukihenkilötoimintaa organisoidaan omana palveluna.	1. Yhteistyötä eri tahojen kanssa tehtiin päivittäin ja se myös lisääntyi mutta erityisiä malleja ei kehitetty. 2. Yhteistyötä tehtiin työllisyysosaston, Kelan ja Käsikynän kanssa. Lisätty yhteistoimintaa työttömien terveydenhoidon osalta. Käsikynä-konsultaatiopäiviä toteutettu. Aikuissosiaalityössä kokeiltiin kerran viikossa toteutuvaa Chat-palvelua. Chat-palvelua ei jatkettu, koska kysyntää ei ollut. 3. Toteutui. Yksi perhetyöntekijöistä toimii lasten ja nuorten tukihenkilönä oman toimensa ohella. Tukihenkilötyö on jatkunut omana toimintana.

11. Vammais- ja kehitysvammapalvelut / Kustannusten menokehitys hidastuu ja käyttöön otetaan uusia kustannustehokkaampia toimintatapoja.	1) Kohdennetaan erityishuollon palvelut tarkoituksenmukaisesti. 2) Kehitetään työ- ja päivätoiminnan sisältöä vastaamaan muuttuvaa tarvetta. 3) Jussinpihan toimintakeskus on kiinni kaksi kuukautta kesällä 2018 ja toiminta sekä työntekijät siirtyvät em. ajaksi Paavon ja Liisan kodin puolelle. 4) Kuljetuspalvelupäätösten läpikäynti vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain mukaisiin kuljetuksiin.	1. Erityishuollon kohdentaminen kaksoisdiagnoosilla oleville asiakkaille on haastavaa ja vaikeasti ennustettavissa. Vaalijalassa em. syistä olleille saatiin järjestymään jatkopaikat. 2. Kehittämistyö jatkuu ja on tuottanut tulosta. Esimerkiksi Helmen toimintakeskus teki tilaustyönä seurakunnan hautausmaan aitalaudat. Toisaalta on tarve mielekkääseen, tuloja tuovaan toimintaan ja toisaalta viriketoimintaan. 3. Jussinpihan toimintakeskus oli suljettuna kesäajan. Omaisille tiedotettiin asiasta. Käytäntöä jatketaan tulevana kesänä, koska siitä tuli myönteistä palautetta. 4) Kuljetuspalvelupäätökset käytiin läpi ja kustannussäästöä tavoitellaan ajan myötä.
---	---	---

SHVK 3. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Kuntalaisten turvallisuutta ja elämänlaatua sekä kunnan elinvoimaisuutta edistetään – ennaltaehkäisemällä kuntalaisten turvallisuutta heikentäviä tekijöitä ja kehittämällä liikenneturvallisuutta sekä investointien, ympäristön kunnostustöiden ja rakennushankkeiden avulla.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
SHVK 3, kohdat 1 – 1. Kuntalaisten turvallisuus lisääntyy.	Liikenneturvallisuuden edistäminen: 1) Osallistutaan liikenneturvallisuuden edistämiseen/ <u>vastaanotoilla tapahtuva valistustyö.</u> 2) Osallistutaan Lapinlahden kunnan liikenneturvallisuus – työryhmän palavereihin 2x/v ja pidetään kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma sosiaali- ja terveysosaston osalta ajan tasalla. Vastuutaho ja resurssit: Em. toimenpiteiden osalta sosiaali- ja terveysosasto/ työyksiköt/henkilöstö. Toimenpiteitä, vastuutahoja ja	1-2. Toteutui.

	resursseja on kuvattu myös Ylä-Savon liikenneturvallisuus-suunnitelmassa.	
	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy: 1) Toteutetaan Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmaa. 2) Lähisuhdeväkivalta-kyselyiden toteuttaminen raskauden aikana äitiysneuvolassa ja lastenneuvolassa lapsen ollessa kuuden (6) kuukauden ikäinen. Vastuutaho: Sosiaali- ja terveysosasto/sosiaalityö ja perhe- ja mielenterveysneuvola. Toimenpiteitä ja vastuutahoja on kuvattu Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmassa (v. 2016 - 2019). Resurssit: Lähisuhde- ja väkivallan ehkäisytöön koordinaattori, lähisuhde- ja väkivallan ehkäisyn työryhmä, eri hallintokunnat ja työyksiköt/henkilöstö Koordinaattori on jäsenenä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän MARAK-työryhmässä (vakavan parisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi koottu ryhmä).	1) Toimintaohjelmaa toteutettiin. Osallistuttiin MARAK-kokouksiin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä. Kunnan perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä kokoontui. 2. Toteutuu äitiysneuvolassa (rv 15) ja lastenneuvolassa (6 kk).
	Ympäristön (mm. liikuntapaikkojen) ja kiinteistöjen uudistaminen turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Vastuutaho: Tekninen osasto/liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistökeskus. 1) Osallistutaan em. kehittämistyöhön/ Hytetyö, hyvinvointikoordinaattori.	1. Hyte: kuvataan vuoden 2018 hyvinvointiraportissa.

Kunnan hyvinvointityö

TAVOITE	TOIMENPIDE
-SHVK 1-3 painopistealueet ja kehittämiskohteet	- Yhdyshenkilönä hyvinvointikoordinaattori - Hyvinvointityötä toteutetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa (eri hallintokunnat, kuntalaiset, yhdistykset, järjestöt, seurakunta, yritykset) Toteutuneita toimenpiteitä kuvataan vuosittaisessa hyvinvointiraportissa, hallintokuntien osavuosikatsauksissa sekä kunnan vuosittaisessa toimintakertomuksessa.

SOSIAALITYÖN TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	71		71	51	-19
Toimintamenot	-2 110	96	-2 013	-2 035	-22
Toimintakate	-2 039	96	-1 943	-1 984	-41
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3		-3	-3	0
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-100		-100	-93	7
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 142	96	-2 046	-2 080	-34

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen.

Sosiaalityöllä on ollut vuonna 2017 käytettävissä oma osa-aikainen tukihenkilö. Tukihenkilön työsuhdetta ei jatkettu säästösyistä vuonna 2018. Määrärahan tarve lastensuojeluun sijoituksiin alittui.

Määrärahan lisäys / vähennys	Lisäys / €	Vähennys/ -€	Toteuma/alkuperäinen talousarvio
Määrärahan lisäys ostopalveluihin	200 000		Alittui 100 000€
Tukihenkilön määräaikaista vakanssia ei jatketa, tehtävä siirretään perhetyöntekijälle		-17 000	Toteutui
Toimeentulotuen määrärahaa pienennetään		-60 000	Toteutui
Yhteensä	200 000	-77 000	alittui 56 000€

VAMMAIS- JA KEHTIYSVAMMAPALVELUIDEN TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	97		97	109	11
Toimintamenot	-4 175	-421	-4 596	-4 711	-114
Toimintakate	-4 077	-421	-4 499	-4 602	-103
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-58		-58	-60	-2

Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-237		-237	-216	21
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 373	-421	-4 795	-4 879	83

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Määrärahaylityksiä tuli asumispalvelujen, laitoshoidon sekä avustusten osalta.

Määrärahan lisäys / vähennys	Lisäys/€	Vähennys/ -€	Toteuma/alkuperäinen talousarvio
Vaalialan ostot (ostopalvelu)	150 000		ylittyi 60 000€
Henkilökohtaisen avustajan palkkakustannus	200 000		ylittyi 180 000€
Määrärahan pienennys VPL –kuljetuksista		-80 000	ylittyi 180 000€
Määrärahan lisäys VPL –palveluasumiseen	25 000		ylittyi 29 000€
Määrärahan lisäys VPL –päivätoimintaan	9 000		ylittyi 32 000€
Jussinpihan toimintakeskuksen sulkua kesällä 2 kk, työntekijät siirtyvät em. ajaksi työskentelemään Paavon ja Liisan kotiin (vuosilomansijaisuudet)		-15 000	Palkkakustannukset ylittivät 50 000€
Päivätoiminnasta vähennetään yhden työntekijän resurssi		-35 000	
Yhteensä	384 000	-130 000	ylittyi 600 000€

PERUSTERVEYDENHUOLLON TULOSALUE

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 502	-100	1 402	1 391	-11
Toimintamenot	-8 284	-197	-8 481	-8 571	-90
Toimintakate	-6 781	-297	-7 079	-7 180	-101
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-412		-412	-436	-24
Sisäiset tulot	600		600	590	-10
Sisäiset menot	-850		-850	-738	112
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 443	-297	-7 741	-7 764	-23

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Keskimäärin kahden lääkärin vajuus vähensi vastaanottokäyntejä. Lisättiin sairaanhoitajien ja aloitettiin fysioterapeuttien akuuttivastaanottoa. Määräraha ylittyi päivystyspalvelujen oston osalta. Varpaisjärven taajaman perhe- ja mielenterveysneuvolan palvelut siirrettiin Varpaisjärven terveysasemalle.

Työterveyshuollossa syksyllä 2018 jätettiin täyttämättä työterveyshoitajan toimi; varauduttiin työterveyshuollon sairaanhoitopalvelujen myynnin loppumiseen vuoden 2019 alusta alkaen. Röntgen osalta henkilöstövähennys toteutui syyskuun 2018 alusta alkaen. Hammashuollossa hoitotakuuraja ei ylittynyt.

Määrärahan lisäys / vähennys	Lisäys/€	Vähennys/ -€	Toteuma/alkuperäinen talousarvio
Lapinlahden terveyskeskuksen lääkärin akuuttivastaanotto/päivystys avoimena arkisin klo 18 asti ja viikonloppuisin klo 16 asti.		-38 000	Toteutui Päivystyspalvelujen osto ylittyi 35 000€
Viikonloppuisin 1 sairaanhoitaja vastaanotolla.		-10 000	Toteutui

Lääkäriresurssista 1 htv vähennys (toteutus: sijaisuuksia ei täytetä).		-80 000	noin kahden lääkärin vaje vuositasolla
Poliklinikalta vähennetään 3 htv (vakanssit lakkautetaan): - 2 avoinna olevaa vakanssia ei täytetä - 1 työntekijän siirtyminen muihin tehtäviin/irtisanominen		-120 000	Toteutui
Neuvoloista ja kouluterveydenhuollosta vähennetään yhteensä 1 htv (toteutus: sijaisuuksia ei täytetä).		-40 000	Toteutui
Mielenterveysneuvolasta vähennetään 1 htv (toteutus: osa työntekijöistä tekee lyhennettyä työaika, sijaisuuksia ei täytetä).		-40 000	Toteutui
Puheterapiassa ei järjestetä äännevirheisten puheterapiaa. Muuten ostopalvelu jatkuu.		-20 000	Toteutui. Ostopalvelu ylittyi 15 000€
Röntgenistä vähennetään 1 htv		-40 000	Toteutui 5 kk osalta
Röntgenlääkärin loman aikana ei osteta röntgenlääkärin palvelua.		-5 000	Toteutui
Fysioterapiassa jätetään 0.5 htv/vakanssi täyttämättä (toteutettu jo syksyllä -17).		-20 000	Toteutui
Apuvälinemääräraha pienennetään.		-50 000	Toteutui
TK hallinnosta vähennetään 1 htv (järjestelmäasiantuntija /Effic varapääkäyttäjän avoin toimi/vakanssi lakkautetaan).		-35 000	Toteutui
Avosiivouksesta vähennetään 1 htv (vakanssi lakkautetaan): - työntekijän siirtyminen muihin tehtäviin/ irtisanominen Siivoustyön mitoitus toteutettiin syksyllä -17.		-30 000	Toteutui
Vuodeosaston hoitopaikat vähennetään 30 paikkaan. Työntekijöiden vähennystarve on 7,5 htv. Säästöä tulee lisäksi sijaismäärärahojen vähentämisestä ja erilliskorvausten vähenemisestä. Asiakasmaksutulot pienenevät.	+80 000	-360 000 €	Palkkakulut ylittyi 146 000 € Tulot alittuivat 36 000€
Hammashuollosta vähennetään 2 htv; 1 hammaslääkärin ja 1 hammashoitajan resurssi (toteutus: hml eläke-järjestelyt, hammashoitajan avointa vakanssia ei täytetä).		-140 000	Toteutui Palvelujen ja tarvikkeiden osto alittui n 30 000€
Vastaanottomäärän vähentyminen johtaa asiakasmaksujen alentumiseen (n. 40 000 €).	+40000		Tulot alittuivat 30 000€

Koululaisten kuljetuksia hammaslääkäriin ei kustanneta		-2 000	Toteutui
Ravitsemusterapiaa myydään edelleen yksi päivä viikossa Siilinjärvelle.			Toteutui, tuloa kertyi n 4 000 € enemmän
Perusterveydenhuollon säästöt yhteensä		-910 000	Ylittyi 369 000€

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT esitetään kohdassa Sosiaali- ja terveysosaston tilasto-osuus.

2.6.5 Erikoissairaanhoito (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vastaava lääkäri Aino Huovinen

Toiminta-ajatus:

Lapinlahden kunnan erikoissairaanhoito järjestetään palvelulautakunnan alaisuudessa ja terveysosaston koordinoimana. Kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Palveluja ostetaan sopimuksen perustuen myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Lisäksi erikoissairaanhoidon palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Erikoissairaanhoidon kustannuksia pyritään hillitsemään seuraamalla hoitopolkujen toteutumista hoidonporrastuksen mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-13 821	660	-13 161	-13 219	-58
Toimintakate	-13 821	660	-13 161	-13 219	-58
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-27		-27	-31	-4
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 848	660	-13 188	-13 250	-62

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Erikoissairaanhoidon kulut eivät lisääntyneet. Kotiutuksen tehostamisen myötä paine kotihoidon palveluihin kasvoi.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Sairaanhoitopiirin käyttötilastoja	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Hoitojaksot	1404	1416	1450	1258
Hoitopäivät	5384	4990	5200	5089
Pkl-käynnit	14166	14337	14500	14028
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit				
Leikkaukset	576	644	600	687

Lähetteet	3.236	3276	3000	3139
Jonossa	100		90	

Ylä-Savon SOTE ky käyttötilastoja	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Hoitojaksot/Asiakkaat	730/224	289	740/220	145 (hoitojaksoja)
Hoitopäivät	1656	1772	1700	1078 (lomapäivät vähennetty)
Pkl-käynnit	2648	3130	2900	3328
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit	347		400	467 (kaikki PTH:n päivystyskäynnit)
Leikkaukset	189	176		159
Lähetteet kaikki lapinlahtelaiset/Lapinlahden tk:sta tulleet	504	553, joista 265 LTI tk tulleet	400	605/206

Muut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Neurologin käynnit	138	108	140	110
Geriatrin käynnit (oma)	171	196	170	143
Psykiatrin käynnit	317	334	317	327
Gynekologin käynnit	0	0	0	73

2.6.6 Vanhuspalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: vs. vanhustyönjohtaja Liisa Löönen

Vanhuspalveluiden tavoitteena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti. Vanhuspalveluiden tehtävänä on järjestää lakisääteiset kotihoito- ja tukipalvelut, asumispalvelut sekä ennaltaehkäisevät palvelut niitä tarvitseville kuntalaisille. Ikääntyneen palvelutarve arvioidaan ja hänelle suunnitellaan palvelut uutena palveluna kehitettävän keskitetyn palvelunohjauksen, kotihoidon ja ikäihmisten neuvolan yhteistoiminnan kautta.

Kotihoidon tavoitteena on edistää asiakkaidensa kotona asumista ja hyvinvointia tuottamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuvat hoito- ja huolenpito palvelut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kotihoito koostuu kotipalvelusta, kotisairaanhoidosta sekä tukipalveluista.

Ennaltaehkäiseviin toimintoihin kuuluvan päivätoiminnan tavoitteena on arkipäivisin päiväkeskuksissa tapahtuvan ryhmä- ja virketoiminnan avulla tukea asiakkaidensa kotona asumista ja toimintakykyä tuoden virkistystä ja vaihtelua heidän elämäänsä sekä lievittämään yksinäisyyttä. Ikäihmisten neuvolan tavoitteena on tukea asiakkaidensa kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä tarjoamalla terveystarkastuksia, voimavaralähtöistä palveluohjausta, terveysneuvontaa ja muistihoitajapalvelua. Yli 65-vuotiaille tarkoitettun Omaishoidontuen tavoitteena on tukea ikääntyvien kotona asumista sekä kotona tapahtuvan hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön toimesta. Omaishoidontuki muodostuu hoidettavalle annettavista omaishoitoa tukevista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta ja vapaasta.

Palveluohjauksen tavoitteena on ikääntyvän henkilön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, yksilöllisten palvelutarpeiden ja riskitekijöiden tunnistaminen sekä oikea-aikaisten ja riittävien palveluiden suunnittelu ja järjestäminen yhdessä ikäihmisen ja tarvittaessa hänen omaisten tai läheisten kanssa. Palveluohjaus toteutetaan tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä. Yhteyttä palveluohjaukseen voi ottaa itse asiakas, omainen tai muu joka kokee huolta iäkkään ihmisen hyvinvoinnista. Palveluohjauksen kautta tapahtuvat ikääntyvän henkilön neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen selvittäminen. Palveluohjauksen tehtäväkentässä hoidetaan tilapäiseen kotihoitoon, kotihoidon tukipalveluihin, yli 65 -vuotiaiden omaishoitoon, rintamaveteraanien kotona asumista tukevien palvelujen koordinointiin, ikääntyvien hyvinvoinnin edistämiseen sekä SAS-työryhmän toimintaan liittyviä tehtäviä.

Asumispalvelut ovat vuokrasuhteeseen perustuva asumisen vaihtoehto palvelutalossa silloin, kun asiakas ei enää pysty asumaan omassa kodissaan kotihoito- ja tukipalvelujen turvin. Asumispalveluiden tavoitteena on asukkaidensa hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuva hoiva, hoito ja huolenpito kodinomaisessa

ympäristössä, asiakasta kunnioittaen ja toimintakykyä tukien. Tavallisessa palveluasumisessa on henkilöstö päivä- ja ilta-aikaan. Yöaikaan on säännölliset ja tarpeen mukaan tapahtuvat yöpartiokäynnit.

Tehostetussa palveluasumisessa tarjotaan ympärivuorokautista palveluasumista, hoitohenkilökunnan ollessa paikalla jatkuvasti. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä tarjotaan myös lyhytaikaista hoitoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 430		2 430	2 414	-15
Toimintamenot	-8 512	-872	-9 384	-9 574	-191
Toimintakate	-6 082	-872	-6 954	-7 160	-206
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-499		-499	-508	-9
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-1 748		-1 748	-1 532	217
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 329	-872	-9 201	-9 199	2

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Hoivaosaston sulkeminen siirtyi vuodelle 2019. Henkilöstön sairauslomat lisääntyivät huomattavasti.

Määrärahan lisäys / vähennys	Lisäys/€	Vähennys/ -€	Toteuma/alkuperäinen talousarvio
Lapinlahden hoivaosasto (34 paikkaa) lakkautetaan sitä mukaan, kun asukkaat vähenevät. Tilalle perustetaan kuntoutus- ja arviointiyksikkö (10 paikkaa). Henkilöstövähennys arviolta 15 henkilötyövuotta. Hoivaosastolla 31.12.2018 11 asukasta.		-330 000	ylittyi 170 000€
Asumispalveluissa Maijalan ja Laurilan yksiköt muutetaan kotihoidon yksiköiksi Asumispalveluyksiköiden muuttuminen kotihoidon yksiköiksi ei aluksi tuo säästöä, koska ko. yksiköiden asukkaita hoitamaan tarvitaan asumispalveluiden mitoituksen mukainen henkilöstömäärä. Jatkossa, jos asukkaiden kuntoisuus parantuu, henkilöstö voi mahdollisesti osallistua myös muuhun kenttätööhön. Maijalasta vähennetään yhden yöhoitajan vakanssi (= 2 työntekijän vähennys). Lisäksi vähennetään 1 hoitaja/tehostettu asumispalveluyksikkö. Asumispalvelujen esimies siirtyy Orvokkiin ja jakaa Kotipihan ja Kielon esimiestehtävät vastaavien sairaanhoitajien kanssa.		-380 000	kotihoidon ylitys 410 000€ kotisairaala 156 000€ asumispalvelujen ylitys 380 000€
			Toteutui, siirtyi vs

Henkilöstövähennys asumispalveluissa kokonaisuudessaan arviolta 9 henkilötyövuotta			vanhustyönjohtajaksi 4/2018
Ostopalvelua vähennetään		-30 000	ylittyi 95 000€
Asiakkaiden tuloja tarkistetaan		-80 000	alittui 79 000€
Jussinpihan vanhusten päivätoiminnan sulkua kesällä 3 kk ja joulun jälkeen 1 kk tauko		-40 000	Toteutui
Siivouspalvelu loppuu		-5 000	Toteutui
Omaishoidon tuen määräraha pienenee		-30 000	Toteutui
Vanhuspalveluiden säästöt yhteensä		-895 000	ylittyi 1 122 000€

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT esitetään kohdassa Terveystieteen tilasto-osuus.

2.6.7 Ruokapalvelu (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; vs. ruokapalvelupäällikkö Seija Jäntti

Ravintokeskus valmistaa suositusten mukaiset ateriat päiväkotien, koulujen sekä terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköihin. Ateriapalveluja kotiin tarjotaan kaikille palvelujen piirissä oleville kuntalaisille seitsemänä päivänä viikossa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

Katso kohdasta 2.6.4 Perusterveydenhuolto.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	55		55	48	-7
Toimintamenot	-1 891	64	-1 827	-1 814	13
Toimintakate	-1 836	64	-1 772	-1 766	6
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-70		-70	-71	-1
Sisäiset tulot	2 069		2 069	1 974	-95
Sisäiset menot	-163		-163	-136	26
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	64	64	1	-63

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarvionmuutoksen. Palvelukeskus Orvokkiin palkattiin osa-aikainen (4h) viikonlopputyöntekijä joulukuusta lähtien mm. lisääntyneen ateriapalvelun takia. Ravintokeskuksen keittiön työtyön vähentämistä ei pystytty toteuttamaan.

Määrärahan lisäys / vähennys	Lisäys/€	Vähennys/ -€	
Servitetään Varpaisjärven palvelukeskuksen keittiön muuttamista kylmäkypsennyskeittiöksi. Tämä vähentäisi työntekijämäärää. Lisäksi viikonloppuna on työvuorossa yksi työntekijä.		- 50 000	

Vapautuva työaika siirretään Varpaisjärven koulun keittiöön.			
Ruokapalveluiden säästöt yhteensä		-50 000	alittui 69 000€

TUNNUSLUVUT JA MITTARI

Ruokapalvelussa työskentelee yhteensä 21 työntekijää.

	Ateriat v. 2016	Ateriat v. 2017	Ateriat v. 2018
Ravintokeskus	334 380	292 051	326 285
Monarin keittiö	162 941	172 632	171 032
Varpaisjärven palvelukeskuksen keittiö	105 258	92 588	88 615
Varpaisjärven koulun keittiö	55 624	70 241	73 943
Yhteensä	658 203		

2.6.8 Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)

Ympäristöterveydenhuolto hankitaan ostopalveluna Siilinjärven kunnalta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-276		-276	-283	-7
Toimintakate	-276		-276	-283	-7
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-16		-16	-14	2
Tehtävän kokonaiskustannukset	-293		-293	-297	5

2.6.9 Terveysosaston tilasto-osuus 1.1. – 31.12.2018

Sosiaalityö

Perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu

	TP 2016	TP2017	TP 2018
Asiakasperheiden määrä	53	71	80
kotipalvelu		28	32
perhetyö		43	48
Käyntien määrä	623	846	1006
kotipalvelu		303	189
perhetyö		543	817

Vammais- ja kehitysvammapalvelut

	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Avotyössä olevat	21	18	18
Omaishoidon tukea saavat alle 65-vuotiaat	26	25	27

Perusterveydenhuolto

Poliklinikka

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	22035	21012	21800	20214
Lääkärin vo: Päivystys	4731	4284	3800	2789
Lääkärin vo: Normaali	10717	9494	10000	8498
Hoitajien vastaanotot	6597	7234	8000	8927
Puhelinneuvonta (hoitaja)				
- hoidon tarpeen arviointi		20050	23000	18204
- muut (koetulokset, sh ja dmhoitajan vastaanotot)		7900	8200	7164

Muut Kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	648	594	580	545
Lääkäreiden vo: Päivystys	240	192	197	106
Lääkäreiden vo: Normaali	245	250	232	200
Hoitajien vastaanotot	163	152	151	239

Neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Syntyneet	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
	70	70	70	64

Äitiysneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	1285	1184	1280	1155
Lääkäri	261	211	260	156
Hoitajat	1024	973	1020	999
Ryhmät/käynnit	8/66	9/87	11/150	1/17

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
-------------	---------	---------	---------	---------

Käynnit yhteensä	14	15	12	9
Lääkäri	4	5	5	0
Hoitajat	10	10	7	9

Lastenneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	2027	1862	1664	1663
Lääkäri	536	473	444	409
Hoitajat	1491	1389	1220	1254
Ryhmät/käynnit	28/147	85/177	28/147	23/48

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	7	17	18	17
Lääkäri	3	2	2	5
Hoitajat	4	15	16	12

Perhesuunnittelu- /ehkäisyneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	801	750	702	579
Lääkäri	442	413	414	291
Hoitajat	359	337	288	288
Ryhmät/käynnit	3/60	4/72	4/75	3/32

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	13	40	30	21
Lääkäri	7	22	18	12
Hoitajat	6	18	12	9

Seulonnot ja muut joukkotarkastukset

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	210	217	210	207
Lääkäri	-	-	-	-
Hoitajat	210	217	210	207

Muut kunnat	TA 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	-	-	-	-
Lääkäri	-	-	-	-
Hoitajat	-	-	-	-

Kouluterveydenhuolto

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	2939	3137	2617	3372
Lääkäri	497	513	463	501
Hoitajat	2442	2624	2154	2871
Ryhmät/käynnit	29/306	92/740	29/306	64/449

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	90	92	6	124
Lääkäri	17	19	17	28
Hoitajat	73	73	50	96

Opiskelijaterveydenhuolto

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	391	403	323	403
Lääkäri	81	107	96	98
Hoitajat	310	296	227	305
Ryhmät/käynnit	20/277	17/510	20/277	4/39

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	225	233	195	229
Lääkäri	22	35	34	27
Hoitajat	203	198	161	202

Muu terveydenhoito: erikseen toteutettu rokotustoiminta esim. influenssarokotukset, kutsuntatarkastukset

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	2132	2293	2400	2303
Lääkäri	32	36	40	5
Hoitajat	2100	2257	2360	2298

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	66	73	50	63
Lääkäri	1	0	5	1
Hoitajat	65	73	45	62

Työttömien terveystarkastukset

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	49	94	70	114
Lääkäri	14	44	28	42
Hoitajat	45	50	42	72

Työterveyshuolto

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Yritykset	176	177	176	185
Maatilat	153	153	153	154
Käynnit yhteensä	2458	2548	2173	2666
Lääkäri	1111	1032	946	982
Hoitajat	1347	1516	1228	1684
Ryhmät/käynnit	91/472	81/280	98/274	33/52
Työpaikkakäynnit	71	74	70	25
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	341	433	462	372
- ryhmäkäynnit	26/523	31/433	25/450	15/177
- työpaikkakäynnit	25	32	33	24
Työarvitusneuvonta	33	37	41	35
Työpsykologi	163	138	174	144

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	640	589	478	618
Lääkäri	284	242	210	227
Hoitajat	356	347	268	391

Perhe- ja mielenterveysneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Perheneuvolan asiakas-perheiden määrä (yksilöt)	(143)*	92 (137)	150 (320)	64uusia perheitä (166)
Käynnit yhteensä	662	677	1000	847
Psykologi	63	68	41 (ostopalvelu)	94 (ostopalvelu)

*)TP 2016 Perheiden lukumääristä ei ole pidetty kirjaa. Perheneuvola ostaa psykologin palvelut.

Mielenterveysneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	3599	3444	3870	3037
Lääkäri	296	257	370	273
Hoitajat mtn	3303	3187	3000	2764
Ryhmät/käynnit	149/999	108/854	100/700	41/336
Psykologi	0	345	300	15*)
Virkku	12299	12251	12200	12308

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	114	169	150	143
Lääkäri	9	13	20	9
Hoitajat mtn	105	156	130	134
Virkku	679	882	530	790

*)Mielenterveystoimistossa ei ole psykologia enää. Alkuvuodesta oli Ville Kortelainen.

Erityistoiminnot**Laboratorio**

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Ostetut tutkimukset yhteensä	116768	115663	115251	103764

Röntgen

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Tutkimukset yhteensä, josta	3895	4058	3458	3341
- UÄ-tutkimukset	694	703	700	586
Magneettitutkimukset	50	34	50	15
Radiologiset toimenpiteet	18	13	18	11
Tietokonetomografiatutkimukset	90	70	90	27
Omat tutkimukset	3043	3238	3300	2696
Myydyt	-	-	-	-
Ostetut	852	820	614	645

Fysioterapia

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Yksilö avokäynnit	3368	2882	2626	3005
- siitä apuvälinekäynnit	943	794	811	849
- kotikäynnit	220	237	220	546
Vuodeosastokäynnit	1577	1434	1405	1479
Ryhmät/käynnit	212/1860	278/2301	240/1700	347/3105
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	341	433	300	372
- ryhmät/käynnit	26/523	31/433	25/450	347/3105
- työpaikkakäynnit	25	32	25	24

Puheterapia

Ostopalvelua ei ole tilastoitu.

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit	333 + ostopalvelu	358 + ostopalvelu	ostopalvelu	ostopalvelu

Ravitsemusterapia

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit	132	210	186	221
Ryhmät/käynnit	11/346	31/896	30/600	23/1263
Työterveyshuolto	33	37	41	35

Ensihoito ja sairaankuljetus

Palvelut järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Terveyskeskuksen laitoshoido (vuodeosasto 1)

15.1.2018 alkaen vuodepaikkaluku väheni 30 paikkaan

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kuormitus %	98,4	89,2	100,0	93,3
Potilasvaihto	11	13	11	10
Hoitopäivät yhteensä	14133	12288	11582	10152
Fysioterapia, vuodeosastokäynnit	1577	1434	1405	1479

Hammashuolto

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit yhteensä	8754	9769	7891	9834
Hammaslääkärit	7905	8517	7295	8087
Suuhygienistit	849	998	547	1747
Hammashoitajat	0	145	48	0
Asiakkaat	3612	4186	3100	4580
Ryhmät/käynnit	7/191	4/66	9/207	3/58
DMF – 12 v.	0.92	1.33	1.38	1.57
DMF – 18 v.	3.43	4.12	4.1	2.60

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit	161	193	140	233
Asiakkaat	94	89	92	113

Vanhuspalvelut

Kotihoito

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kotihoidon käynnit	Käynnit/vuosi	116547	135611	125000	138859*)
Kotihoidon tilapäiset käynnit	Käynnit/vuosi			7500	4528*)
Turvapuhelinasiakkaita		244	289	250	271
Kotiin kuljetetut ateriat		33193	41634	33400	41154

*) Majalan ja Laurilan käyntejä ei ole tähän tilastoitu kuin vasta loppuvuodesta.

Ennaltaehkäisevät palvelut ja yhteiset toiminnot

Päivätoiminta

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Päivätoiminta sis kokopäivä ha osapäivä käynnit	Käynnit/vuosi	2977	2263	3000	1992

Ikäihmisten neuvola/Palveluohjaus

**)palveluohjaus alkoi vasta 2019 ja tilastointia muutettu 2018, ei vertailukelpoista tilastoa vuodelta 2017. Vuoden 2018 luvut osittain arvioitu, koska kirjauksissa virheitä. Kotihoidon palvelutarpeen arviointikäynnit eivät myöskään näy tässä.

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
- Terveystarkastuskäynnit (75 v, omaishoito, muut)	käynnit/vuosi		**)	100	36
- 80 v käynnit				60	70
- oht-käynnit				70	60
- muistiasiakkaat				400	275
- rintamaveteraanit				35	38
- palvelutarpeen arviointi				400	64
- palveluohjaus					
- puhelin				450	404
- käynti				250	289

Omaishoito

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Hoidettavan vapaan järjestäminen	Omaishoidontuen lakisääteiset vapaapäivät	922	1692	700	870
Omaishoidontuki-asiakkaat	Asiakas/vuosi	59	57	70	80

Asumispalvelut**Tehostetun palveluasuminen**

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
75 v täyttäneiden asukasmäärä				85	116
Lyhytaikaishoito, muut kuin oht lakisääteiset		1325	1302	1400	1679

Vanhusten laitoshoido**Lapinlahden hoivaosasto (lopetettava yksikkö)**

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Paikkaluku	34	24	-	11
Potilaat	34	24	-	11
Kuormitus %	99.1	94.4	-	100
Hoitopäivät	12331	11075	-	6670

2.6.10 Perusopetus (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: rehtori Rainer Leskinen

TOIMINTA-AJATUS

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on kasvatus- ja opetustehtävä. Tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus. Yhteiskunnalle perusopetus tarjoaa välineen kehittää kansakunnan sivistyksellistä pääomaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Perusopetuksen uudistaminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti	Opetussuunnitelman käyttöönotto 8. vuosiluokilla. Arvioidaan vuosiluokkien 1-7 opetussuunnitelman toimivuutta sekä tehtyjä kehittämistoimenpiteitä ja niiden vaikutuksia. Oppilasarvioinnin toimivuuden arviointi. Työtapojen toiminnallistaminen Koulupäivien sisältöjen ja rakenteiden kehittäminen.	Opetussuunnitelma on otettu käyttöön 8. vuosiluokilla molemmissa yhtenäiskouluissa. Opetussuunnitelman toimivuutta on korjattu erityisesti arvioinnissa. Arviointimenetelmiä on yhdenmukaistettu. Oppilasarvioinnin toimivuutta on kehitetty muokkaamalla tavoitteiden asettamisen lomakkeita sekä oppimiskeskustelulomakkeita. Työtapoja on toiminnallistettu seuraavin keinoin: • Huomioitu työsuunnitelmien laadinnassa • Liikkuva koulu hankkeen mukaiset toiminnot otettu tehostetusti käyttöön yläkouluissa. • Toiminnallistaminen näkynyt erityisesti moniammatillisilla viikoilla sekä kodin ja koulun päivässä. • Pedanet kahviloissa on kehitetty toiminnallisten työtapoja • Tutor-opettajat ovat kehittäneet työtapojen toiminnallistamista. • Opettajat ovat osallistuneet koulutuksiin Koulupäivän sisältöjä ja rakenteita on kehitetty seuraavin keinoin: • Huomioitu työsuunnitelmien laadinnassa • Sisältöjä on kehitetty Liikkuva Koulu- hankkeen menetelmin. • Pedanet kahviloissa on kehitetty sisältöjä ja rakenteita • Tutor-opettajat ovat kehittäneet koulupäivien sisältöjä ja rakenteita.

		Opettajat ovat osallistuneet koulutuksiin
Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen opetuksessa	Laajennetaan oppimistapoja esimerkiksi ottamalla käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä (Pedanet) sekä sähköisiä oppikirjoja. Välinehankintoja jatketaan suunnitelman mukaisesti. Tutor-opettaja toiminnan hyödyntäminen digitalisaation edistämisessä.	Digitaaliset oppimisympäristöt - Kaikkien koulujen oppilailla käytössä 0365-ohjelmisto - Yläkoulun oppilailla ja osalla alakoulun oppilaista käytössä Wilma-tunnukset - Sähköisiä oppikirjoja otettu käyttöön erityisesti Matin ja Liisan koulussa Välinehankintoja tehty seuraaviin kouluihin: - Martikkala IPadeja - Matin ja Liisan koulu alakoulun kannettavat koneet sekä tablethankinnat Tutortoiminnan koulutuksen ja ohjauksen kautta on nostettu opettajien digitaalista osaamista ja yhtenäistetty koulujen toimintatapoja. Tutortoiminta on myös lisännyt koulujen ja opettajien yhteistyötä ja uudistanut pedagogiikka.
Koulupäivän liikunnallistaminen	Toteutetaan 2016 aloitettua Liikkuva Koulu- hanketta	Liikkuva-koulu toimintoja on jatkettu alakouluissa. Yläkouluissa toiminnot otettu käyttöön entistä laajemmin. - Välinehankinnat Varpaisjärven ja Paloisten koululle - Välinelainaamotoiminnan laajentuminen - Toiminnasta vastaavia opettajia osallistunut Itä-Suomen Liikkuva Koulu-seminaariin - Pitkien välituntien haastekilpailut Varpaisjärven yläkoululla.
Hankkeiden hyödyntäminen perusopetuksen kehittämisessä	Haetaan aktiivisesti rahoitusta perusopetuksen kehittämishankkeille.	Hankerahoitusta saatu seuraaville hankkeille: - Valtion erityisavustus esi- ja Perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin - Koulun kerhotoiminnan tukeminen - Tutortoiminta - Lukuklaani-hanke Nerkoon koululla
Terveellinen ja toimiva oppimisympäristö Matin ja Liisan koulussa	Koulutoimi osallistuu aktiivisesti Matin ja Liisan koulun remontin suunnitteluun. Suunnittelussa huomioidaan uudet oppimisympäristöt.	Kilpailutukset tehty. Opettajakunnan kanssa käyty keskustelua uudesta koulusta varsinkin alakoulun puolella. Opettajat ovat myös käyneet

		tutustumassa uusiin kouluihin sekä omalla ajallaan että yhteisinä käynteinä. Koulun väliaikaista käyttöä hyödyttävät tiivistysremontit suunniteltu.
AP/IP-toiminnan järjestäminen kaikilla kouluilla	AP-toimintaa järjestetään Matin ja Liisan koululla. IP-toimintaa järjestetään kaikilla kouluilla. AP/IP-toiminta on tarkoitettu 1-2 luokkien oppilaille sekä erityisen tuen oppilaille.	Ap- ja IP-toiminta toteutunut kaikilla kouluilla suunnitelmien mukaisesti.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	343	10	353	407	54
Toimintamenot	-7 447	33	-7 414	-7 242	173
Toimintakate	-7 105	43	-7 062	-6 835	227
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-352		-352	-353	-1
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-1 572		-1 572	-1 626	-54
Tehtävän kokonaiskustannukset	-9 029	43	-8 986	-8 814	172

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Perusopetuksen osalta tulot ylittyivät, koska Lapinlahden kunnassa opiskeli ennakoitua enemmän ulkopaikkakuntalaisia sijoitettuja oppilaita, joista saatiin kotikuntakorvausta. Menojen alitus johtui ennakoitua pienemmistä henkilöstömenoista, henkilökuljetusten merkittävästä alittumisesta sekä koneiden ja laitteiden vuokrakustannusten alittumisesta.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Perusopetuksen tuntimäärä	1930	1963 **)	1977**)	1977
Tuntikehys/oppilas	1,83	1,86	1,81	1,86
Yleisopetusryhmien lkm	56	54	56	57
Erityisopetusryhmien lkm	7	7	7	7
Nettomenot/oppilas	6569 €	6483 €	6666 €	6424 €
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko alakouluissa	19	19	19	18
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko yläkouluissa	16	16	17	18
Oppilaskuljetusten kustannukset/kuljetusoppilas	1681 €	1693 €	1818 €	1538 €

**) sisältää 50 tuntia, jotka on toteutettu valtion erityisavustuksen turvin

Oppilaita peruskoulussa tilastointipäivänä 20.9.	2016	2017	2018
Alapitkä	102	92	92
Martikkala	42	43	46
- joista esioppilaita	7	5	6
Nerkoo	72	74	79
Matin ja Liisan koulu	583	598	589
Varpaisjärven koulu	225	217	227
Paloisten koulu	30	32	31
- joista esioppilaita	6	4	6
Yhteensä	1054	1056	1064
- joista esioppilaita	11	9	12
Kuljetusoppilaita peruskoulussa	574	572	574
Pidennetyssä oppivelvollisuudessa	11	14	17
Muut erityisoppilaat	64	56	75

2.6.11 Lukio (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: lukion rehtori Juhani Sammallahti

Lapinlahden Lukio ja Kuvataidelukio

Toiminta-ajatus

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys sekä riittävät tiedot ja taidot lukion jälkeistä jatko-opiskelua varten. Kuvataidelukion tehtävänä on tämän lisäksi antaa opiskelijalle mahdollisuus perehtyä syvällisesti kuvataiteeseen ja kehittää opiskelijan kuvallista ilmaisua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Valmistautuminen sähköistyvään ylioppilastutkintoon	Opettajien kouluttaminen Sähköisten materiaalien käytön edistäminen	Valmiudet sähköisten ylioppilaskirjoitusten pitämiseen ovat erinomaiset. Opettajat hallitsevat omat osansa ja viimeisetkin aineet kirjoitetaan sähköisesti keväällä 2019. Edelleen pidetty täydentävää koulutusta opettajille tarvittaessa. Teknisenä haasteena esiin on noussut laitevaatimus, joka edellyttää erittäin tehokkaita koneita ylioppilaskirjoituksien palvelimiksi. Sähköisen kokeen uusi palvelinkone on tilattu. Edellinen testattu ja todettu riittämättömäksi. Sähköisten materiaalien käyttö on normaalia.
Opetussuunnitelmauudistus	Opetussuunnitelmien käyttöönotto	Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto on sujunut hyvin.

	Opetussuunnitelmassa uutena tulleiden aineita yhdistelevien kurssien suunnittelu ja toteutus Laajan valintamahdollisuuden turvaaminen etenkin kokeilutuntijakoon osallistuvilla opiskelijoilla	Oppiainerajat ylittäviä kursseja on ollut tarjolla ja näitä on suoritettu. Uusia kursseja on suunniteltu ja tulossa toteutukseen. Japani-hankkeeseen saatu pieni rahoitus. Yhteishanke on aloitettu Vieremän kanssa. Tarkoituksena on järjestää japanin kielen opetusta noin 2 kurssia sekä 2 muuta kurssia. Yhteensä Japani-hankkeessa on mukana noin 50 opiskelijaa, joista noin 35 Lapinlahden Lukiossa. Uusia kursseja suunniteltu lukuvuodesta 2019 eteenpäin. Tuodaan lautakuntaan, kun kuvaukset valmistuvat. Valmistaudutaan uuteen lukion opetussuunnitelman uudistamiseen.
Liikkuva toinen aste	Kehitetään lukion oppimisympäristöjä muunneltaviksi ja toiminnallisuutta tukeviksi. Opettajien ja liikuntatutoreiden kouluttaminen.	Oppimisympäristö on muuttunut toiminnallisuutta tukevaksi hankkimalla muunneltavia ja siirrettäviä kalusteita. Opiskelijoiden mahdollisuudet toiminnallisiin väli- ja hyppytunteihin ovat lisääntyneet. Liikuntatutorit sekä oppilaskunnan hallitus ovat kouluttautuneet. Lisäksi sekä koko opettajakunta että ohjaavat opettajat ovat kouluttautuneet ja perustoiminta on vakiintunut. ATK-luokka on poistunut käytöstä ja tilasta on vuokrattu itseopiskelu- ja ryhmätöitä, jossa voidaan pitää myös oppitunteja.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	100	20	120	115	-5
Toimintamenot	-1 327	55	-1 272	-1 332	-60
Toimintakate	-1 227	75	-1 152	-1 217	-65
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-106		-106	-104	2
Sisäiset tulot					

Sisäiset menot	-266		-266	-275	-8
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 599	75	-1 524	-1 595	-71

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Talousarvion määrärahat ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden erityisesti henkilökuljetusten osalta. Lisätalousarviota tehtäessä väärä arvio, että henkilökuljetukset kertyisivät tasaisemmin lukuvuoden aikana.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Ulkoiset nettomenot/opiskelija	6 164 €	5 949 €	5984€	5824 €
Tuntikehys	332	335	330,5	338,5
Tuntikehys/opiskelija	1,65	1,63	1,60	1,62
Toteutuneiden syventävien ja soveltavien kurssien lkm., joista kuvataidelinjan kursseja	129/17,5	124/18,5	106/22	130,75/21,5

	2016	2017	2018
Opiskelijoita 20.9	200	206	209
- joista vieraspaikkakuntalaisia	43	57	54
- joista lapinlahtelaisia	157	149	155
- kuvataidelinjalla	61	73	83
- perinteisellä linjalla	139	133	126
Ylioppilaita lukiosta	52	60	57
Opettajia 20.9.	20	15	18 (11 omaa, 7 yhteistä)

Lukion ylioppilaskirjoitusten arvosanajakauma keväällä	kevät 2016	kevät 2017	kevät 2018
	%	%	%
I	9	11	7
e	21	20	16
m	21	21	16
c	20	23	25
b	14	14	23
a	11	9	10
i	4	2	2

2.6.12 Kulttuuri- ja nuorisopalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: rehtori Rainer Leskinen

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tulosalue sisältää Kaskikuusen kansalaisopiston, kirjaston, Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipisteen, muun kulttuuritoiminnan ja nuorisotyön.

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Kaskikuusen kansalaisopisto järjestää alueelliseen sivistystarpeeseen vastaavaa koulutusta. Koulutus tukee yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä sekä yksilön kykyä toimia aktiivisena ja tasa-arvoisena yhteisönsä jäsenenä. Kuopion konservatorion alainen Lapinlahden toimipiste antaa opetusta taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesti.

Nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille suunnattua toimintaa huomioiden ja edistään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Työmuotoina käytetään nuorisotilatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä kerho-, ryhmä- ja leiritoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on sitouttaa varhaisnuoret ja nuoret toimintaan mielekkään tekemisen kautta, sekä samalla edistää heidän hyvinvointiaan, sosiaalisia taitojaan ja elämänhallinnan taitojen kehittymistä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Kaikissa toiminnoissa huomioidaan kasvatuksellisuus. Lisäksi nuorisotyön tarkoituksena on edistää kulttuuri- ja ympäristökasvatusta.

Lapinlahden kirjasto tarjoaa laadukasta ja ajantasaista kirjasto- ja tietopalvelua Lapinlahden pääkirjastossa, Varpaisjärven lähikirjastossa sekä kirjastoautossa kehittäen paikallispalveluiden ohella myös verkkopalveluita.

Kunta järjestää puitteita kulttuurielämälle tukemalla erilaisia tapahtumia ja kulttuurialan toimijoita avustuksin, hankkimalla Lapinlahden tapahtumille ja kohteille näkyvyyttä yhteismarkkinoinnilla, tilajärjestelyjen kautta sekä suuntaamalla kunnan työntekijöiden työpanosta keskeisten tapahtumien järjestämiseen ja koordinointiin.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kansalaisopisto		
Laadukkaan opetustarjonnan ylläpitäminen ja kehittäminen	Opetusta järjestetään 8900–9100 tuntia kalenterivuodessa. Kurssimaksujen korotus pyritään toteuttamaan niin, että sillä ei ole vaikutusta opetustarjonnan kysyntään. Asiakaslähtöinen suunnittelu, joka perustuu kurssiarviointeihin, erikäisiltä kuntalaisilta tuleviin toiveisiin ja opiston henkilöstön ajan ja muiden koulutuksen järjestäjien tarjonnan seuraamiseen ja ideointiin Laatuun vaikutetaan henkilöstön työhyvinvointia ja -turvallisuutta edistämällä ja koulutuksella sekä yhteistyöllä muiden kansalaisopistojen ja yhteistyötahojen kanssa	Kevätlukukaudella 2018 toteutui 5149,9oph ja syyslukukaudella 2018 3904,1oph, eli yhteensä 9054oph, mikä on tavoitteen mukainen. Opintomaksujen raju korottaminen 1.1.2018 alkaen leikkasi netto-opiskelijamäärää noin sadalla opiskelijalla (2108 → 2013). Brutto-opiskelijamäärä leikkautui vielä enemmän. Kansalaisopiston toimintaan osallistuu kalenterivuositain edelleen yli 20% lapinlahtelaisista. Toiminnan vaikuttavuuden nostamiseksi tulee jatkossa miettiä eri kohderyhmille kuten työttömät, yli 80-vuotiaat ja lapsiperheet (sisaralennus) alennuksia, jotta osallistuminen toimintaan olisi edelleen mahdollista periaatteessa kaikille kuntalaisille. Tätä on selvitetty rehtorin tekemällä tunnuslukuvertailulla verrokkiopistoista. Koska kurssimaksukorotukset olivat niin suuret (joillakin aloilla reilusti yli 60%), päästiin opintomaksutavoitteeseen kohtuullisen hyvin. Opetustarjonta lukuvuodelle 2018-2019 ja kevätlukukaudelle 2019 on suunniteltu mainittujen periaatteiden pohjalta. Kalenterivuoden 2018 kurssit toteutuivat yllättävänkin hyvin. Kurssi- ja luentotoiveita tulee kuntalaisilta hyvin ja monipuolisesti. Päätoimiset eivät tälle kertaa osallistuneet KOL:n Tammiseminaariin 2018, koska koulutusmäärärahoja jouduttiin leikkaamaan TA:oon 2018. Rehtori on osallistunut TTK:n työsuojeluteemaisille etäluennoille. Päätoiminen kädentaitojen opettaja on kouluttautunut työn ohessa mestarikirjojaksi. Kansalaisopisto on tukenut muutaman

Palvelujen saavutettavuus	Luontokyläen opetustarjonnan määrä pyritään säilyttämään nykyisenä	tuntiopettajan koulutuksiin osallistumista. Päätoimisesta henkilöstöstä kaksi osallistui elokuun lopussa Vapaan sivistystyön päiville Jyväskylässä. Lukuvuoden aloittavaan opettajailtaan osallistui rehtorin lisäksi ennätyselliset 41 opettajaa. Työturvallisuuden nimissä opettajat ovat voineet osallistua EA1-kursseille maksutta. Yhdistysten ja yhteisöjen kanssa yhteistyötä on tehty mm. Taidekadun Aikataika -tapahtuman, konserttien ja luentojen tiimoilta. Kansalaisopisto ei saanut OPH:lta hankerahaa aikuisten digitaalisten ja perustaitojen parantamiseen. Siilinjärven, Sisä-Savon, Vieremän, Kiuruveden ja Pielavesi-Keiteleen kansalaisopistojen kanssa on tehty yhteinen Erasmus-hankehakemus opettajien kouluttautumiseen Euroopassa. Syrjäkyläen kurssit ovat toteutuneet edelleen hyvin. Toiveita lisäkurssistakin on tullut. Korkeista kurssimaksuista on tullut huomattavan paljon kielteistä palautetta.
Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste Myönteinen näkyvyys ja vaikuttavuus yli kuntarajojen	Esiintymistoiminnan kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Varhaisiän musiikkikasvatukseen eli musiikkileikkikoulu- ja soitinkaruselli-toiminta tukee musiikin perusopetusta. Musiikin perusopetuksen laajuuden ylläpitäminen toiminnallisesti ja	Perinteisen oppilaskonserttitoiminnan lisäksi järjestimme Kuopion konservatorion toimipisteissä joka toinen vuosi kiertävän Pianistien juhlat -tapahtuman la 10.2. Tapahtuma keräsi esiintymään viidessä konsertissa lähes 70 piano-oppilasta Lapinlahdelta, Siilinjärveltä, Suonenjoelta, Juankoskelta ja Nilsiästä opettajineen ja tukijoukkoineen. Lapinlahden kirjastolla toteutimme instrumenttikohtaiset konsertit kuukausittain, teimme koulu- ja palvelutalovierailuja ja osallistumme Toukokuun ja Taidekadun Aikataika -tapahtumiin. Musiikkileikkikouluissa oli kevätlukukaudella 2018 mukana 22 lasta, syyslukukaudella 18 lasta. Soitinkarusellissa oli kevätlukukaudella kuusi lasta, syyslukukaudella neljä lasta. Ensi lukuvuodelle on pohdittu päiväkotimuskaritoimintaa, josta on erinomaisen myönteisiä kokemuksia esim. Suonenjoen toimipisteestä. Lapinlahden kunnan ja Kuopion konservatorion välinen sopimus toiminnasta kattaa 40-45 oppilasta.

	taloudellisesti järkevällä ja suunnitellulla tasolla. Tämä tarkoittaa oppilasmäärän ja soitinvalikoiman rajoittamista.	Oppilasmäärä on vaihdellut tuolla välillä kalenterivuoden 2018 aikana. Pääsykokeisiin 22.5.2018 osallistui kahdeksan lasta, joista otettiin oppilaiksi kaksi hakijaa, varasijoilta nostettiin mukaan myöhemmin lisäksi neljä hakijaa.
Nuorisotyö Nuorisotila toiminta	Tarjota nuorille mielekästä ja turvallista tekemistä vapaa-aikana sosiaalisia taitoja vahvistaen yksilö ja ryhmätasolla. Nuorisotiloilla työmuotoina käytetään mm. ryhmätoimintoja ja teemakokonaisuuksia. Nuoret saavat myös viettää aikaa kavereiden kanssa valvotussa ympäristössä aikuisen ollessa aina läsnä ja mukana nuorten vapaa-ajassa.	Nuorisotilat Klubi ja Lapari ovat olleet säännöllisesti auki. Nuorisotila Laparin aukioloaikoja muutettiin nuorten aloitteen mukaan niin että Lapari on auki ma-to 14-20 ja pe 14-23. Nuorisotila bunkkeri on ollut avoinna Matin ja Liisan koululla kerran viikossa. Nuorisiohjaaja on ollut Varpaisjärven yläkoululla kerran viikossa pitkällä välitunnilla järjestämässä ohjelmaa. Perjantai iltoihin on panostettu monipuolisella ohjauksella tehden toimintaa vieläkin houkuttelevammaksi, jotta nuoret ohjautuisivat nuorisotiloille tehokkaammin ennalta ehkäisten päihteiden käyttöä. Nuorisotoimessa toiminta toimintaa seurataan aktiivisesti kuukaksitasolla ja sunniteelmien mukainen toiminta on toteutunut. Vuoden 2018 laajempi sanallinen ja tilastollinen seuranta on toimitettu lautakuntaan tiedoksi annettaviin asioihin.
Kerho-, leiri- ja retkitoiminta	Edistää ympäristö- ja kulttuurikasvatusta ryhmä- ja leiritoimintojen kautta varhaisnuorille ja nuorille Näiden toimintojen kautta vahvistetaan lasten ja nuorten ympäristö-, kulttuuri- ja liikuntatietoutta järjestämällä monipuolisia mahdollisuuksia osallistua leireille, retkille ja kokopäivä tapahtumiin.	AVI on myöntänyt Lapinlahden kunnan nuorisotoimelle 31 500€ nuorten verkko-, neuvonta-, ja tiedottamistyöhön sekä sen kehittämisen jatkorahoituksen ajalle 1.9.2018–30.8.2018 Tyttöryhmät Laparilla ja Klubilla ovat kokoontuneet säännöllisesti. 6 luokkalaisten ryhmäytyspäivä toteutettiin nuorisotila Laparilla yläkoulua varten. Luontokylän 6 luokkalaisten tulivat yhteistapaamiseen, jossa tutustuvat toisiinsa jotta yläkouluun siirtyminen olisi helpompaa. Nuorisofoorumi on kokoontunut säännöllisesti kerran kuussa. Nuorisotoimi sai AVI:ta 3000€ leiri-, retki-, ja kerhotoiminnan kehittämiseen koko kunnan alueella

		Nuorsiotila Lapari sai Lapinlahden Lionseilta tukea 850€ vähäosaisten nuorten kerho-, leiri-, ja retkitoiminnan tukemiseen ja järjestämiseen. Kerho-, leiri-, ja retkitoiminta on toteutunut suunnitellusti
Etsivä nuorisotyö / sosiaalinen vahvistaminen	Tavoittaa syrjäytymisvaarassa olevat nuoret etsivän nuorisotyön keinoin ehkäisten nuorten syrjäytymistä ja tukemalla elämän hallinnan taitojen kehittymistä hyödyntäen moniammatillista verkostoa. Sosiaalisen vahvistamisen ja ennaltaehkäisyn tavoitteissa työmuotoina ovat mm. moniammatillinen yhteistyö, yhteistyötapaamiset eri nuorten toimijoiden kanssa, suunnatut kerhot ja tukihenkilötyö.	Vapaaehtoistyö on toteutunut suunnitellusti. Saapas –toimintaa toteutetaan kerran kuussa. Laparin yökahvila toimii Saapas-yökahvilna jolloin mukana on Saapas koulutettuja aikuisia kohtaamassa nuoria. Nuoriso-ohjaajat ovat toimineet ammatillisina tukihenkilöinä mielenterveystyön, sosiaalitoimen sekä nuorisotyön kautta lapsille ja nuorille. Nuorisotoimessa on ollut kuntouttavan työtoiminnan, TE-palvelujen ja koulujen kautta työkokeilijoita /harjoittelijoita. Etsivä nuorisotyö sai AVIlta jatkoa rahoitukseen 27 500€ ajalle 1.9.2018–30.8.2019. Lisäksi etsivä nuorisotyö tekee tiivistä yhteistyötä Ylä-Savon muiden etsivien kanssa ja kehittää yhdessä Sakkyn / YSAOn kuraattorien ja opinto-ohjaajien kanssa alueellista etsivää nuorisotyötä ja sen tavoitettavuutta.
Kirjasto Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen	Lasten ja nuorten kirjastotyötä kehitetään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kannustetaan luku- tai kirjallisuussuorituksen suorittamiseen.	AVI-hankkeiden (v.2017-2018) "Kuka saa lorupussiin kurkistaa" ja "Korva kuulolle ja kynä käteen" tiimoilta järjestettiin useita lastentapahtumia kirjastolla ja kouluilla, mm. Lastun loru- ja sanataidepajoja ja kirjailijavierailuja. Kouluilla vierailivat kirjailijat Tuula Kallioniemi ja Jyri Paretskoi. Kirjastonkäytön opastusta annettiin 21:lle eskari- ja koululaisryhmälle. Luokat vierailivat säännöllisesti kirjaston toimipisteissä. Varpaisjärvellä luokkakäynteihin osallistui vuoden aikana peräti 2705 koululaista ja opettajaa. Lukudiplomeja jaettiin 299 kpl. Nuorten mediaviikolla helmikuussa järjestettiin nuorisotoimen kanssa pelitapahtumat sekä pää-että lähikirjastolla. Satutunteja oli kirjastoilla 46 kpl, osallistujia yhteensä 1757. Satutunnit pidetään etupäässä

		vapaaehtoisvoimin. Muita kirjastolla järjestettyjä tapahtumia olivat mm. Savonia AMK:n opiskelijoiden Nalleneuvola, Tarinatiikereiden kerhot ja perinteiset Joululastunen –työpajat. Kirjasto osallistui myös Varpaisjärven maalaismarkkinoille, Lapsellisten Lapinlahti – tapahtumaan sekä Lapinlahden Harrastekompassi-tapahtumaan.
Kokoelmien ja muiden kirjastopalveluiden käytön edistäminen ja palveluiden saavutettavuus	Pääkirjaston lisäksi palveluita tarjoavat lähikirjasto ja kirjastoauto. Verkkokirjasto ja e-aineistot mahdollistavat asiakkaille palveluja myös kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella. Kehitetään yhteistyötä sidosryhmien kanssa.	Syksyllä käynnistyivät Rutakko-verkon "Digivelhoiksi" -hanke sekä Varpaisjärven kirjaston omatoimiprojekti "Kirjaston kautta kotiin" (2018-2019), jolla pyritään lisäämään lähikirjaston aukioloaikoja. Tekninen toimi koordinoi projektia. "Digivelhoiksi"-hankkeessa järjestettiin henkilökunnalle koulutuksia sekä yhdessä Ylä-Savon Nettiverkoston kanssa Tartu nettiin –päivä pääkirjastolla lokakuussa. Tapahtumassa esiteltiin julkisia e-palveluja, mukana mm. Kela. Tilaisuuteen osallistui kolmisenkymmentä kuulijaa. Varpaisjärven kirjastolla järjestettiin sähköisen asioinnin päivä myös 8.6.2018. Järjestäjänä oli Ylä-Savon Veturi. Kesäaikaan järjestetty tilaisuus keräsi vain harvoja kiinnostuneita. Ylä-Savon Nettiverkoston viikoittainen digiopastus jatkui kirjastolla kolmatta vuotta. Verkosto antaa opastusta henkilön oman älylaitteen käyttöön. Lapinlahti-seuran keräämiä kotiseutuaiheisia kuvia julkaistiin verkossa digi.kirjastot.fi –palvelussa. Kuvat löytyvät myös finna.fi –käyttöliittymästä. Kirjastolla kokoontuivat kansalaisopiston runo- ja lukupiirit sekä karaokeryhmä Varpaisjärvellä. Musiikkiopiston opettaja-oppilas kokoonpanot järjestivät pienimuotoisia yleisökonserpteja pääkirjastolla, jossa pidettiin myös "Venäläisten klassikoiden takaa"-luentosarja. Varpaisjärven Toukoka-päivänä ja Lapinlahden Aikataika-päivänä kirjastoilla tarjottiin mm. sanataidetta ja loruttelua lapsille sekä aikuisille runonlausuntaa ja kirjailijavieraita. Aikataika-päivänä kävijöitä tilastoitiin 1813. Kirjailija Sirpa Kähkönen luennoi aiheesta "Vihan vuosi 1918". Pääkirjastolla pidettiin myös Anjan pihaputiikin Puutarhailta elokuussa ja Pohjois-Savon keliakiayhdistyksen Keliakia-ilta syyskuussa.
Muu kulttuuritoiminta Vahvistetaan myönteistä kuntakuvaa, erityisesti kulttuuri- ja liikuntapitäjänä	Tapahtumien, toimijoiden ja käyntikohteiden tukeminen	Kunta on ollut mukana Matin ja Liisan maisemissa – yhdistyksen toiminnassa ja tapaamisissa kehittämässä yhteisöllisyyttä ja valmistelemassa yhdistyksen ensimmäisiä tapahtumia, kuten Siivoustaikaa.

		Pappilan kivinavetalla järjestettiin Pohjois-Savon kuvataideseurojen yhteisnäyttely toisena kesänä peräkkäin ja kävijöitä oli noin 300. Lapinlahti on mukana "Kulttuurista siivet ja juuret" Ylä-Savon kuntien yhteisessä nuorten kulttuurihankkeessa. Hanke alkoi syyskuussa ja kestää 11 kuukautta. Kunta lähtee mukaan lisämi ja tienoot matkailumarkkinoinnin yhteistyöhön. Kulttuuritoimi on ollut mukana työstämässä kunnan uutta ilmettä. Ylä-Savon kulttuurivastaavat nimesivät Ylä-Savon kulttuurilähteläksi 2018 kirjailija Minna Kettusen.
--	--	--

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	204		204	240	36
Toimintamenot	-1 369	20	-1 349	-1 347	2
Toimintakate	-1 165	20	-1 145	-1 107	38
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-153		-153	-150	3
Sisäiset tulot				2	2
Sisäiset menot	-289		-289	-279	10
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 607	20	-1 587	-1 534	53

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Toiminta on toteutunut muutetun talousarvion mukaisena. Tulot ylittyivät hankkeista saatujen tulojen ansiosta.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kaskikuusen kansalaisopisto	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Opetustunnit	8904	9096	8900-9100	9054
Opiskelijat (netto) *	2167	2101	2100	2012
- joista lapinlahtelaisia	1973	1878	1950	1762
- joista ulkopaikkakuntalaisia	194	223	150	250
Opiskelijat (brutto, ml. luennot)	5296	6534	5200	5528
Pidetyt tunnit / asukasluku	0,90	0,93	0,90	0,94
Opiskelijat / asukasluku (%)	21,8	21,6	21,5	20,8
Myyntituotot (op.maksut ja op.setelitulot)	96 787	105 657	146960	140654
Valtionosuus	342 856	316 633,3	315573	315573

Kuopion konservatorion toimipiste	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Oppilaat	78	75	42 (67)	49 (75)
- joista musiikin perusopetuksessa, klassinen	56	52	40	47
- joista musiikin perusopetuksessa, rytmimusiikki	2	1	2	2
- musiikkileikkikoulu (ml. soitinkaruselli)	21	22	25	26
Viikkotuntimäärä	79,75	71,5	65	70,4
Vuosittainen tuntimäärä	2791	2502,5	2275	2464

Lapinlahden kirjaston tunnuslukuja	TP 2017	TA 2018	TP2018
Kokonaislainaus	153 785	153700	148681
Kokonaislainaus/asukasluku	15,4	15,5	15,0
Lähikirjaston lainaus	30 903	30 000	29183
Kirjastoautolainaus	13 432	13 500	12793
Hankinnat (niteitä, kpl)	4693	5 000	4073
Fyysiset käynnit	75 881	75 500	70331
Verkkokäynnit	27400	-	30425
Fyysiset käynnit/asukasluku*	7,6	7,5	7,3
Taide- ja aineistonäyttelyt	45	42	45
Luku- tai kirjallisuusdiplomin suorittaneita oppilaita/vuosi	295	250	298
Aukiolotunnit/vuosi	4148	4350	4196
Kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetukseen osallistuneita ryhmiä/vuosi	37	30	21

Nuorisotoimi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nuorisotilat / yökahvila avoinna (pv)	258	290	250	262
Kävijöitä vuodessa	5522	8288	5500	6948
leiripäivät / osallistujia vuodessa	16/347	16/300	25/650	27 / 424
Etsivän nuorisotyön / tukihenkilötoiminnan asiakkaat/asiakastapaamiset	347/670	357/632	350/650	345 / 445
Kerhot ja ryhmät /osallistujia vuodessa	34/241	44/466	60/600	18 / 117
Muu toiminta ja tapahtumat / osallistujat vuodessa	48/860	73/1746	40/1200	115 / 2256
Tilojen muut ulkopuoliset käyttäjät vuodessa	324	415	300	228
Vapaaehtoisten osallistumiskerrat vuodessa yhteensä henkilöä	13	55	40	70

2.6.13 Varhaiskasvatus (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: Perhepäivähoidon ohjaaja Riitta Nieminen

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimivuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) käytäntöön	Järjestetään henkilöstölle koulutuksia, jotta vasu siirtyy käytäntöön. Hankkeiden hyödyntäminen käyttöönnotossa.	Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin. 1.4. – 31.12.2018 oli Tabletilla toimintaa- hanke, rahoitus on saatu Avilta.
Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen edistäminen	Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseen on saatu valtionavustusta vuosille 2018 – 2019.	Hankkeessa aloitti toinen työntekijä lokakuussa: hanke etenee suunnitelman mukaan.
Liikunnan ja toiminnallisten menetelmien lisääminen	Hyödynnetään kansallista liikkumis- ja hyvinvointiohjelmaa Ilo kasvaa liikkuen kasvatustyössä.	Ilo kasvaa liikkuen – ohjelmassa edetään ohjelman mukaan.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	467		467	442	-26
Toimintamenot	-3 807	-19	-3 825	-3 918	-93
Toimintakate	-3 339	-19	-3 358	-3 477	-119
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-52		-52	-60	-8
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-459		-459	-522	-62
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 851	-19	-3 869	-4 058	-189

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMISEN KESKEISET SYYT

Varhaiskasvatuksen tulot eivät toteutuneet ennakoidusti, koska varhaiskasvatuksen maksut eivät toteutuneet odotusten mukaisesti. Menot ylittyivät, koska varhaiskasvatuksessa jouduttiin loppuvuodesta palkkaamaan uusia avustajia, joiden palkat painottuivat loppuvuoteen.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
henkilöstö	82	77	75	80
lapsia päiväkodissa (sisältää esiopetuksen)	232	219	220	224
lapsia perhepäivähoidossa	137	133	120	132
kotihoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	134	115	130	95
kotihoidon tuen piirissä olevien perheiden keskimääräinen lkm/kk	82	74	75	70
yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	27	27	25	20
yksityisen hoidon tuen kuntalisän piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	21	22	20	20

2.6.14 Tukipalvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava: rehtori Rainer Leskinen

Sivistystoimen tukipalveluihin kuuluu: sivistysosaston hallinto, koulutapaturmat, hankkeet ja oppilashuolto.

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Sivistystoimen tukipalvelujen tehtävänä on tukea osaston muita tulosityksikköjä näiden perustehtävän suorittamisessa. Oppilashuollolliset palvelut ovat tukipalveluiden keskeisin osa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Oppilaiden ja opiskelijoiden kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tukeminen koulun arjessa ja yhteistyötahojen kanssa.	Oppilashuoltolain mukaisten vakiintuneiden käytäntöjen jatkaminen kunnan kaikilla kouluilla.	Kaikilla kouluilla on noudatettu oppilashuoltolain mukaisia käytänteitä.
	Työn kohdentaminen varhaiseen puuttumiseen, mm. luokkakohtaista työskentelyä lisäämällä, poissaoloihin puuttumalla, kouluhenkilöstön konsultaatiota lisäämällä.	Työn kohdentamisessa varhaiseen puuttumiseen on ollut haasteellista, koska oppilashuoltohenkilöstön työaika on mennyt oletettua runsaammin korjaavaan työhön ja tutkimuksiin.
	Tavoitteellinen ja säännöllinen yhteistyö kunnan eritahojen kanssa (lastensuojelu, perhe- ja mt-neuvola, nuorisotyö).	Sovitut yhteistyöpalaverit on pidetty.

Osallistuminen kehittämishankkeisiin	Kehittämishankkeiden avulla tuetaan perusopetuksen laadullista kehittämistä. Mahdollisuuksien mukaan haetaan hankerahoitusta.	Kehittämishankkeista erityisesti Liikkuva koulu ja Tutor-toiminta ovat kehittäneet perusopetusta laadullisesti. Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin saatiin. Resurssi on kohdennettu kaikille perusopetuksen kouluille. Resurssilla palkattu erityisopettaja, tuntiopettaja, kaksi koulunkäynnin ohjaajaa ja lisäksi resurssia on käytetty tuntikehityksen kasvattamiseen. Hankkeessa on päästy asetettuihin tavoitteisiin.
Kuntastrategian huomioiminen sivistystoimessa	Valtuusto hyväksyy kuntastrategian joulukuussa. Luonnosversio sisältää mm. palveluverkkoselvityksen tekemisen sivistystoimessa. Sivistyspalveluissa varaudutaan strategian vaatimien toimenpiteiden toteuttamiseen.	Palveluverkkoselvityksen perusteella sivistysosaston palvelujen laajuus tulee pysymään nykyisenkaltaisena vuoteen 2020 saakka.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	47	120	167	83	-83
Toimintamenot	-304	-102	-406	-372	33
Toimintakate	-257	18	-239	-289	-50
Suunnitelmapoistot					
Sisäiset tulot					
Sisäiset menot	-14		-14	-11	3
Tehtävän kokonaiskustannukset	-271	18	-253	-300	-47

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2018 §:ssä 39 talousarviomuutoksen. Tulot kasvoivat merkittävästi alkuperäisestä talousarviosta, mutta tulojen kasvu ennustettiin liian suureksi. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikuttivat uudet hankkeet, jotka kasvattivat palkkamenoja sekä toisaalta myös tuloja.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Oppilashuollon asiakkuudet psykologilla ja kuraattorilla				
yksilö asiakkaiden lkm	211	337	223	408
yksilökäyntien lkm	1040	1505	1220	1275
ryhmätapaamiset	361	247	170	121

2.7 Tekninen lautakunta

2.7.1 Tekninen osasto

Toiminta-ajatus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan hallinto-organisaatiossa teknisten palveluiden- tulosalueen tehtävien hoitamisesta. Teknisiin palveluihin kuuluvat seuraavat tuloksyksiköt: tekninen toimi, liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistökeskus ja liikuntalaitos.

Tekniset palvelut ja ympäristöpalvelut muodostavat yhdessä kunnan organisaatiossa teknisen osaston. Yleisesti kuntien teknisiin palveluihin kuuluu myös vesihuolto. Lapinlahden kunnassa vesihuollosta huolehtii kunnan täysin omistama yhtiö, Lapinlahden Vesi Oy.

Tekninen toimi johtaa kunnan teknistä osastoa ja on vastuussa mm. investointien toteuttamisesta ja kaavoituksesta sekä mittauspalveluista.

Kiinteistökeskus vastaa kunnan ja kunnan omistamien yhtiöiden, Kaskihovi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöjen hoidosta.

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulossyksikkö vastaa mm. yleisten alueiden ja katujen kunnossapidosta.

Liikuntalaitos luo ensisijaisesti yleisiä edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle.

Tekninen lautakunta päättää mm. urakoista, suunnittelijoista ja suunnittelusopimuksista kunnanhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaan. Lisäksi lautakunta toimii kunnan kaavatoimikuntana hoitaen kaavoitusprosessin eri vaiheita päätöksenteon pohjaksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Tekniseen lautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet. Lautakunta on kokoontunut vuoden 2018 aikana seitsemän (7) kertaa. Esittelijänä lautakunnan kokouksissa on ollut tekninen johtaja ja pöytäkirjanpitäjänä teknisen osaston palvelusihteeri.

2.7.2 Tekniset palvelut (tulosalue)

Tulosalueen vastaava; tekninen johtaja Eero Mykkänen

Tekninen toimi

Tekninen toimi johtaa ja valvoo sekä teknisten palveluiden, että ympäristöpalveluiden toteuttamista Lapinlahden kunnassa. Se vastaa siitä, että molemmat palvelut ovat järjestetty ja johdettu tarkoituksenmukaisesti ja kunnanhallituksen sekä kunnanvaltuuston määrittämien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Tekninen toimi vastaa käytännössä kunnan rahoittamien investointien toteuttamisesta teknisen lautakunnan päätösten mukaan. Investointien toteuttamiseen käsittää hankkeiden suunnittelun, urakkakilpailun ja itse hankkeen käytännön toteuttamisen järjestämisen.

Tekniseen toimeen kuuluu lisäksi kaavoitus, maanmittaus ja kartoitus sekä kiinteistöjen ostoon ja myyntiin liittyvät käytännön työt.

Teknistä tointa johtaa kunnan tekninen johtaja, lisäksi henkilökuntaan kuuluvat teknisen osaston palvelusihteeri ja mittausostolla maanmittausinsinööri ja mittamies.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Liikuntapalveluiden sulauttaminen osaksi teknisiä palveluita.	Liikuntapalveluiden tulosityksikön toiminnan järjestäminen teknisen osaston alaisuuteen 1.1.2018 alkaen.	Liikuntalaitos on sulautettu omana tulosityksikkönä teknisiin palveluihin. Ulkoalueiden esimies on toiminut yhdessä liikuntasihteerin kanssa talven 2018 ja alkutalven 2019 liikuntalaitoksen toiminnan järjestelyissä ja ohjauksessa.
Matin ja Liisan koulun hankesuunnitelmassa hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttaminen käytännössä.	Matin ja Liisan koulun muutostöiden rakennussuunnitelmien laatiminen.	Hankesuunnitelma lisätehtävineen saatiin valmiiksi huhtikuussa. Kunnanhallitus on määritellyt hankkeen toteutuksen pääperiaatteet. Toukokuussa lähetetty tarjouspyyntö hankkeen pääsuunnittelijan valinnasta. Keväällä 2018 pyydettiin tarjoukset ark- ja pääsuunnittelusta. Hankinta keskeytettiin, koska se olisi pitänyt kilpailuttaa EU-hankkeena (tekla 21.6.2018). Uusi alakoulu rakennetaan KVR-urakkamenettelyn mukaan. Päätettiin rakennuttaa uusi Matin ja Liisan alakoulu KVR-urakka menettelyllä. Tarjouspyyntö tehtiin EU-hankkeena lokakuussa 2018 ja tarjousten jättöaika on 31.1.2019.
Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan päivittäminen	Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan muutoksen laatiminen saatujen selvitysten pohjalta. Osayleiskaavan muutoksen saattaminen lainvoimaiseksi keväällä 2018.	Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan ehdotus on ollut nähtävillä vuoden 2018 alkutalvella. Lapinlahden kunnanhallitus on hyväksynyt Lapinlahden kirkonkylän osayleiskaavan päivittämisen 4.6.2018 ja kunnanvaltuusto 19.6.2018. Osayleiskaavan päivittämisestä tuli Hallinto-oikeuteen yksi kunnallisvalitus johon on lähetetty vastine käsittelyä varten alkusyksyllä 2018. Lapinlahden kunnanhallitus on päättänyt 25.9.2018, että osayleiskaava tulee voimaan muilta osin kuin punaisella (valituksen kohde) rajatulta osin.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Tulosityksikön vastaava: rakennusmestari Kimmo Karoluoto

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosityksikkö huolehtii katujen, katuvalaistuksen, puistojen, leikkikenttien ja uimarantojen kunnossapidosta. Katujen kunnossapitoon kuuluu talvisin aeraus ja liukkauden torjunta sekä kesäisin sorastus, lanaus ja pölyn sidonta. Puistojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapitoon kuuluu vastaavasti nurmikoiden lannoitus, leikkaus ja lehtien haravointi sekä kukka-istutukset ja niiden hoito. Leikkikenttien ja uimarantojen turvallisuudesta huolehditaan mm. uusimalla ja huoltamalla vanhentuneita leikkivälineitä sekä ottamalla vesinäytteitä uimarannoilta.

Tulosityksikkö vastaa kunnan omistaman metsäomaisuuden hoidosta kestävästi ja laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Metsän myynnin määrän ei sallita ylittävän metsänkasvua. Keskeisiä hoitotoimia ovat metsänviljely, taimikonhoito ja nuoren metsän kunnostus.

Tulosityksikön alaisuuteen on lisäksi kuulunut kunnan yksityistieasiat. Yksityistieasiat käsitellään teknisen lautakunnan alaisessa tiejaostossa. Tulosityksikön vastaava toimii jaoston esittelijänä ja sihteerinä.

Tulosityksikön henkilökuntaan kuuluvat rakennusmestarin lisäksi, ulkoalueiden esimies, ulkoalueiden hoitaja (2 henk.) sekä kausityöntekijöitä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Osoitejärjestelmän päivittämien yhdessä teknisen toimen ja rakennusvalvonnan kanssa.	Osoitejärjestelmän päivittämiseen ja ylläpitoon liittyvien toimintatapojen selkeyttäminen. Uusien teiden nimeäminen esiintyvien tarpeiden mukaisesti.	Osoitejärjestelmän päivittämiseen ja ylläpitoon liittyviä toimintamalleja on suunniteltu. Ylläpidon prosessikuvaus on kesken. Työ jatkuu talousarviovuoden 2019 aikana.
Kunnan taajamien reuna-alueiden yleisilmeen parantaminen.	Raivataan kasvillisuutta ja selvitetään maiseman parantamisen mahdollisuuksia yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa.	Maisematöitä on toteutettu Lapinlahden ja Varpaisjärven taajamissa. Varpaisjärven taajamassa kohennettiin Kauppatien maisemaa istutus- ja kivitöillä. Lapinlahden taajamassa on poistettu maisemaa ja näkyvyyksiä huonontavia kurturuusuistutuksia. Saadut palautteet toteutetuista maisematöistä ovat olleet positiivisia. Lapinlahden kunnan alueella yhdistyvät PS Ely-keskuksen kolme eri urakka- aluetta. Yhteistyötä ko.alueiden aluevastaavien kanssa tehdään jatkossa tiiviimmin.

Kiinteistökeskus**Tulosityksikön vastaava: kiinteistöpäällikkö Mikko Rieki**

Kiinteistökeskuksen tulosityksiköitä ovat erilaiset kiinteistökokonaisuudet: julkiset rakennukset, koulut, yritystilat, osakekiinteistöt, pientalot ja muut rakennukset.

Kunnalla on eri kiinteistökokonaisuuksia yhteensä 73 kpl (rakennuksia ja rakennelmia yhteensä 105 kpl), joiden kokonaiskerrosala on 60 336 m² ja tilavuus 257 283 m³.

Kiinteistökeskuksen tehtävänä on isännöidä kunnan omistamia kiinteistöjä sekä vastata niiden ylläpidosta ja suunnitelmallisesta kunnossapito- ja korjaustoiminnasta.

Tilat ovat pääosin kunnan eri hallintoyksiköiden käytössä sisäisellä vuokrausperiaatteella. Kunnalla on lisäksi osakkuuksia asunto- ja kiinteistöyhtiöissä, jotka ovat vuokrattu kunnan omien toimintojen ulkopuolelle. Vuokralaiset maksavat tiloista ulkoista vuokraa.

Kiinteistökeskuksen henkilökuntaan kuuluvat kiinteistöpäällikkö, kiinteistöhoidon esimies, 7 kiinteistönhoitajaa ja 1 kirvesmies. Siivouspalvelun tulosityksikön henkilökuntaan kuuluvat siivoustyönjohtaja ja 20 laitoshuoltajaa.

TOIMINNALLISET TAVOITEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kiinteistöhoidon organisointi kunnassa Kaskihovi Oy:n, Viitostien Ykköstilat Oy:n ja kiinteistökeskuksen järjestäytyttyä yhteisen kiinteistöpäällikön alaisuuteen.	Järjestellään koko kiinteistöhoidon henkilöstön työtehtävät ja vastuut	Kiinteistöpäällikkö irtisanoutui virasta 17.4.2018 alkaen. Uusi kiinteistöpäällikkö aloitti tehtävissä 1.5.2018. Uuden kiinteistöpäällikön virkasuhde purettiin koeaikana. Laitettiin virka uudelleen hakuun. Palkattiin määräajaksi (31.12.2018 saakka) kiinteistömestari. Tekninen lautakunta valitsi uuden kiinteistöpäällikön 15.11.2018 pitämässä kokouksessa ja uusi kiinteistöpäällikkö aloitti virassa 10.12.2018. Organisointi on kesken, työ jää tehtäväksi vuonna 2019.
Kiinteistöhoidon ja ylläpidon tueksi ohjelmiston hankinta käynnistetään.	Selvitellään eri kiinteistönhoitoon liittyvien ohjelmien ominaisuudet ja esitetään sen perusteella sopivimman ohjelmiston hankkimista kiinteistökeskukselle.	Kiinteistöhoidon ohjelma on hankittu. Ohjelman käyttöönotto on aloitettu.
Kiinteistösalkutuksen mukaiset toimenpiteet ja tilojen vuokrauksen tehostaminen	Käytännön toimenpiteet tarpeettomien tilojen myynnissä, vuokrauksessa ja purkamisessa. Viedään vuokrattavien tilojen ajantasainen tilanne liitetietoineen esim. exeliin. Salkussa C (rakennukset, joista voidaan luopua) olevien rakennusten osalta tavoitteena on se, että talousarviovuoden aikana	Kunta on myynyt Mäkilän entisen koulun, Karjamajakahvion sekä As Oy Varpaisjärven Syvärinrinteen yhden osakehuoneiston. Selvityksiä toimintojen tiivistämiseksi sekä tilojen käyttöasteen parantamiseksi on tehty.

	kunta luopuu vähintään 1/3 osasta rakennuksia.	Kiinteistöpäällikön rekrytointiongelman vuoksi työ on kesken.
--	--	---

Liikuntalaitos

Tulosityksikön vastaava: liikuntasihteeri Hanna Heiskanen

Liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle on valtion ja kuntien tehtävä. Liikunnan ohjaamisen järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt ja kansalaisopisto.

Liikunta- ja muu harrastustoiminta tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvään elämään. Edistään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Kunta luo ensisijaisesti yleisiä edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja järjestötoiminnalle. Kunta tunnetaan liikuntamyönteisenä pitäjänä ja sellaisena se säilytetään tulevaisuudessakin. Tarjotaan kuntalaisille maksuttomia liikuntapaikkoja.

Tulosityksikön henkilökuntaan kuuluvat liikuntasihteeri, liikuntapaikkamestari, kentänhoitaja sekä työllistämistuella palkattuja henkilöitä. Liikuntapaikkojen hoidossa käytetään oman työvoiman lisäksi ostopalvelua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja hyvin hoidetut liikuntapaikat. Huolehditaan kustannustehokkuudesta liikuntapaikkojen hoidossa.	Liikuntalaitoksen hoidosta vastaa pääsääntöisesti liikuntalaitoksen henkilökunta ja näitä kohteita ovat; hiihtoladut, moottorikelkkareitti, yleisurheilupaikat, jalkapallo-ym.kentät Jääalueiden hoidossa käytetään ulkopuolista urakoitsijaa, kyläyhdistyksiä, urheiluseuraa ja muita yhdistyksiä sekä vapaaehtoisia toimijoita. Moottorikelkkareitin talvikunnossapitoa varten on muodostettu lisalmen, Sonkajärven ja Lapinlahden kuntien kesken hoitopoolo; Lapinlahti hoitaa omana työnään koko reitin lanaukset, josta se laskuttaa muita jäseniä	Liikuntalaitos on hoitanut pääsääntöisesti omana työnään hiihtoladut, yhteiset moottorikelkkareitit, yleisurheilupaikat ja jalkapallo-ym.s. kentät. Jääalueiden hoidossa käytettiin ulkopuolista urakoitsijaa, kyläyhdistyksiä, urheiluseuraa ja muita yhdistyksiä sekä vapaaehtoisia toimijoita. Talvikausi 2017-2018 moottorikelkkareittien osalta hoidettiin omana työnään. Hoitopooli sopimus päättyi lokakuussa 2018 (Iisalmi, Sonkajärvi ja Lapinlahti). Laskutetaan lokakuussa 2018 sopimuksen mukaan. Reitin hoidosta neuvoteltiin muiden kuntien kanssa lokakuussa. Lapinlahti ei kunnosta enää Sonkajärven ja Iisalmen vastuulla olevia kelkkareittejä. Ainoastaan Lapinlahden kunnan rajalta Iisalmen puolelle hoidetaan reitti Marjahakaan asti.

Liikuntalaitoksen ja teknisen toimen yhteistoiminnan järjestely.	Liikuntalaitos siirtyy 1.1.2018 lukien teknisten palveluiden alaisuuteen.	Liikuntalaitos siirtyi teknisten palveluiden alaisuuteen 1.1.2018.
Liikuntalaitos osallistuu merkittävien tapahtumien järjestämiseen. Liikuntalaitos järjestää liikunnallista päiväleiri- ja uimakoulutoimintaa. Näiden toimintojen järjestämiseen osallistuvat myös iltapäiväkerho-ohjaajat.	Liikuntalaitos osallistuu mm. Lapinlahden Eliittikisojen, Kallen Kisojen, Paulintaival-laturetken ja Varpaisjärven Yömaraton tapahtumien järjestelyihin.	Liikuntatoimi osallistui mm. Lapinlahden yleisurheilun GP kisojen 28.7.18, Kallen Kisojen 12.1.- 13.1.19, Paulintaival-laturetken 11.3.2018 ja Varpaisjärven Yömaraton 6.7.2018 tapahtumien järjestelyihin.
	Uimakoulutoimintaa järjestetään kesällä eri kylien uimarannoilla.	Uimakoulutoimintaa järjestettiin kesällä eri kylien uimarannoilla.
	Liikunnallisia päiväleirejä järjestetään Lapinlahden ja Varpaisjärven kylillä.	Liikunnallisia päiväleirejä järjestettiin Lapinlahden ja Varpaisjärven kylillä.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €) (Tekniset palvelut)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 441	-13	1 428	1 464	36
Toimintamenot	-4 788	-164	-4 952	-4 871	80
Toimintakate	-3 346	-177	-3 523	-3 407	116
Poistot ja arvonalentumiset	-916		-916	-888	29
Sisäiset tulot	2 205		2 205	2 205	0
Sisäiset menot	-351		-351	-512	-161
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 409	-177	-2 586	-2 602	-16

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Kunnan valtuusto hyväksyi kokouksessa 11.12.2018 teknisten palveluiden vuoden 2018 talousarvion nettomenojen muutoksen.

Teknisen toimen tulosityksikköön lisättiin henkilöstökuluja 10 853 euroa, lähinnä jaksotettuihin palkkoihin. Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosityksikön tuloihin lisättiin 72 000 euroa metsänmyyntituloja. Kiinteistökeskus tulosityksikön tuloista vähennettiin vuokratuloja 85 000 euroa ja lisättiin lähinnä kiinteistönhoidon kuluja yhteensä 153 000 euroa. Yhteensä teknisten palveluiden (tekninen lautakunta) toimintakate kasvoi 176 853 eurolla.

Jokaisen teknisten palveluiden tulosityksiköiden tulot ylittyivät muutettuun talousarvioon verrattuna, yhteensä tulojen ylitys oli 35 187 euroa. Vastaavasti menot alittuivat kaikilla muilla tulosityksiköillä paitasi liikuntalaitoksella. Yhteensä menojen alitus oli 74 700 euroa. Toimintakate alittui edellisten johdosta 109 887 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

TUUNUSLUVUT JA MITTARIT

Teknisen toimen tunnuslukuja

	2015	2016	2017	2018
Kokouksia	5	5	7	9
Käsiteltyjä asioita	42	51	73	78
Viranhaltijapäätöksiä	51	40	32	35

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tunnuslukuja ja mittareita

Tunnuslukuja, mittareita ja suoritteita:	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Katujen kunnossapito*				
Kadut ja kev.liik. väylät, km	73	73	73	76
Kustannukset €/km	2860	2840	2970	2835
Tievalaistusta, km	61	61	61	61
Kustannukset €/km	1465	1320	1160	1220
Yksityistiet				
Avustettavat tiet, kpl	267	267	267	255
Avustettavat tiet, km	559	559	407	410
Yksityistieavustukset yhteensä, €	183 300	180 000	159 800	162 200
Puistot ja yleiset alueet*				
Kunnossapito yhteensä, €	56 600	40 400	34 500	32 500
Leikkikentät, kpl	20	19	19	18
Uimarannat ja -paikat, kpl	18	18	18	17
Venevalkammat, kpl	8	8	8	8
Maa- ja metsätilat				
Puistometsät, ha	570	570	570	570
Talousmetsät, ha	1050	1030	1030	1030
Pellot, ha	54,1	54,1	54,1	54,1
*Kunnossapidon kustannuksissa ei ole mukana henkilöstökuluja				

Kiinteistökeskuksen tunnuslukuja ja mittareita

	TP 2018		
Rakennukset ja rakennelmat	Pinta-ala kem ²	Tilavuus m ³	kpl
Julkiset rakennukset	24 437	92 104	13
Koulut, päiväkodit, liikuntahallit	27 919	119 219	25
Teollisuusrakennukset	863	2 150	2
Liikekiinteistöt	3190	14 727	9
Osaketalat	1 082	3 100	1
Pientalot	1 670	6 376	4
Muut rakennukset ja rakennelmat	4 790	17 477	40
Yhteensä	63 952	255 154	94

Liikuntalaitoksen tunnuslukuja ja mittareita

	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Talvikunnossa pidettäviä hiihtolatuja	110 km	110 km	110 km
Kunnossa pidettäviä moottorikelkkareittejä	84 km	84 km	84 km
Kävijämäärät			
- Monari	17 603	17 808	19 000
- Ripsakka	11 790	10 000	12 000
- Varpaisjärven liikuntahalli	10 703	10 000	11 000

2.8 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja kullekin henkilökohtaiset varajäsenet.

Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2018 aikana kuusi (6) kertaa. Esittelijänä ympäristölautakunnan kokouksissa on toiminut rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri, pöytäkirjanpitäjänä rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri vuorotellen.

Ympäristölautakunnan tehtävänä ja toiminta-alueena on johtaa ja kehittää ympäristöpalveluja sekä toimia maankäytön, rakentamisen, ympäristönsuojelun, korjausrakentamisen sekä johtosäännössä määriteltyjen muiden em. toimintaan läheisesti liittyvien toimintojen viranomaisena Lapinlahden kunnassa.

Palvelujen järjestäminen hoidetaan siten, että kuntalaisilla on asiointimahdollisuus Lapinlahdella sekä tarvittaessa Varpaisjärvellä.

2.8.1 Ympäristöpalvelut (tulosalue)

Rakennusvalvonta

Tulosyksikön vastaava: rakennustarkastaja Raimo Haverinen

Rakennusvalvonnan toiminnan määräävät pääasiassa eri muodoin maankäyttö- ja rakennuslaki ja maankäyttö- ja rakennusasetus. Valtion tukemassa maatalouden rakentamisessa on lisänä omat erityismääräykset ja ohjeet. Näiden avulla pyritään turvalliseen, terveelliseen, viihtyisään ja ympäristöön soveltuvaan rakentamiseen.

Korjausavustusten myöntäminen on siirtynyt valtiolle, neuvotaan ja opastetaan hakemaan korjausavustuksia. Korjausavustustoiminnalla pyritään parantamaan jo olemassa olevan asuntokannan kuntoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kiinteistöverotietojen tarkastaminen jatkuu vuodelta 2017	Selvitetään verottajan kiinteistörekisterin ja rakennusvalvonnan rekisterin perusteella järjestelmästä puuttuvat rakennukset	Selvitystyön tuloksen 490 kiinteistön tiedot tarkistettu, tietojärjestelmään lisätty n.1150 puuttuvaa rakennusta.
Rakennusjärjestyksen päivittäminen	Rakennusjärjestys päivitetään ajan tasalle yhdessä Ylä-Savon muiden kuntien kanssa	Luonnos on ollut nähtävillä, hyväksyntä siirtyy vuodelle 2019

Omakotitaloja valmistui 8 kpl. Asuinrakennuksen laajennuksia ja muutoksia valmistui 27 kpl sekä teollisuusrakennuksia ja laajennuksia valmistui 2 kpl. Vapaa-ajan asuntoja ja saunoja valmistui 39 kpl. Maatalous - ja muita talousrakennuksia ja laajennuksia valmistui 52 kpl.

Merkittäviä rakennushankkeita vuonna 2018 olivat: Lapinlahden (30 paikkainen) Hoivakodin rakentaminen, Valiolla Lapinlahden tehtaassa nro L2 laajennus- ja muutostyöt, Valtionvirastotalon julkisivu- ja kattoremontti, Kaskihovilla kahden rivitalon kattoremontti, Varpaisjärvellä Osuuspankin talon julkisivuremontti ja uuden karjarakennuksen valmistuminen Vuorisentie varrelle.

Asiakaskäyntejä rakennustarkastajalla oli 331.

Tulosityksikölle palkattiin kesällä neljäksi kuukaudeksi opiskelijaharjoittelija. Harjoittelijan pääasiallisena tehtävänä olivat kiinteistöveroprojektiin liittyvät toimistotehtävät sekä kenttätarkastukset kiinteistöillä. Kiinteistöveroprojektin tuloksena lisättiin kunnan tietojärjestelmään n.1150 kpl puuttuvaa rakennusta. Projektin johdosta rakennusvalvontaan tuli vireille yhteensä 84 rakennuslupahakemusta ja toimenpideilmoitusta.

Ympäristönsuojelu

Tulosityksikön vastaava: ympäristösihteeri Helena Tukiainen

Ympäristönsuojelun tulosityksikön tehtävänä on valvoa toimintoja, myöntää lupia, antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tehdä ympäristöön liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä niin, että kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2018

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Tehostetaan valvontaa; ympäristöluvalliset toiminnot	Tehdään vuosittaiseen valvontaohjelmaan sisällytetyt säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat tarkastukset.	Säännöllisen valvonnan tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi 16. Tarkastuksia tehtiin 12 kpl.
Tehostetaan valvontaa; toiminnot, jotka eivät tarvitse ympäristölupaa	Jatketaan v. 2017 aloitettuja toimialakohtaisia valvontaprojekteja.	Selvitetty Haminämäki-Humppi 1-luokkaan kuuluvan pohjavesialueen uuden laajennusalueen ympäristöriskikohteet (mm. maanalaiset öljysäiliöt). Annettu neuvontaa ja ohjausta maanalaisten öljysäiliöiden poistamisesta.

Ympäristölautakunnassa käsitellään kunnan päätettäväksi ympäristölainsäädännössä määrätyt luvat ilmoitukset ja rekisteröinnit. Vuonna 2018 lautakunnassa käsiteltiin yksi ympäristölupahakemus ja 2 maa-aineslupahakemusta. Ympäristönsuojelulain ja nitraattiasetuksen mukaisia ilmoituksia tuli viranomaiselle vuonna 2018 5 kpl.

Lautakunta järjesti keväällä kaksi yleisötilaisuutta tiedottaakseen haja-asutusalueiden jätevesihuollon asioista. Informaatiota annettiin myös heinäkuussa Varpaisjärven Maalaismarkkinoilla jätehuollon ja jätevesihuollon yhteisneuvontapisteessä. Lautakunta käytti hallintopakkoa kahdessa kohteessa kiinteistöjen liittämiseksi viemäriin. Toinen tapaus on vielä valitusviranomaisessa käsiteltävänä, toinen kiinteistö on jo liitetty viemäriin.

Ympäristönsuojelulain muutosten seurauksena ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa painotetaan nykyisin enemmän valvontaan. Lapinlahden toinen ympäristönsuojelun valvontaohjelma vahvistettiin ympäristölautakunnassa 31.10.2018 (49) vuosiksi 2019-2021. Säännöllisen valvonnan piirissä oli vuoden 2018 alussa kohteita (ts. luvitettuja

tai rekisteröityjä toimintoja) yhteensä 82 kpl. Säännöllisen valvonnan tarkastuksia tehtiin 12 kohteeseen, kaikkiaan valvontatarkastuksia tehtiin vuonna 2018 85 kpl.

Lapinlahden alueella oli vuoden alussa voimassa 31 maa-aineslupaa. Näistä ainakin pohjavesialueilla sijaitsevat ottoalueet ja päättyvät lupa-alueet pyritään tarkastamaan vuosittain. Vuonna 2017 kohteista tarkastettiin 29 aluetta.

Tulosityksikölle palkattiin kesällä kahdeksi kuukaudeksi opiskelijaharjoittelija. Harjoittelijan pääasiallisena tehtävänä oli selvittää uudella laajentuneella osalla Haminämäki-Humppi pohjavesialueetta olevat öljysäiliöt. Selvityksen mukaan pohjavesialueen laajennusalueella oli kaikkiaan 63 kiinteistöllä käytössä oleva öljysäiliö. Niistä 25 oli maanalaisia. Pohjavesialueilla olevien öljysäiliöiden valvontaprojekti jatkuu tulevina vuosina.

Pelastustoimi

Alueellinen pelastuslaitos toimii Kuopion kaupungin organisaatiossa. Pelastustoimen palvelut ostetaan alueelliselta pelastuslaitokselta.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	101		101	105	4
Toimintamenot	-922		-922	-886	36
Toimintakate	-820		-820	-780	40
Suunnitelmapoistot	-1		-1	-1	0
Sisäiset tulot				1	1
Sisäiset menot	-32		-32	-25	7
Tehtävän kokonaiskustannukset	-853		-853	-805	48

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Rakennuslupien tulot jäivät alle tavoitteiden n. 10 %. Rakennuslupien määrässä oli laskua edellisten vuosien tasoon nähden, tulojen lasku johtui isojen rakennushankkeiden puutteesta sekä yleisestä rakentamisen hiljentyämisestä. Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat yli n. 26 % yli suunnitellun. Ympäristölupien säännöllisen valvonnan maksut olivat yhteensä n. 2640 €.

Tulosalueen menot pysyivät talousarvioraamissa.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Rakennustarkastuksen tunnusluvut ja mittarit

	2015	2016	2017	2018
Rakennus- ja toimenpidelupia, kpl	172	185	154	178
Rakennushankeilmoituksia, kpl	77	79	119	131
Lausuntoja, kpl	53	64	70	75
Valmistuvat uudet asunnot, kpl	24	15	34	29

Ympäristönsuojelun tunnusluvut ja mittarit

	2015	2016	2017	2018
Valvontatarkastuksia, kpl	93	87	104	85
Käsiteltyjä lupahakemuksia, kpl	10	7	6	3
Käsiteltyjä viemäriverkoston vapautushakemuksia, kpl	3	1	1	-
Ympäristövalistustapahtumia, kpl	-	1	2	6

2.9 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

2.9.1 Investoinnit

Yleistä

Alkuperäisessä talousarvossa investointien kokonaissumma (nettomenot, 2 004 000 euroa). Vuoden aikana hyväksyttiin muutoksia investointiosaan siten, että muutosten jälkeen nettomenot olivat 4.723.000 €. Investointimenot kasvoivat 3.283.000 edelliseen vuoteen 2017 verrattuna. Investointikohteet olivat lähes samanlaisia kuin edellisenä vuotena, menojen lisäys johtui lähinnä Viitostien Ykköstilojen pääomittamisesta, Varpaisjärven liikuntahallin ja Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskuksen peruskorjaus määrärahojen varaamisesta talousarvioon.

Vuoden 2018 aikana tehtiin päätökset Matin ja Liisan koulun uuden alakoulun rakentamisesta ja muiden koulurakennusten, Siren-rakennuksen, D-talo ja Monarin liikuntahallin peruskorjaamisesta. Näiden hankkeiden alustava kustannusarvio on 20 milj. euroa.

Edellisen vuoden tapaan saatiin säästöjä muutamista investointikohteista; Varpaisjärven liikuntahalli (peruskorjaus päätettiin siirtää vuodelle 2019), Ystintien peruskorjaus (siirrettiin myöhempään ajankohtaan) Matin ja Liisan koulun suunnittelu, Artunkuja / Pumpurannantie sadevesiviemärit ja peruskorjaus, kunnanrannan katujen peruskorjaus.

Vastaavasti säästöjen johdosta kertyneillä varoilla toteutettiin muutamia pienempiä lisäkohteita; Haminamäen kuntopolun valaistus, Peltoniemen Muikkukujan osaperuskorjaus, Peltoniemen alueen katuvalokaapelit ja lisättiin määrärahoja Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskuksen osaperuskorjaukseen, Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalon osaperuskorjaukseen ja vesihuoltoavustuksiin.

Kiinteistökeskus

Vuoden 2018 aikana suurin talonrakennuksen investointikohde oli Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskuksen osaperuskorjaus. Lapinlahden kunnan omistus kiinteistöstä on 62 prosenttia. Muita omistajia ovat LähiTapiola ja Kela.

Virastokeskuksen osaperuskorjauksessa uusittiin rakennuksen kaikki ikkunat lukuun ottamatta Pitäjätupa-ravintolan suuria pääjulkisivun ikkunoita. Lisäksi purettiin entinen vinolauta-julkisivu pois ja asennettiin lisää lämpöeristettä sekä uusi kuitusementtipohjainen julkisivulevy. Peruskorjaus toteutettiin kilpailuttamalla urakka.

Toinen samanlainen investointihanke oli Varpaisjärvellä, Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalon vesikaton ja IV-järjestelmän korjaustyöt. Kunnan omistuksessa on Liiketalossa lähinnä poliisin entiset toimitilat.

Lapinlahden terveystaloksella jouduttiin vielä tekemään joitakin pienempiä lisä- ja muutostöitä vuosien 2014-2016 aikana toteutetun peruskorjauksen jälkeen. Polin ja hammashoitolan yhteiseen suurehkoon eteiseen tehtiin erillinen tuulikaappi, jotta polin odotustilat pysyvät lämpiminä. Aikaisemmin eteistilasta oli automaattiovet suoraan ulos ja pakkasilla odotustilat olivat kylmiä.

Terveystaloksen hallinto-osalla parannettiin toimistohuoneiden äänieristystä korjaamalla väliseiniä ja vaihtamalla tavalliset väliovet desibelioviksi. Vastaanottoiloissa vaihdettiin samoin joitakin vanhoja väliovia äänieristysoviksi. Työt tehtiin ns. kunnan omana työnä.

Matin ja Liisan uuden alakoulun rakennuttaminen oli aluksi tarkoitus tehdä ns. normaalilla tavalla, kilpailuttamalla ensin kaikki suunnittelu ja sen jälkeen kaikki urakat.

Koska pää- ja arkkitehtisuunnittelun kilpailutuksen tuloksena saatiin voittajaksi muita tarjouksia huomattavasti edullisempi tarjous ja lisäksi kilpailutus olisi tullut tehdä EU-kilpailutuksena, päätettiin hylätä kaikki tarjoukset ja rakennuttaa uusi alakoulu KVR-urakka periaatteella. Tämä mahdollisti myös tähän kohtaan varattujen investointimäärärahojen säästämisen. KVR-urakoitsijan valinta siirtyi vuoden 2019 puolelle.

Varpaisjärven liikuntahallin peruskorjauksen suunnittelutyö aloitettiin aivan vuoden 2018 lopussa ja varsinainen suunnittelu tapahtui talvella ja keväällä 2018. Lopullisesti suunnitelmat valmistuivat loppukesällä ja sen vuoksi ei enää ollut tarkoituksenmukaista pyytää kohteesta urakkatarjouksia. Myös tämän kohteen investointimäärärahat siirrettiin vuodelle 2019.

Kiinteistöautomaation uusimista jatkettiin aikaisemmin päätetyn toteutustavan mukaan. Vuoden aikana liitettiin Lapinlahden kunnanviraston lämmönjakokeskus automaatiojärjestelmään ja muutettiin Lapinlahden kirjaston ja Varpaisjärven koulukeskuksen iv-koneet taajuusmuuttajakäyttöisiksi. Samoihin kohteisiin lisättiin paine-eromittaukset, joilla saadaan seurantaan rakennuksen ja ulkoilman paine-ero.

Kaavatiet

Peltoniementien ja Tunnelitien peruskorjaus valmistui pääosin vuoden 2017 aikana. Viimeistelytyöt ja kadun asfaltointi tehtiin kesällä 2018. Samana kesänä toteutti Savon Voima Oyj Peltoniemenalueen sähkökaapeleiden muuttamisen ilmajohdoista maakaapeleiksi, siinä yhteydessä kunta asennutti katuvalokaapelit maihin tulevaisuutta silmällä pitäen myös niille kaduille, missä ei nyt tehty peruskorjausta.

Vuoden 2018 suurin kadunrakennuksen peruskorjaushanke oli Lapinlahden Kunnanrannan alueen katujen peruskorjaus. Vuonna 2018 peruskorjattiin Alapintie, Vihonkuja, Matinkuja, Laurinkuja ja osa Papintiestä. Tarkoitus on tehdä Kunnanrannan katujen peruskorjauksen loppuosa vuonna 2019 ja samalla asfaltoida kaikki kadut.

Hanke tehtiin yhdessä Lapinlahden Vesi Oy:n kanssa. Kohteen suunnittelu oli tehty jo edellisen vuoden aikana. Talvella 2018 peruskorjauksen urakat (katu- ja vesihuoltourakka sekä katuvalaistusurakka) kilpailutettiin ja työt aloitettiin 2.5.2018. Peruskorjaus käsitti katurakenteiden uusimisen, uuden kevyenliikenteen väylän rakentamisen Alapintielle, katujen vesihuollon uusimisen sekä uuden katuvalaistuksen rakentamisen.

Töitä hidastutti koko kesän ajan syvät vesi- ja viemärijohto kaivannot sekä erittäin huono maaperän kantavuus. Vastaavasti kuiva ja lämmin kesä helpotti kaivannon kuivana pysymistä. Työt etenivät hiukan aikataulua hitaammin, mutta pitkään jatkuneen syksyn johdosta Kunnanrannan katujen peruskorjauksen ensimmäinen vaihe saatiin lähes toteutettua vuoden 2018 aikana.

Toinen katuja koskeva investointi oli Kivistöntien asfaltointi. Kivistöntie on toinen etelästä päin tultaessa Lapinlahden kirkonkylän keskustaan 5-tieltä johtava väylä ja sen asfalttipinta oli erittäin huonokuntoinen. Kivistöntien kautta kulkee paljon teollisuuden tavaraliikennettä mm. VR:n puuterminaalien puukuljetukset rekoilla.

Artunkujalla ja Eemil Halosentiellä korjattiin ja rakennettiin uutta sadevesiviemäriä, lisäksi peruskorjattiin kadun rakennekerroksia. Katuosuuksien vanhat valaisinpylväät uusittiin ja valaistuksen ilmajohdot maakaapeloiitiin.

Katujen peruskorjausten toteutuksessa on ollut hyvä marssijärjestys se, että suunnitelmat laaditaan jo vähintään yhtä vuotta aikaisemmin kuin toteutus tehdään. Näin päästään jo heti vuodenvaihteen jälkeen kilpailuttamaan kaikki katurakennuksen urakat. Sitä varten investointiohjelmassa oli määräraha katujen peruskorjauksen suunnittelulle. Sillä määrärahalla aloitettiin Lapinlahden kirkonkylällä ns. Kunnanrannan alueen katujen peruskorjauksen suunnittelu tarkoituksena toteuttaa hanke seuraavana vuonna.

Katujen talvi- ja kesäkunnossapitoon tarvitaan hiekoitushiekkaa ja tiesuolaa. Kunnalla ei ole ollut aikaisemmin Lapinlahden kirkonkylällä niitä varten varastotiloja. Varpaisjärvellä on vastaavat tilat olemassa. Investointikohteena oli kylmän varastohallin rakentaminen liukkauden torjumiseen käytettävälle hiekalle / sepelille ja pölynsidontaan tarvittavalle tiesuolalle. Varastohallin runko tehtiin kyllästetyistä vanhoista sähköpylväistä ja vesikatto ristikkorakenteisena pulpettikattona. Pohjavesialueen vuoksi varastotilan lattia toteutettiin tiivistä asfalttibetonista. Työ toteutettiin kunnan omana työnä ja se valmistui syksyllä.

Muista investointikohteista säästyneillä varoilla korjattiin Peltoniemen Muikkukujalla vanhoja betonisia viemärikaivoja ja osin myös kadun rakennekerroksia. Muikkukujan vanha, erittäin huonokuntoinen sirotepinta purettiin pois. Työ valmistui juuri ennen talven tuloa pieniä viimeistelytyöitä lukuun ottamatta.

Puistot ja yleiset alueet, liikunta

Vuoden 2017 vesistönkunnostuskohde oli Levälahti Karvasalmen kylällä. Työt saatiin suurimmaksi osaksi valmiiksi maaliskuun loppuun mennessä 2017. Läjitysmaiden lopullinen taseus tehtiin loppukesällä 2018. Työtä edesauttoi erittäin lämmin ja kuiva kesä. Viimeistelytyöt pystyttiin toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti.

Uusia vesistönkunnostuskohteita ei suunniteltu vuoden 2018 aikana. Tilattiin yhdessä Pohjois-Savon Elykeskuksen kanssa Pohjois- ja Etelä-Onkilahden kanavan mahdollisen rakentamisen vesistön kunnolle (Onkivesi) aiheuttamat vaikutukset. Työn loppuraportti jäi vuoden 2019 puolelle.

Muista investointikohteista säästyneillä varoilla uusittiin Haminamäen kuntopolun ja Junamontun valaisimet led-valaisimiksi. Tämä työ oli jatkumoa kunnassa muutama vuosi sitten aloitetulle katuvalaistuksen uusimistyölle. Vanhat, paljon energiaa käyttävät elohopeahöyrylamput vaihdettiin nykyaikaisiin led-valaisimiin.

Liikuntalaitos tulosyksikkö siirrettiin vuoden 2018 alusta lähtien teknisten palveluiden tulosyksiköksi. Tulosyksikölle hankittiin uusi Valtra-traktori. Hankkimalla Suolahden traktoritehtaalla valmistettu traktori, tuetaan samalla kotimaista teollisuutta.

Sivistysosasto

Koulutoimen investointikohteena oli Varpaisjärven kirjaston muuttaminen itsepalvelukirjastoksi. Kohteeseen haettiin ja saatiin avustusta. Itsepalvelulainausjärjestelmän hankkimisen lisäksi hankkeeseen kuuluu kameravalvontajärjestelmän hankkiminen sekä ovien lukituksen muuttaminen sähköisesti avautuviksi.

Muut pitkävaikutteiset menot

Kunnassa käytössä olevaan asianhallintaohjelmaan, Dynastyyn, uusittiin tiedonohjausjärjestelmä. Kuitukaapeleita rakennettiin Paavon ja Liisan kodin ja Eevalan välille sekä Jussinpihaan. Langatonta verkkoa rakennettiin Varpaisjärvellä Orvokin palvelutaloon, Nerkoon Päiväkotiin ja laajennettiin Lapinlahden terveyskeskukselle. Lapinlahden kunnan valtuustosaliin uusittiin audiolaitteita.

Lapinlahden Vesi Oy rakensi viemäriverkostoa vuoden 2018 aikana Mäntylahden kylän alueelle aikaisemmin yhteisesti sovitun osuuskunta-periaatteen mukaisesti. Siinä mallissa kunta ja valtio avustavat verkoston rakentamista tietyillä avustusosuuksilla ja loput kustannukset maksaa liittyjä.

Mäntylahden kylässä ei aluksi ollut paljon halukkuutta viemäriverkostohanketta kohtaan, mutta rakentamisen edetessä liittyjiä tuli koko ajan lisää. Lopulta jouduttiin suurentamaan kunnan vesihuoltoavustusten vuodelle 2018 kohdistunutta avustusrahaa. Mäntylahden hanke oli viimeinen Lapinlahden kunnan alueella toteutettu valtion avustama vesihuoltohanke. Valtio ei ainakaan toistaiseksi avusta enää tällaisia vesihuoltohankkeita.

Osakkeet

Osakkeet määräraha kohdassa on varattu määrärahat kahden, osittain kunnan omistaman, kiinteistöosakeyhtiön toteuttamiin peruskorjauksiin. Lapinlahdella tehtiin Virastokeskuksen julkisivu ja vesikaton muutostyöt ja Varpaisjärvellä Liiketalon vesikaton ja IV-järjestelmän muutostyöt.

Lapinlahden Virastokeskuksen muutostöiden määrärahoja korotettiin kesken vuotta, koska Pitäjätupa- Ravintolan osakkeen omistaja meni konkurssiin ja vastuut sen osuudesta tulivat kiinteistön muille osakkeenomistajille.

Valtuusto myönsi 3,0 milj. euron määrärahan Viitostien Ykköstilat Oy:n pääomasijoitukseen, jolla vahvistettiin yhtiön omaa pääomaa (19.6.2018 § 20).

Kiinteistöjen hankinta ja myynti

Kunta toteutti muutama vuosi sitten Portaanpääntien peruskorjauksen. Uutta katua tehtäessä vanhalle kaavapohjalle, joudutaan aina käsittelemään yksityisten tontinomistajien katualuekorvauksia. Portaanpääntien katualuekorvausten määrittäminen aloitettiin vuoden 2018 aikana. Selvittelytyö tehtiin pääasiassa vuoden 2018 loppuun mennessä, mutta korvausten käsittely ja maksaminen jäi vuoden 2019 puolelle.

Kunta myi vuonna 2018 kaksi omakotitalotonttia ja vuokrasi yhden tontin. Lisäksi annettiin lahjakirjalla yksi OK-talotontti. Varauksessa oli vuoden 2018 lopussa kolme OK-talo tonttia. Uusia maa-alueita ei hankittu vuoden 2018 aikana yhtään.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2018

Sisäiset ja ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	5 688 357	72 000	5 760 357	5 581 358	-178 999
Maksutulot	4 111 860	-100 000	4 011 860	4 002 367	-9 493
Tuet ja avustukset	551 480	150 000	701 480	726 797	25 317
Muut toimintatulot	<u>3 514 581</u>	<u>-85 000</u>	<u>3 429 581</u>	<u>3 455 869</u>	<u>26 288</u>
Toimintatuotot yhteensä	13 866 278	37 000	13 903 278	13 766 392	-136 886
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-29 503 399	-1 027 000	-30 530 399	-30 671 297	-140 898
Palvelujen ostot	-30 349 164	882 000	-29 467 164	-29 283 043	184 121
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 095 420	-154 000	-4 249 420	-4 198 946	50 474
Avustukset	-3 325 770	-300 000	-3 625 770	-3 556 400	69 370
Muut toimintakulut	<u>-3 176 857</u>	<u>4 000</u>	<u>-3 172 857</u>	<u>-3 183 235</u>	<u>-10 378</u>
Toimintakulut yhteensä	-70 450 610	-595 000	-71 045 610	-70 892 922	152 688
Toimintakate	-56 584 332	-558 000	-57 142 332	-57 126 529	15 803
Verotulot	29 375 700	321 300	29 697 000	29 189 379	-507 621
Valtionosuudet	30 100 880	122 120	30 223 000	30 250 970	27 970
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000		445 000	350 483	-94 517
Muut rahoitustuotot	670 000	211 000	881 000	893 128	12 128
Korkokulut	-265 000		-265 000	-242 790	22 210
Muut rahoituskulut	-13 000		-13 000	-4 068	8 932
Vuosikate	3 729 248	96 420	3 825 668	3 310 573	-515 095
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 768 273		-2 768 273	-2 784 282	-16 009
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	960 975	96 420	1 057 395	526 291	-531 104
Poistoeron vähennys (+)	58 680		58 680	58 679	-1
Tilikauden yli/-alijäämä	1 019 655	96 420	1 116 075	584 970	-531 105

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2018

Ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	1 295 944	72 000	1 367 944	1 332 329	-35 615
Maksutulot	4 111 860	-100 000	4 011 860	4 000 499	-11 361
Tuet ja avustukset	551 480	150 000	701 480	726 798	25 318
Muut toimintatulot	1 309 592	-85 000	1 224 592	1 247 897	23 305
Toimintatuotot yhteensä	7 268 876	37 000	7 305 876	7 307 523	1 647
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-29 503 399	-1 027 000	-30 530 399	-30 671 297	-140 898
Palvelujen ostot	-25 956 751	882 000	-25 074 751	-25 035 767	38 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 095 420	-154 000	-4 249 420	-4 197 277	52 143
Avustukset	-3 325 770	-300 000	-3 625 770	-3 556 400	69 370
Muut toimintakulut	-971 868	4 000	-967 868	-973 311	-5 443
Toimintakulut yhteensä	-63 853 208	-595 000	-64 448 208	-64 434 053	14 155
Toimintakate	-56 584 332	-558 000	-57 142 332	-57 126 529	15 803
Verotulot	29 375 700	321 300	29 697 000	29 189 379	-507 621
Valtionosuudet	30 100 880	122 120	30 223 000	30 250 970	27 970
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000		445 000	350 483	-94 517
Muut rahoitustuotot	670 000	211 000	881 000	893 128	12 128
Korkokulut	-265 000		-265 000	-242 790	22 210
Muut rahoituskulut	-13 000		-13 000	-4 068	8 932
Vuosikate	3 729 248	96 420	3 825 668	3 310 573	-515 095
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 768 273		-2 768 273	-2 784 282	-16 009
Tilikauden tulos	960 975	96 420	1 057 395	526 291	-531 104
Poistoeron vähennys (+)	58 680		58 680	58 679	-1
Tilikauden yli/-alijäämä	1 019 655	96 420	1 116 075	584 970	-531 105

VEROTULOJEN ERITTELY 2018

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	25 456 700	310 858	25 767 558	25 409 484	-358 074
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 705 000		1 705 000	1 555 453	-149 547
Kiinteistöverotulot	2 214 000	10 442	2 224 442	2 224 442	0
Yhteensä	29 375 700	321 300	29 697 000	29 189 379	-507 621

VEROTETTAVA TULO JA SEN MUUTOS

Verovuosi	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos
2011	18,5	119,4	3,00
2012	18,5	122,0	2,10
2013	19,5	127,1	4,10
2014	19,5	128,1	0,80
2015	20,25	126,7	-1,30
2016	20,25	126,2	-0,40
2017	20,25	121,7	-3,50
2018	21,25		

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	yleinen	vakituinen asuinrak.	muut asuinrak.	voima-laitokset	yleis-hyödyll. yhteisöt	rakent. rakpaikka
2011	0,70	0,40	0,80	2,80	ei määr.	1,00
2012	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2013	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2014	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2015	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2016	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2017	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2018	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY 2018

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	22 401 154	44 002	22 445 156	22 445 167	11
Verotuloihin perustuva tasaus	8 304 540		8 304 540	8 304 540	0
Opetus- ja kulttuurit. muut valtionosuudet	-604 814	78 118	-526 696	-498 737	27 959
Yhteensä	30 100 880	122 120	30 223 000	30 250 970	27 970

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN					
Vuoden 2018 investointien toteutuminen					
HANKE	TA 2018	Ta-muutokset	Ta+muutokset	TP 2018	Polkkeama
	€	2018	2018	€	
		€	€		€
Maa- ja vesialueet					
Menot	-40000		-40000	-14510	25490
Tulot	40000		40000	24377	-15623
Netto	0		0	9867	9867
Katualuekorvaukset Portaanpäätie					
Menot	-55000		-55000	0	55000
Tulot	0		0		
Netto	-55000		-55000	0	55000
Dynastyn tiedonohjausjärjestelmä					
Menot	-20000	15000	-5000	-5500	-500
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-20000	15000	-5000	-5500	-500
Muut pitkävaikutteiset menot					
Levälahden kunnostushanke					
Menot	0		0	-4300	-4300
Tulot	0		0	0	0
Neto	0		0	-4300	-4300
Atk-verkon uusiminen kunnan kiinteistössä					
Menot	-20000	15000	-5000	-9254	-4254
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-20000	15000	-5000	-9254	-4254
Atk-laitteiden uusiminen kunnanvirastossa					
Menot	0	-30000	-30000	-30402	-402
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-30000	-30000	-30402	-402
Vesihuoltoavustukset					
Menot	-12000	-30000	-42000	-46 097	-4 097
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-12000	-30000	-42000	-46 097	-4 097
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä					
Menot	-147000	-30000	-177000	-110 063	66 937
Tulot	40000	0	40000	24377	-15623
Netto	-107000	-30000	-137000	-85 686	51 314
Osakkeet ja osuudet					
Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus					
Menot	-320000	-60000	-380000	-365324	14676
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-320000	-60000	-380000	-365324	14676
Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalo					
Menot	-80000	-44000	-124000	-123778	222
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-80000	-44000	-124000	-123778	222
Viitostien Ykköstilat Oy, pääomitus					
Menot	0	-3000000	-3000000	-3000000	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-3000000	-3000000	-3000000	0
Osakkeet ja osuudet					
Menot	0	0	0	0	0

Tulot	0	0	0	22666	22666
Netto	0	0	0	22666	22666
Osakkeet ja osuudet yhteensä					
Menot	-400000	-3104000	-3504000	-3489102	14898
Tulot	0	0	0	22666	22666
Netto	-400000	-3104000	-3504000	-3466436	37564
KIINTEISTÖKESKUS					
Polin odostustilan muutostyö					
Menot	-17000	-10000	-27000	-22611	4389
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-17000	-10000	-27000	-22611	4389
Kiinteistöautomaation uusiminen					
Menot	-30000		-30000	-27543	2457
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000		-30000	-27543	2457
Matin ja Liisan koulun suunnittelu					
Menot	-150000	115000	-35000	-51130	-16130
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-150000	115000	-35000	-51130	-16130
Vj liikuntahallin peruskorjaus					
Menot	-290000	290000	0	-15225	-15225
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-290000	290000	0	-15225	-15225
Kiinteistökeskus yhteensä					
Menot	-487000	395000	-92000	-116509	-24509
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-487000	395000	-92000	-116509	-24509
Kaavatiet					
Peltoniemen- ja Tunnelitien pk					
Menot	-65000		-65000	-70000	-5000
Tulot	0		0	0	0
Netto	-65000		-65000	-70000	-5000
Kunnanrannan katujen peruskorjaus					
Menot	-480000	80000	-400000	-419526	-19526
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-480000	80000	-400000	-419526	-19526
Kivistöntien asfaltointi					
Menot	-150000		-150000	-132243	17757
Tulot	0		0	0	0
Netto	-150000		-150000	-132243	17757
Artunkuja, Pumppurannantie sadevesiviemäri ja peruskorjaus					
Menot	-130000	40000	-90000	-89371	629
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-130000	40000	-90000	-89371	629
Ystintien peruskorjaus					
Menot	-45000	45000	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-45000	45000	0	0	0
Katujen peruskorjausten suunnittelu					
Menot	-30000		-30000	-6631	23369
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30000		-30000	-6631	23369
Varastohalli (kylmä) kaavatiet					
Menot	-40000		-40000	-36367	3633
Tulot	0		0	0	0
Netto	-40000		-40000	-36367	3633

Katuval. Kaapeleiden maahan sijoitus					
Menot	0	-25000	-25000	-26502	-1502
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-25000	-25000	-26502	-1502
Muikkukujan osaperuskorjaus					
Menot	0	-15000	-15000	-14334	666
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-15000	-15000	-14334	666
Haminamäen kuntopolun valaistus					
Menot	0	-45000	-45000	-35402	9598
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-45000	-45000	-35402	9598
Kaavatiet yhteensä					
Menot	-940000	80000	-860000	-830376	29624
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-940000	80000	-860000	-830376	29624
Liikuntatoimi					
Traktorin uusiminen liikuntalaitokselle					
Menot	-60000		-60000	-59858	142
Tulot	0		0	0	0
Netto	-60000		-60000	-59858	142
Liikuntatoimi					
Menot	-60000		-60000	-59858	142
Tulot	0		0	0	0
Netto	-60000		-60000	-59858	142
Sivistysosasto					
Itsepalvelukirjasto Varpaisjärvelle					
Menot	-30000		-30000	-7447	22553
Tulot	20000		20000	0	-20000
Netto	-10000		-10000	-7447	2553
Sivistysosasto					
Menot	-30000		-30000	-7447	22553
Tulot	20000		20000	0	-20000
Netto	-10000		-10000	-7447	2553
YHTEENSÄ KUNTA					
Menot	-2064000	-2659000	-4723000	-4 613 355	-109 645
Tulot	60000	0	60000	47043	-12957
Netto	-2004000	-2659000	-4663000	-4 566 312	96 688

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2018

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 729 248	96 420	3 825 668	3 310 573	-515 095
Tulorahoituksen korjauserät				14 092	14 092
Investointien rahavirta	-2 004 000	-2 659 000	-4 663 000	-4 580 404	82 596
Investointimenot	-2 064 000	-2 659 000	-4 723 000	-4 613 355	109 645
Rahoitusosuudet invest.menoihin	60 000		60 000	32 951	-27 049
Pys. vastaavien hyöd. luov.tulot					
Toiminta ja investoinnit, netto	1 725 248	-2 562 580	-837 332	-1 255 738	-418 406
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennykset				453 678	453 678
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	3 000 000	5 000 000	2 000 000	-3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 779 814			-2 787 752	-7 938
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-46 830	-46 830
Vaihto-omaisuuden muutos				5 242	5 242
Saamisten muutos				315 460	315 460
Korottomien velkojen muutos				1 138 693	1 138 693
Oman pääoman muutokset					
Rahavarojen muutos	945 434	437 420	1 382 854	-177 247	-1 560 101

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutuminen 2018

	Sito- vuus*) N B	Määrärahat			Tuloarviot						
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS											
Toimielin/Tulosalue											
KESKUSVAALILAUTAKUNTA											
Vaalit	B	61		61	21	40	33		33	17	-16
TARKASTUSLAUTAKUNTA											
Tilintarkastus	B	24		24	24	0					
KUNNANHALLITUS											
Yleishallinto	B	2 813	-175	2 638	2 500	138	179		179	188	9
Kehittämispalvelut	B	241		241	238	3					
Työllistäminen	B	1 519	-77	1 442	1 349	93	165		165	207	42
Projektit	B	163		163	126	37	33		33	25	-8
PERUSPALVELULAUTAKUNTA											
Sosiaalityö	B	2 110	-96	2 013	2 035	-22	71		71	51	-20
Vammais- ja kehitysvammap.	B	4 175	421	4 596	4 711	-114	98		98	109	11
Perusterveydenhuolto	B	8 284	197	8 481	8 571	-90	1 502	-100	1 402	1 391	-11
Erikoissairaanhoido	B	13 821	-660	13 161	13 219	-58					
Vanhuspalvelut	B	8 511	872	9 384	9 575	-191	2 430		2 430	2 414	-15
Ruokahuolto	B	1 891	-64	1 827	1 814	13	55		55	48	-7
Ympäristöterveydenhuolto	B	276		276	283	-7					
SIVISTYSLAUTAKUNTA											
Perusopetus	B	7 447	-33	7 414	7 242	172	343	10	353	407	54
Lukio	B	1 327	-55	1 272	1 332	-60	100	20	120	115	-5
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	B	1 369	-20	1 349	1 347	2	204		204	240	36
Varhaiskasvatus	B	3 807	19	3 825	3 918	-93	467		467	442	-25
Tukipalvelut	B	304	102	406	372	34	47	120	167	84	-83
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Tekniset palvelut	B	4 788	164	4 952	4 871	81	1 441	-13	1 428	1 464	36
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA											
Ympäristöpalvelut	B	922		922	886	36	101		101	105	4
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		63 853	595	64 448	64 434	14	7 269	37	7 306	7 307	2
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						29 376	321	29 697	29 189	-508
Valtionosuudet	B						30 101	122	30 223	30 251	28
Korkotulot	B						445		445	350	-95
Muut rahoitustulot	B						670	211	881	893	12
Korkomenot	B	265		265	243	22					
Muut rahoitusmenot	B	13		13	4	9					
TULOSLASKELMAOSA YHT.		278		278	247	31	60 592	654	61 246	60 683	-563
INVESTOINTIOSA											
KUNNANHALLITUS											
Maan ja kiinteistöjen hankinta	B	40		40	15	25	40		40	24	-16
Katualuekorv. Portaapääntie	B	55		55	0	55					
Dynastyn tiedonohjausjärjestelmä	B	20	-15	5	5	0					
Vesiosuuskuntien avustukset	B	12	30	42	46	-4					
Levälahden kunnostushanke	B	0		0	4	-4					
Atk-verkon uusiminen	B	20	-15	5	9	-4					
Atk-laitteiden uusiminen	B	0	30	30	30	0					
Osakkeiden ostoon	B						0		0	23	23
Kiint Oy Lapinlahden Virastokesk	B	320	60	380	365	15					
Kiint Oy Varpalsjärven Liiketalo	B	80	44	124	124	0					
Viitostien Ykköstilat, pääomitus	B	0	3 000	3 000	3 000	0					

TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Polin odostustilan muutostyöt	B	17	10	27	23	4					
Kiinteistöautomaation uusiminen	B	30		30	28	2					
Matin ja Liisa koulun suunnittelu	B	150	-115	35	51	-16					
Vj liikuntahallin peruskorjaus	B	290	-290	0	15	-15					
Peltoniemen- ja Tunnelitien pk	B	65		65	70	-5					
Kunnanrannan katujen peruskorj	B	480	-80	400	420	-20					
Kivistöntien asfaltointi	B	150		150	132	18					
Artunkujan, Pumpurannan sv ja pk	B	130	-40	90	89	1					
Ystintien peruskorjaus	B	45	-45	0	0	0					
Katujen peruskorj. Suunnittelu	B	30		30	7	23					
Varastohalli (kymä) kaavatiet	B	40		40	36	4					
Katuval kaapeleiden maahan sij	B	0	25	25	27	-2					
Muikkukujan osaperuskorjaus	B	0	15	15	14	1					
Haminamäen kuntopolun valaistus	B	0	45	45	35	10					
Traktorin uusiminen	B	60		60	60	0					
PALVELULAUTAKUNTA											
Itsepalvelukirjasto Varpaisjärvi	B	30		30	8	22	20		20	0	-20
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ		2 064	2 659	4 723	4 613	110	60		60	47	-13
RAHOITUSOSA											
Antolainasaamisten vähennys	B									454	454
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						2 000	3 000	5 000	2 000	-3 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	2 780		2 780	2 788	-8					
Muut maksuvalmiuden muutokset										1 412	1 412
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ		2 780		2 780	2 788	-8	2 000	3 000	5 000	3 866	-1 134

*) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

LAPINLAHDEN KUNTA, TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 332 329,25		1 302 775,83	
Maksutuotot	4 000 499,11		4 202 833,83	
Tuet ja avustukset	726 797,79		778 866,12	
Muut toimintatuotot	1 247 897,01	7 307 523,16	1 609 937,91	7 894 413,69
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-24 258 455,33		-24 697 533,37	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 434 541,31		-5 554 209,00	
Muut henkilösivukulut	-978 300,55		-1 156 029,71	
Palvelujen ostot	-25 035 767,44		-25 315 472,27	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 197 276,98		-4 264 444,01	
Avustukset	-3 556 400,19		-3 587 064,77	
Muut toimintakulut	-973 310,79	-64 434 052,59	-906 003,67	-65 480 756,80
Toimintakate		-57 126 529,43		-57 586 343,11
Verotulot		29 189 378,90		29 397 821,88
Valtionosuudet		30 250 970,00		31 179 123,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	350 482,95		483 733,96	
Muut rahoitustuotot	893 128,35		843 921,03	
Korkokulut	-242 789,98		-246 353,72	
Muut rahoituskulut	-4 067,51	996 753,81	-2 228,60	1 079 072,67
Vuosikate		3 310 573,28		4 069 674,44
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 784 282,32		-2 808 909,68	
Arvonalentumiset		-2 784 282,32	2 954,98	-2 805 954,70
Tilikauden tulos		526 290,96		1 263 719,74
Poistoeron vähennys		58 678,75		58 989,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		584 969,71		1 322 709,44

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,3 %	12,1 %
Vuosikate/Poistot, %	118,9 %	145,0 %
Vuosikate, €/asukas	344	420
Asukasmäärä	9 620	9 694

	2018		2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 310 573,28		4 069 674,44	
Tulorahoituksen korjauserät	14 092,44	3 324 665,72	-492 542,51	3 577 131,93
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 613 354,78		-1 330 186,64	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		17 820,60	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	32 950,96	-4 580 403,82	385 700,20	-926 665,84
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 255 738,10		2 650 466,09

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	453 678,00	453 678,00	20 020,50	20 020,50
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000,00		1 300 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 787 752,08		-2 577 701,26	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-787 752,08	0,00	-1 277 701,26
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok:	-46 829,63		-108 941,46	
Vaihto-omaisuuden muutos	5 241,65		995,10	
Saamisten muutos	315 460,00		-358 498,95	
Korottomien velkojen muutos	1 138 693,25	1 412 565,27	-776 455,02	-1 242 900,33
Rahoituksen rahavirta		1 078 491,19		-2 500 581,09

Rahavarojen muutos	-177 246,91	149 885,00
---------------------------	--------------------	-------------------

Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	168 767,03	346 013,94
Rahavarat 1.1.	346 013,94	196 128,94
	-177 246,91	149 885,00

TÄSMÄYTYS

0,00

0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-6 945 959	-9 537 594
Investointien tulorahoitus, %	71,8 %	310,1 %
Lainanhoitokate	1,2	1,5
Kassan riittävyys, pv	1	2
Asukasmäärä	9 620	9 694

Lapinlahden kunta

TASE**VASTAAVAA****2018****2017****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Tietokoneohjelmat

20 403,27

48 874,10

Muut pitkävaikutteiset menot

1 946 416,46

1 883 283,81

1 966 819,73

1 932 157,91**Aineelliset hyödykkeet**

Maa- ja vesialueet

6 071 462,96

6 065 853,59

Rakennukset

31 304 013,03

33 001 991,10

Kiinteät rakenteet ja laitteet

4 497 593,64

3 696 620,86

Koneet ja kalusto

418 002,41

540 061,55

Muut aineelliset hyödykkeet

67 450,20

67 450,20

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

135 947,03

717 781,95

42 494 469,27

44 089 759,25**Sijoitukset**

Osakkeet ja osuudet

15 618 185,46

12 275 528,24

Muut lainasaamiset

10 805 026,86

11 258 704,86

Muut saamiset

25 790,00

25 790,00

26 449 002,32

23 560 023,10**TOIMEKSIANTOJEN VARAT**

Valtion toimeksiannot

334 327,41

375 942,77

Lahjoitusrahastojen varat

240 403,29

178 931,85

574 730,70

554 874,62**VAIHTUVAT VASTAAVAT****Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet

88 578,41

93 820,06

Saamiset**Pitkäaikaiset saamiset**

Lainasaamiset

0,00

10 000,00

0,00

10 000,00

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

998 430,60

875 916,22

Lainasaamiset

101 531,00

126 436,00

Muut saamiset

376 550,41

474 547,78

Siirtosaamiset

1 028 553,64

1 333 625,65

2 505 065,65

2 810 525,65

Rahat ja pankkisaamiset

168 767,03

346 013,94

VASTAAVAA YHTEENSÄ**74 247 433,11****73 397 174,53**

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 192 810,53	34 192 810,53
Muut omat rahastot	1 158 626,62	1 158 626,62
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 014 683,97	-308 025,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	584 969,71	1 322 709,44
	36 951 090,83	36 366 121,12
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	193 409,31	252 088,06
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	436 526,66	449 681,19
Lahjoitusrahastojen pääomat	193 098,52	171 285,85
Muut toimeksiantojen pääomat	198 260,10	233 891,79
	827 885,28	854 858,83
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 425 930,93	23 999 678,64
Lainat julkisyhteisöiltä	2 347 321,78	2 443 547,14
Saadut ennakot	8 584,73	8 584,73
	25 781 837,44	26 451 810,51
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 573 747,71	2 691 526,72
Lainat julkisyhteisöiltä	96 225,36	96 225,36
Saadut ennakot	7 263,27	8 784,85
Ostovelat	1 778 419,60	1 849 189,06
Muut velat	977 977,74	530 891,37
Siirtovelat	5 059 576,57	4 295 678,65
	10 493 210,25	9 472 296,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	74 247 433,11	73 397 174,53
	0,00	0,00

Lapinlahden kunta

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
Toimintatuotot		35 029 023,91		35 963 227,67
Toimintakulut		-91 781 852,89		-91 828 299,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		130 373,24		114 924,83
Toimintakate		-56 622 455,74		-55 750 146,50
Verotulot		29 061 529,14		29 275 435,29
Valtionosuudet		32 842 578,00		33 354 205,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 425,75		25 894,63	
Muut rahoitustuotot	898 897,88		848 626,45	
Korkokulut	-552 241,99		-593 188,78	
Muut rahoituskulut	-56 725,10	305 356,54	-51 435,28	229 897,02
Vuosikate		5 587 007,94		7 109 390,81
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 039 442,06		-5 984 063,83	
Omistuksen eliminointierot	10 133,56		18 589,42	
Arvonalentumiset	0,00	-6 029 308,50	2 954,98	-5 962 519,43
Satunnaiset erät		-115 631,53		-2 601,46
Tilikauden tulos		-557 932,09		1 144 269,92
Tilinpäätössiirrot		10 009,48		774,38
Tilikauden verot		-26 999,11		-23 543,60
Laskennalliset verot		27 407,20		-3 098,32
Vähemmistöosuudet		64 995,64		66 348,85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-482 518,88		1 184 751,23

Lapinlahden kunta

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Toiminnan rahavirta	2018		2017	
Vuosikate	5 587 007,95		7 109 390,81	
Satunnaiset erät	-115 631,53		-2 601,46	
Tilikauden verot	-26 999,11		-23 543,60	
Tulorahoituksen korjauserät	-55 014,72	5 389 362,59	-493 754,22	6 589 491,53
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 003 146,52		-6 168 238,53	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	89 687,95		453 375,48	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	327 787,40	-4 585 671,17	543 778,82	-5 171 084,23
Toiminnan ja investointien rahavirta		803 691,42		1 418 407,30
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-26 986,81		-12 876,69	
Antolainasaamisten vähennys	455 059,13	428 072,32	0,00	-12 876,69
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 889 642,81		2 419 238,17	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 316 150,46		-4 505 431,33	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	882 156,94	-2 544 350,71	37 547,66	-2 048 645,50
Oman pääoman muutokset		261 451,86		18 467,07
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-48 358,40		-99 317,58	
Vaihto-omaisuuden muutos	41 901,29		-14 972,42	
Saamisten muutos	776 842,26		1 145 604,45	
Korottomien velkojen muutos	1 590 511,63	2 360 896,78	-254 729,60	776 584,85
Rahoituksen rahavirta		506 070,25		-1 266 470,27
Rahavarojen muutos		1 309 761,67		151 937,03
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 716 517,81		3 591 422,76	
PSSHP:n yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat	184 666,62		9 597,93	
Rahavarat 1.1.	-3 591 422,76	1 309 761,67	-3 449 083,66	151 937,03
		0,00		0,00

Lapinlahden kunta

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	750 820,71	403 889,38
Muut pitkävaikutteiset menot	1 980 702,62	2 050 513,21
Ennakkomaksut	15 432,32	20 293,11
	<u>2 746 955,65</u>	<u>2 474 695,70</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 186 994,87	7 350 509,09
Rakennukset	64 830 384,19	66 956 814,65
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 019 763,60	4 273 324,68
Koneet ja kalusto	3 347 563,47	3 680 012,25
Muut aineelliset hyödykkeet	7 496 709,28	7 239 274,47
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	852 785,03	1 412 683,50
	<u>88 734 200,44</u>	<u>90 912 618,64</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	3 112 094,37	3 100 046,72
Muut osakkeet ja osuudet	1 818 517,85	1 633 587,34
Joukkovelkakirjalainasaamiset	9 806,85	0,00
Muut lainasaamiset	453 677,99	907 355,99
Muut saamiset	122 723,09	106 924,25
	<u>5 516 820,15</u>	<u>5 747 914,30</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	900 143,18	869 816,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	372 585,50	414 486,79
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	1 071 450,92	1 392 354,82
Lyhytaikaiset saamiset	4 369 122,54	4 825 060,88
	<u>5 440 573,46</u>	<u>6 217 415,70</u>
Rahoitusarvopaperit	1 241,00	22 493,65
Rahat ja pankkisaamiset	4 715 276,81	3 568 929,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 427 796,20	110 228 370,59

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 192 810,53	34 192 810,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1 503,48	901,87
Arvonkorotusrahasto	59 313,83	173 706,32
Muut omat rahastot	3 007 120,48	3 057 255,56
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	206 877,25	-1 058 276,48
Tilikauden yli-/alijäämä	-482 518,88	1 184 751,23
	<u>36 985 106,69</u>	<u>37 551 149,03</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	599 765,93	511 555,10
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>868 911,36</u>	<u>763 918,59</u>
	868 911,36	763 918,59
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 174 689,20	1 192 721,11
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	48 552 478,51	49 772 574,07
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	962 226,38	612 458,19
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	6 229 699,34	7 981 030,14
Lyhytaikainen koroton vieraspääoma	<u>13 054 918,80</u>	<u>11 842 964,37</u>
	68 799 323,03	70 209 026,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	108 427 796,21	110 228 370,60

	-0,01	-0,01
Oman pääoman jatkuvuus:		
Omapääoma 1.1.		37 551 149,03
Oma pääoma 31.12.		36 985 106,69
Oman pääoman muutos		-566 042,34
Tilikauden alijäämä		-482 518,88
Ero		-83 523,46
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat, lisäys		601,61
Rahastojen muutos, vähennys		-164 527,57
Lapinlahden Vesi Oy:n ed. tilik. oikaisu, lisäys		113 300,00
Kaskihovin tuloslaskelma/tase -eliminointi, lisäys		1 381,83
PSL toimeksiantojen pääomien käsittely, vähennys		-4 960,34
PSSHP:n ed. tilik. oikaisu, vähennys		-29 319,00
Oikaisut yhteensä		-83 523,47
Eliminointiero		0,01
Oikaisuja ei ole tehty vertailuvuoden taseeseen.		

Konserni henkilöstömäärän vertailuvuoden luku muutettu vastaamaan liitetiedon 42 esittämistapaa.

LIITETIEDOT

Lapinlahden kunta

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hakintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen välittömään hakintamenoon. Keskusvaraston ja lääkekeskuksen arvoa on oikaistu yhteensä 658,59 euroa vastaamaan varastokirjanpidon mukaisia arvoja

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Tästä periaatteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysjankohdan mukaisesti lukuunottamatta joulukuun tilityksen negatiivista osaa, joka on kirjattu tilikauden verojen vähennykseksi ja siirtovelaksi. Pitkäaikaiset lähes saman suuruksena vuodesta toiseen toistuvat leasingvuokrat on kirjattu maksutilikauden kuluksi.

Liitetieto 2

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 3**Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin**

Ei raportoitavaa

Liitetieto 4**Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus**

Ei raportoitavaa

Liitetieto 5**Aiempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut**

Tilikauden toimintatuottoihin tai toimintakuluihin sisältyy vain vähäisiä aiempiin tilikausiin kohdistuvia eriä.

Käytetyt lyhenteet

PSL	Pohjois-Savon Liitto
PSSHP	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
SAKKY	Savon koulutuskuntayhtymä
YSAKK	Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
m€	miljoonaa euroa

Lapinlahden kunta

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen väliset keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Samoin konserniyhteisöjen ja kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien vastaavat erät on vähennetty. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (PSSHP) konsernitilinpäätöksen lukuja on oikaistu poistamalla liikelaitos Kysterin osuudet. Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä (YSAKK) ja Savon koulutuskuntayhtymä (SAKKY) on yhdistely heidän konsernitilinpäätöstensä mukaisesti.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty olennaisilta osin sovellettua hankintamenomenetelmää vastaavalla tavalla. Aikaisemmin perustettujen tai hankittujen tytäryhteisöjen hankinta- tai perustamisajankohdan mukaisia oman pääoman osuuksia ei ole selvitetty takautuvasti.

Kunta on hankinut tilikauden aikana Viitostien Ykköstilojen vähemmistön osakkeet 20 eurolla ja kunnan omistusosuus yhtiöstä on noussut 100 %:iin (99,6 %). Lisähankinnan kertyneet oman pääoman erät on kirjattu hankintamenoa vastaan ja jäljelle jäävä osuus tuloslaskelman omistuksen eliminointierot -erään.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaiseminen

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaiseksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tuloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kuuluva osuus konsernitaseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjen yhdistelyssä konsernitilinpäätökseen on käytetty pääomaosuusmenetelmää, jossa osakkeiden arvoa oikaistaan sen mukaan, miten osuus yhteisön omasta pääomasta on muuttunut. Tällä menetelmällä yhdistelty osakkuusyhteisöjen osakkeet ja osuudet on esitetty sijoitusten osakkuusyhteisöosuuksissa. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole muutettu kunnassa noudatettavien tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi eikä sisäisiä katteita ole vähennetty. As Oy Varpaisjärven Syvärinrinteen omistusosuus on muuttunut osakekaupan myötä 13,58 %:iin, joten se ei enää kuulu konsernirakenteeseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kunnan ja kuntayhtymien taseissa olleet poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseen omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli- ja alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelman tilikauden yli-/alijäämiin.

Tytäryhteisöjen taseissa olleet vastaavat erät on merkitty konsernitaseessa jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Näiden muutokset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennalliseen verovelkaan ja tilikauden yli-/ja alijäämiin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

PSSHP:ssa tapahtuneista yritysjärjestelyistä (Kiinteistö Oy Isoharjan omistusosuuden 79,7 % myynti Siilinjärven kunnalle, Itä-Suomen huoltopalveluiden liikelaitoskuntayhtymän yhtiöittäminen 31.12.2018 ja Servica Oy:n yhdistäminen pääomaosuusmenetelmällä) johtuen edellisen tilikauden taseen tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tase-erien muutoksia ei ole tehty.

PSSHP:n rahoituslaskelman kassavarojen muutokseen sisältyvä erä "Yritysjärjestelyssä siirtyneet rahavarat" on lisätty konsernin rahoituslaskelmaan omaksi rivikseen kuntayhtymäosuuden mukaisena.

Vertailuvuoden rahoituslaskelmassa vastaava erä on muutettu oikeamerkkiseksi vähentämällä investointimenoista 10.559,03 € ja lisäämällä oman pääoman muutoksiin 8.596,77 €.

Koivukujan vaihtuvien vastaavien muut saamiset erä on tallennettu virheellisesti pysyviin vastaaviin edellisessä tilikautena. Kyseisen erän muutos on käsitelty myös tässä tilinpäätöksessä vastaavalla tavalla siirtämättä sitä vaihtuviin vastaaviin.

PSL:n rahoituslaskelman toimeksiantojen varojen ja pääomien muutosta oikaistu 220,25 € edellisten tilikausien yli- ja alijäämää vähentäen.

SAKKY:n pysyvien vastaavien sijoituksiin sisältyvät joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut saamiset esitetty kuntayhtymän omasta esitystavasta poiketen antolainasaamisten lisäyksenä. Saamisten ja korottomien velkojen muutos on käsitelty avaavan ja päättävän taseen muutoksena. Investointien rahavirtaa muutettu vastaavasti.

Lapinlahden kunta

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Yleishallinto	635 223	666 042	437 823	511 706
Sosiaali- ja terveystoimet	24 103 590	23 931 697	4 013 749	4 246 312
Opetus- ja kulttuuritoimet	4 657 010	4 797 070	1 286 624	1 278 144
Tekniset ja ympäristötoimet	253 366	136 741	253 366	136 741
Muut palvelut	4 645 843	5 069 176	1 315 961	1 721 511
Vesiliiketoiminta	4 427 404	4 679 574	0	0
- Eliminoinnit konsernitp:ssä	-3 724 112	-3 283 845	0	0
Toimintatuotot yhteensä	34 998 323	35 996 455	7 307 523	7 894 414

Liitetieto 7

Verotulojen erittely

Verotulot	2018	2017
Kunnan tulovero	25 409 484	25 412 156
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 555 453	1 766 698
Kiinteistövero	2 224 442	2 218 968
Muut verotulot	0	0
Verotulot yhteensä	29 189 379	29 397 822

Liitetieto 8

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 445 167	23 471 047	22 445 167	23 471 047
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tase	8 304 540	8 233 027	8 304 540	8 233 027
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	2 092 871	1 650 131	-498 737	-524 951
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0
Valtionosuuden yhteensä	32 842 578	33 354 205	30 250 970	31 179 123

Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetun yleisohjeen mukaisesti, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintarahoitus, joka on esitetty toimintatuloissa, esitetään konsernituloslaskelmassa kohdassa Valtionosuudet. Vuoden 2017 opetus- ja kulttuuritoimen muihin valtionosuuksiin sisältyy yksikköhintarahoitusta 2.175.082 ja vuoden 2018 2.591.608 euroa.

Liitetieto 9

Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	17 513 392	17 427 230
Muiden palvelujen ostot	7 522 375	7 888 242
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	25 035 767	25 315 472

Liitetieto 10

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmät eivät ole saaneet rahallista tukea. Tilat on luovutettu veloituksetta käyttöön.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelmanmukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poisto-suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitujen taloudellisten käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistomenetelmänä on tasapoisto ja arvioidut poistoajat ovat:

Valtuusto § 53 15.12.2015

	Suositus	Ennen 1.1.2015 hankitut	Uudet hankinnat
Poistomenetelmä		Tasapoisto	
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2 - 5	3	2
Aineettomat oikeudet	5 - 20	5	5
Liikearvo	2 - 5	5	2
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	2 - 5	3	2
Muut	2 - 5	3	2
Muut 1.1.2013 jälkeen hankitut		5	5
Vesiosuuskuntien avustukset		5	5 - 10
Vuokra-/osakehuoneistojen peruskorjaukset		10 - 20	5 - 20
Yhteishankkeet		5	5 - 20
Khall § 39 20.2.2017 1.1.2016 alkaen			
Yhteishankkeina toteutettavat laajakaistahankkeet			10
Vesiosuuskuntien avustukset			10
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet, röntgenlaitteet			10
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50	30	20 - 30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	20	20
Talousrakennukset	10 - 20	15	10 - 15
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	20	20
Asuinrakennukset	30 - 50	30	30
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20		
Torit ja puistot		15	15
Kaavatiet ja kadut		18	15
Sillat, laiturit, uimalat	10 - 30	10	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30	15	15
Vedenjakeluverkosto	30 - 40	30	30
Viemäriverkko	30 - 40	30	30
Kaukolämpöverkko	20 - 30	20	20
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20		
Sähköjohdot, muuntoasemat		15	15
Katuvalaistusverkosto		20	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12	10	10
Maakaasuverkko	20 - 25	20	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20	15	15
Sähkö-, vesi-, yms. laitoskoneet ja laitteet	10 - 20		
Vesi- ja viemärilaitosten ja jvp:n koneet ja kalusto		15	10
Sähkölaitosten laitoskoneet ja laitteet		10	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20	15	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15	10	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15	10	10
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15 - 20	15	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15	8	8
Muut kuljetusvälineet	4 - 7	5	4
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10	5	5
Muut raskaat koneet	10 - 15	10	10
Muut kevyet koneet	5 - 10	5	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15	5	5 - 15
Atk-laitteet	3 - 5	3	3
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5	3	3
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		
Perusparannusmenot			perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuun, ellei omaan poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	724 693	696 011	0	0
Lisäykset tilikaudella	120 265	28 682	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Vastuu 31.12.	844 958	724 693	0	0
SAKKYn pakollinen varaus 1.1.	4 903	13 086	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-4 903	-8 183	0	0
Vastuu 31.12.	0	4 903	0	0
YSAKKn pakollinen varaus 1.1.	34 323	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	15 600	34 323	0	0
Vähennykset tilikaudella	-34 323		0	0
Vastuu 31.12.	15 600	34 323	0	0

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	11 231	376 777	11 231	376 777
Muut myyntivoitot	76 516	35 358	0	0
Myyntivoitot yhteensä	87 747	412 135	11 231	376 777
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	682	2 207	682	2 207
Muut myyntitappiot	57 431	0	24 642	0
Myyntitappiot yhteensä	58 113	2 207	25 324	2 207

Liitetieto 14

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni	
	2018	2017
Satunnaiset tuotot		
Sakky: osakkeen myynti	0	2 601

Lapinlahden kunta

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2018	2017
Osinkotuotot ja osuuskorot		
Istekki Oy	1 053	0
Kuntarahoitus Oyj	2 160	0
Metsäliitto	4 887	3 948
Savon Energiaholding Oy	807 840	758 023
Yhteensä	812 727	761 971
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Savon koulutuskuntayhtymä	2 244	2 244
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	36 476	36 476
Yhteensä	38 720	38 720

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista

	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	58 679	58 990

TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 17

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 18

Arvonkorotusten periaatteet ja arvostusmenetelmät

Ei raportoitavaa.

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEET, yhdistelmä 31.12.2018

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET							YHTEENSÄ
	AINEETTOMA oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	YHTEENSÄ	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno t.l.	48 874,10	1 883 283,81	1 932 157,91	6 065 853,59	33 001 991,10	3 696 620,86	540 061,55	67 450,20	717 781,95	44 089 759,25	
Lisäykset tilikauden aikana	5 500,01	174 174,31	179 674,32	14 510,00	86 521,90	789 665,97	97 225,89	0,00	80 433,16	1 068 356,92	
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	8 900,63	0,00	15 476,45	0,00	0,00	0,00	24 377,08	
Siirrot erien välillä	0,00	125 106,04	125 106,04	0,00	0,00	537 162,04	0,00	0,00	-662 268,08	-125 106,04	
Tilikauden poisto	33 970,84	236 147,70	270 118,54	0,00	1 784 499,97	510 378,78	219 285,03	0,00	0,00	2 514 163,78	
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 403,27	1 946 416,46	1 966 819,73	6 071 462,96	31 304 013,03	4 497 593,64	418 002,41	67 450,20	135 947,03	42 494 469,27	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 403,27	1 946 416,46	1 966 819,73	6 071 462,96	31 304 013,03	4 497 593,64	418 002,41	67 450,20	135 947,03	42 494 469,27	

PYSYVIEN VASTAAVIEN SJOITUKSET

	SIIJOITUKSET				MUUT LAINASAAMISET ja MUUT SAAMISET				
	Kuntayhtymä- osuudet	Tytäryhteisö- osakkeet ja - osuudet	Osakkuus- yhteisö-osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	YHTEENSÄ	Saamiset tytäryhteisöt	Pääomalainat tytäryhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	YHTEENSÄ
Hankintameno l.l.	4 357 796,87	6 624 664,90	178 595,46	1 114 471,01	12 275 528,24	138 294,37	10 213 054,50	933 145,99	11 284 494,86
	0,00	3 351 647,76	0,00	13 675,78	3 365 323,54	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	-15 751,17	15 751,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	22 666,32	0,00	22 666,32	0,00	0,00	453 678,00	453 678,00
Vähennykset									
Hankintameno 31.12.	4 357 796,87	9 976 312,66	140 177,97	1 143 897,96	15 618 185,46	138 294,37	10 213 054,50	479 467,99	10 830 816,86
Arvonlennukset ja niiden palautukset Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjaupitoarvo 31.12.	4 357 796,87	9 976 312,66	140 177,97	1 143 897,96	15 618 185,46	138 294,37	10 213 054,50	479 467,99	10 830 816,86

Arvonlennukset ed. vuodet

2 259 111,00

Lapinlahden kunta

Liitetieto 20 - 22

Omistukset muissa yhteisöissä 31.12.2018

Lapinlahti-konsernin rakenne ja sisältö

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tuloksesta
TYTÄRYHTEISÖT					
Lapinlahden Kaskihovi Oy	Lapinlahti	100,00	1 807	8 803	0
Lapinlahden Vesi Oy	Lapinlahti	100,00	1 238	13 522	1
Viitostien Ykköstilat Oy	Lapinlahti	100,00	5 423	4 367	-139
As Oy Lapinlahden Koivukuja	Lapinlahti	61,60	214	6	4
Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus	Lapinlahti	61,38	2 012	150	-32
Kiinteistö Oy Varpakulma	Lapinlahti	55,80	268	1	1
KUNTAYHTYMÄT					
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Kuopio	3,57	3 354	14 290	-723
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,96	1 241	537	71
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Iisalmi	10,40	2 274	408	75
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	2,06	192	540	-11
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	3,56	32	266	1
OSAKKUUSYHTEISÖT					
Lapinlahden Yritystalo Oy	Lapinlahti	46,30	169	2	2
*) Ylä-Savon Vesi Oy (osakkeet Lapinlahden Vesi Oy:llä)	Vieremä	36,04	2 816	2 071	62
Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalo	Lapinlahti	35,58	166	18	-13
YHDISTELEMÄTTÖMÄT OSAKKUUSYHTEISÖT					
As Oy Oksatie	Lapinlahti	26,86	107	0	0

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän peruspääoman alennukset:

KYS:n liittovaltuusto 17.6.2002	21 208,34 eur
KYS:n liittovaltuusto 28.5.2001	42 556,89 eur
KYS:n liittovaltuusto 17.6.2002	53 116,34 eur
KYS:n liittovaltuusto 16.6.2003	13 687,82 eur
KYS:n liittovaltuusto 13.5.2005	28 430,96 eur
Yhteensä	159 000,35 eur

*) Ylä-Savon Vesi ei ole minkään omistajan tytäryhteisö eikä osakkuusyhteisö, vaan kaikkiin omistajiin nähden yhteisö, jossa omistajalla on merkittävä omistusosuus, mutta ei kuitenkaan tytäryhteisöltä tai osakkuusyhteisöltä vaadittavaa vaikutusvaltaa. Yhtiö on käsitelty osakkuusyhteisön tavoin Lapinlahti-konsernissa.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 23

Saamisten erittely

	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	11 316	0	11 417
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	344 000	0	476 040
Yhteensä	0	355 316	0	487 457
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	12 325	0	9 375
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	225 389	0	407 182
Yhteensä	0	237 714	0	416 557
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	2 397	0	1 980
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	2 397	0	1 980
Saamiset yhteensä	0	595 426	0	905 994

Pitkäaikaisista saamisista tytäryhteisöiltä poistettu pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluva lainasaaminen.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta
	2018	2018	2017	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	562	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	347 335	344 000	479 375	476 040
Peruspääoman korot	36 476	36 476	36 476	36 476
Kelan korvaus työterveyshuollosta	147 791	130 000	177 613	143 000
EU-tuet ja avustukset, hankkeet	11 299	11 500	11 299	11 299
Palkkatuet	32 035	32 035	62 498	62 498
Lääkäreiden koulutuskorvaus	16 000	16 000	17 201	17 201
Muut tulojäämät yhteensä	845 940	453 288	858 590	587 111
Menoennakot	0	5 255	0	0
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	-352 139	0	-490 994	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 084 737	1 028 554	1 152 058	1 333 626

Lapinlahden kunta

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53	34 192 810,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	901,87	901,87	0,00	0,00
Lisäykset	601,61	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	1 503,48	901,87	0,00	0,00
Arvokorotusrahasto 1.1.	173 706,32	173 706,32	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-114 392,49	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	59 313,83	173 706,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	3 057 255,56	3 038 260,83	1 158 626,62	1 158 626,62
Siirrot rahastoon	147 550,25	20 738,63	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-197 685,33	-1 743,91	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	3 007 120,48	3 057 255,55	1 158 626,62	1 158 626,62
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	126 474,76	-1 061 554,91	1 014 683,97	-308 025,47
Edelliseen tilikauteen kohdistuvat oikaisut *)	80 402,49	3 278,44	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	206 877,25	-1 058 276,47	1 014 683,97	-308 025,47
Tilikauden yli-/alijäämä	-482 518,88	1 184 751,23	584 969,71	1 322 709,44
Oma pääoma yhteensä	36 985 106,69	37 551 149,03	36 951 090,83	36 366 121,12

*)

Lapinlahden Vesi Oy	113 300,00
Kaskihovi, tulos/tase eliminointi	1 381,83
PSL toimeksiantojen pääomien käsittely	-4 960,34
PSSH:n oikaisut	-29 319,00
	80 402,49

Liitetieto 26

Erittely poistoerosta

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2018	2017
Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	14 278 973	15 358 519
Lainat julkisyhteisöiltä	1 962 420	2 058 646
Pitkäaikaiset velat yhteensä	16 241 394	17 417 165

Lapinlahden kunta

Liitetieto 28

Joukkovelkakirjalainat

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Sakky	0	4 903	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	844 958	724 693	0	0
Y-S koulutuskuntayhtymä	15 600	34 323	0	0
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	860 558	763 919	0	0

Liitetieto 30

Lyhyt ja pitkäaikaiset velat

	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	3 252	0	489
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	105 470
Yhteensä	0	3 252	0	105 959
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	138 009	0	121 022
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	138 009	0	121 022
Velat osakkuus- sekä muille omistus-yhteisyyksille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	148	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	148	0	0
Vieras pääoma yhteensä		10 493 210		9 472 296

Liitetieto 31

Sekkilimiitti

Pohjois-Savon Osuuspankki, limiitti 1 500 000 euroa. Ei käytössä 31.12.

Lapinlahden kunta

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely

Ei raportoitavaa

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	523 386	210 306	190 970	198 753
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	4 830 321	4 889 423	3 280 097	3 205 219
Korkojaksotukset	435 322	547 974	31 042	34 440
Vesihuoltoavustukset Lapinlahden Vesi Oy:lle	0	105 470	0	105 470
Muut siirtovelat	2 421 768	1 667 385	1 557 467	751 796
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	8 210 798	7 420 558	5 059 577	4 295 679
- Eliminoinnit konsernitilinpäätöksessä	-352 139	-594 983		
Siirtovelat yhteensä	7 858 659	6 825 575	5 059 577	4 295 679

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni	
	2018	2017
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	11 688 296	15 349 239
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 676 065	13 700 857
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä, tytäryhteisöt	12 676 065	13 700 857

Vakuudet omasta sekä kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja muiden puolesta annetuista vakuuksista

Ei raportoitavaa

Lapinlahden kunta

Liitetieto 38

Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Leasingvastuut yhteensä	1 142 486	640 443	588 019	513 104
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	360 866	306 458	282 458	225 730
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	10 901	2 095	0	0
Vuokravastuut yhteensä	727 370	690 590	0	0
Määräaikaisten vuokravastuut	542 409	629 372	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	77 846	72 836	0	0
Toistaiseksi voimassa olevat vuokravastuut	184 961	61 218	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	38 083	41 544	0	0
Yhteensä	1 869 856	1 331 033	588 019	513 104

Konsernin vertailuvuoden yhteensä-tietoa muutettu -11 610.

Liitetieto 39

Vastuusitoumukset				
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma	20 978 972	20 788 100	18 428 315	18 237 443
Jäljellä oleva pääoma	12 675 567	14 959 559	10 754 172	12 928 813
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	6 475 359	5 380 159	6 468 209	5 373 009
Jäljellä oleva pääoma	3 313 811	3 115 783	3 306 661	3 108 633

Liitetieto 40

Vastuut Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	55 330 917	55 321 016
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	35 548	36 562

Liitetieto 41

Rahoitusvastuuta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alijäämään ei ole kirjattu pakollisena varauksena eikä siirtovelkana, koska kattamistoimien toteuttamistavasta ei ollut varmuutta ja kunnalla oli käsitys, että myös muihin kattamistoihin oli ryhdytty.

Kumulatiivinen alijäämä 31.12.2018	15 516 604
- poistoero	-1 385 068
- muut omat rahastot	-446 161
Katettava alijäämä	13 685 375
josta kunnan osuus 489 232 € (3,57 %)	
Vastuusta	
edellisiin tilikausiin kohdistuvaa	128 896
tilikauteen kohdistuvaa	360 336
	489 232

Alijäämä katettaneen perussopimuksen 24 §:n mukaisella lisäkannolla vuosien 2019 ja 2020 aikana. Kunnan osuudeksi lisäkannosta muodostunee:

2019	250 240
2020	238 992
	489 232

Investointi- ja taloussuunnitelmaan perustuen arvonlisäveron mahdollista palautusvastuuta ei pidetä todennäköisenä.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni	
	2018	2017
Koronvaihtosopimukset, PSSHP		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	5 296 533	5 385 391
Käypä arvo	-234 561	-218 069
Koronvaihtosopimukset, joilla vaihtuva korko on muutettu kiinteäksi on tehty joko yksittäisen lainan tai lainasalkun suojaamiseksi		
Koronvaihtosopimukset, SAKKY		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	20 187	29 770
Käypä arvo	-623	-1 339
Koronvaihtosopimus, Kaskihovi		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 901 000	2 000 000
Käypä arvo	-54 609	-38 199
Koronvaihtosopimus, jolla vaihtuva korko on muutettu kiinteäksi on tehty lainasalkun osittaiseksi suojaamiseksi		
Kiinteistöinvestointien arvonnäkövieron tarkistusvastuu		
KOY Lapinlahden Virastokeskus	10 291	0
PSSHP	345 256	515 521
YSAKK	126 485	149 862
SAKKY	59 746	74 100
VaaliJala	186 040	165 957
	727 818	905 440
Muut vastuut		
Potilasvakuutusvastuu	220 769	219 618
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit, PSSHP	80 434	37 536
Valuuttatermiinit, PSSHP	5 362	5 362
Hankkeiden omarahoitussuodet, SAKKY	28 447	23 327

Lapinlahden kunta

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä

	2018	2017
Hallintokeskus	29	33
Sosiaali- ja terveysosasto	392	398
Sivistysosasto	252	235
Tekninen osasto	45	43
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	718	709
Liitetiedon esittämistapaa on muutettu. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti. Henkilöstön lukumäärään sisältyvät: vakinaiset, määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Kansalaisopiston tuntiopettajat eivät sisälly sivistysosaston lukuihin.		

Liitetieto 43

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	30 671 297	31 407 772
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	9 944	8 668
Lahjoitusvaroilla katetut henkilöstömenot	118 807	38 435
Henkilöstökulut yhteensä	30 800 049	31 454 875

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2018	2017
Lapinlahden Kokoomus ry	897	1 078
Kristillisdemokraatit	1 029	768
Keskustan Lapinlahden kunnallisjärjestö	1 691	2 124
Lapinlahden sos.dem. ry	684	443
Lapinlahden Vasemmisto ry	1 555	1 796
Ylä-Savon Vihreät ry	511	404
Perussuomalaiset, Lapinlahti	1 005	1 344
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	7 371	7 957

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
Talvea Julkishallinnonpalvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	0	7 216
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	0	0
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	12 198	4 575
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	4 811	0
Palkkiot yhteensä	17 009	11 791

Liitetieto 46

Intressitahoihin liittyvät liiketoimet

Kaskihovi

Hankinnat

Asuntotoimen hoitopalkkio	19 341	
Toimitilavuokrat, sivistystoimi	69 575	88 916

Luovutukset

Antolainat, korko 4 %	90 735	
Antolainat, korko 6 %	47 559	138 294
Toimistohuoneet ja atk-laitteet sekä yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		

Tekninen johtaja Eero Mykkänen toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Viitostien Ykköstilat

Hankinnat

Elinkeinotoimen hoitopalkkio	144 996	
------------------------------	---------	--

Luovutukset

Pääomalaina, korko 4 %	460 771	
Yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		

Kunnanjohtaja Janne Airaksinen toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Vesi

Hankinnat

Vesihuolto, tavanomaisin ehdoin	113 674	
---------------------------------	---------	--

Luovutukset

Yhteiskäytössä olevat sovellukset sekä palkkahallinto	36 372	
Pääomalaina, korko 4,5 %	9 752 284	
Vesihuoltoavustukset	40 895	9 829 550
Toimistohuoneet ja atk-laitteet sekä yleiset toimistosovellukset veloituksetta.		

Tekninen johtaja Eero Mykkänen toimii yhtiön toimitusjohtajana.

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen lämmitysenergian käyttö 2015 - 2018

Kiinteistöt	Tilavuus m ³	Kulutus 2015 MVh/m ³	Kulutus 2016 MVh/m ³	Kulutus 2017 MVh/m ³	Kulutus 2018 MVh/m ³
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8165	211,78 0,028	248,3 0,030	243,09 0,030	247,33 0,030
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	593,22 0,055	650,26 0,060	599,67 0,055	529,01 0,049
Lapinlahden paloaseman kiinteistö , vanha	3046	108,34 0,036	149,52 0,049	155 0,051	154,76 0,051
Lapinlahden paloasema	4100	191,73 0,047	219,14 0,053	220,24 0,054	209,13 0,051
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	431,63 0,062	467,9 0,067	490,12 0,071	477,29 0,069
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	1634,45 0,053	1900,69 0,061	1974,18 0,064	1890,56 0,061
Rovastilan ja Lukkarilan kiinteistö	2590	114,38 0,044	120,73 0,047	122,04 0,047	118,41 0,046
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2460	167,31 0,076	184,09 0,075	186,59 0,077	186,65 0,076
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö ja terveysasema yhdessä	3860	445,32 0,060	459,34 0,062	483,78 0,065	499,18 0,067
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3600	0,000	0,000	0 0,000	0,000
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	724,23 0,058	723,79 0,058	752,2 0,060	802,1 0,064
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	89,07 0,096	99,68 0,108	81,43 0,088	90,13 0,097
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5400	163,28 0,030	177,05 0,033	185,86 0,034	181,49 0,034
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13150	264,18 0,020	315,18 0,024	297,73 0,023	323,31 0,025
Matin ja Liisan koulun kiinteistö	21059	1037,84 0,049	1145,74 0,054	1113,97 0,053	1124,79 0,053
Monitoimitalon kiinteistö	26000	641,18 0,025	739,17 0,028	765,31 0,029	731,65 0,028
Lukion kiinteistö	13475	419,4 0,031	486,45 0,036	462,84 0,034	431,99 0,032
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö	3920	1369,46 0,349	1471,27 0,375	1454,11 0,371	1409,66 0,360
Lapinlahden Meijeri ja Mylly	5006	247,53 0,049	292,4 0,058	295,16 0,059	282,92 0,057
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	90,15 0,031	94,82 0,032	95,27 0,032	94,69 0,032
Umpikuja	4420	178,7 0,040	204,47 0,046	229,48 0,052	229,16 0,052
Teletalo	4521	207,28 0,046	210,14 0,046	207,11 0,046	225,48 0,050
Kaksoisvahditupa	886	55,85 0,063	63,21 0,071	58,24 0,066	61,94 0,070
Rautatieasema	1140	106,2 0,093	110,13 0,097	98,54 0,086	74,76 0,066
Sulstamo	3100	157,12 0,051	170,63 0,055	166 0,054	170,95 0,055
Varpaisjärven kunnantupa	1512	111,05 0,073	120,8 0,080	118,37 0,078	120,21 0,080
Yhteensä	196679	9780,68 0,050	10824,9 0,055	10856,33 0,055	10667,55 0,054

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen sähkönkulutus 2015 - 2018

Kiinteistöt	Tilavuus m3	Kulutus 2015 MVh/m3	Kulutus 2016 MVh/m3	Kulutus 2017 MVh/m3	Kulutus 2018 MVh/m3				
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8165	97886	11,99	104251	12,77	110283	13,51	112087	13,73
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	207875	19,14	186958	17,22	158345	14,58	140907	12,97
Lapinlahden vanha paloaseman kiinteistö	3046	57508	18,88	60456	19,85	54462	17,88	56670	18,60
Lapinlahden paloasema	4100	52829	12,89	55721	13,59	55842	13,62	57630	14,06
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	120801	17,39	119013	17,14	113249	16,31	106717	15,37
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	1261583	40,58	1377552	44,31	1383314	44,50	1373147	44,17
Rovastilan ja Lukkarilan kiinteistö	2590	65308	25,22	75865	29,29	65429	25,26	68956	26,62
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2460	35057	14,25	39381	16,01	35396	14,39	36465	14,82
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3880	57596	14,92	50275	13,02	43908	11,38	41798	10,83
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3600	116790	32,44	101356	28,15	90373	25,10	82496	22,92
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	443609	35,49	445033	35,60	416604	33,33	408150	32,65
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	30732	33,22	29237	31,61	27369	29,59	28355	30,65
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5400	80542	14,92	86658	16,05	69233	12,82	64282	11,90
Varpaisjärven museon kiinteistö	800	1873	2,34	2063	2,58	1354	1,69	768	0,96
Alapitkän koulun kiinteistö	11670	427427	36,63	85825	7,35	42958	3,68	383772	32,89
Martikkalan koulun kiinteistö	2235	15247	6,82	15588	6,97	15523	6,95	15677	7,01
Matin ja Liisan koulun kiinteistö	21059	287900	13,67	281908	13,39	278370	13,22	273583	12,99
Narkoon koulun kiinteistö	6920	105976	15,31	107108	15,48	106013	15,32	110550	15,98
Montoimitalon kiinteistö	26000	352927	13,57	391294	15,05	386330	14,86	368126	14,16
Lukion kiinteistö	13475	195894	14,54	205822	15,27	224031	16,63	205823	15,27
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö + liikuntahalli	29800	570887	19,16	554033	18,59	587867	19,73	509113	17,08
Paloisten koulun kiinteistö	3001	15141	5,05	19545	6,51	17796	5,93	21190	7,06
Lapinlahden Meijeri ja Mylly	5006	40928	8,18	41413	8,27	42076	8,41	41901	8,37
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	9008	3,05	8737	2,96	8281	2,81	9039	3,06
Umpikuja	4420	47387	10,72	48027	10,87	43967	9,95	43231	9,78
Kaksoisvahtitupa	886	8497	9,59	8907	10,05	8326	9,40	7388	8,34
Rautatieasema	1140	41519	36,42	39914	35,01	39396	34,56	41905	36,76
Suistamo	3100	85214	27,49	87715	28,30	84126	27,14	84460	27,25
Varpaisjärven yrittäjätalo	856	6558	7,66	6275	7,33	5549	6,48	5823	6,80
Varpaisjärven kunnantupa	1512	7328	4,85	5581	3,69	4988	3,30	2830	1,87
Tele-talo	4521	29041	6,42	31317	6,93	28462	6,30	27416	6,06
Paavon ja Liisankoti, Lti	1920	86990	45,31	67269	35,04	105144	54,76	100398	52,29
Mäkelä, Lti	154	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Purorinne, Lti	189	9478	50,15	12346	65,32	11939	63,17	11939	63,17
Kangaspelto/Hyppönen, Lti	400	15158	37,90	16209	40,52	15549	38,87	21332	53,33
FK-radan huoltorakennus	409	20524	50,18	15861	38,78	11655	28,50	11655	28,50
Karjamajakahvio	385	8258	21,45	7266	18,87	9021	23,43	5190	13,48
Luisteluhoitorakennus	650	28642	44,06	32202	49,54	29208	44,94	31946	49,15
Nelson House	265	28642	108,08	32202	121,52	29208	110,22	31946	120,55
Partiomaja	230	176	0,77	73	0,32	480	2,09	103	0,45
Vuorisen varasto	1430	25493	17,83	25531	17,85	26361	18,43	27826	19,46
Honkaharju	4500	2178	0,48	28	0,01	15479	3,44	7099	1,58
Kivinautetta	2000					1619,98	0,81	1854	0,93
Yhteensä	247423	5 102 407	20,62	4 881 815	20	4804884	19,42	4981543	20,13

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS

Kiinteistöjen vedenkulutus vuonna 2015 - 2018

Kiinteistöt	Tilavuus/m ³	Vuosi 2015 m ³ /m ³	Vuosi 2016 m ³ /m ³	Vuosi 2017 m ³ /m ³	Vuosi 2018 m ³ /m ³
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8185	178 0,022	159 0,019	144 0,018	152 0,019
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10860	447 0,041	403 0,037	417 0,038	399 0,037
Lapinlahden vanha paloaseman kiinteistö	3046	219 0,072	206 0,068	223 0,073	178 0,058
Lapinlahden Paloasema	4100	244 0,060	301 0,073	314 0,077	298 0,073
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6945	985 0,142	910 0,131	740 0,107	680 0,098
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31089	8757 0,282	10056 0,323	10914 0,351	9302 0,299
Rovastilan ja Lukkanilan kiinteistö	2590	319 0,123	315 0,122	363 0,140	364 0,141
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2460	108 0,044	184 0,075	200 0,081	245 0,100
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3860	111 0,029	124 0,032	84 0,022	79 0,020
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3600	295 0,082	248 0,069	157 0,044	147 0,041
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12500	3885 0,311	3724 0,298	2575 0,208	2612 0,209
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	220 0,238	206 0,223	238 0,257	231 0,250
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5400	389 0,072	487 0,090	475 0,088	475 0,088
Varpaisjärven museon kiinteistö	800	0 0,000	0 0,000	0 0,000	0 0,000
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13150	437 0,033	357 0,027	451 0,034	386 0,029
Alapitkän koulun kiinteistö	11670	635 0,054	565 0,048	696 0,060	735 0,063
Martikkalan koulun kiinteistö	2235	161 0,072	243 0,109	228 0,102	279 0,125
Matin ja Lisan koulun kiinteistö	21059	571 0,027	639 0,030	697 0,033	701 0,033
Nerkoon koulun kiinteistö	6920	389 0,056	445 0,064	405 0,059	425 0,061
Montoimitalon kiinteistö	26000	2240 0,086	2293 0,088	2187 0,084	1988 0,076
Lukion kiinteistö	13475	1139 0,085	1126 0,084	1202 0,089	1173 0,087
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö	3920	860 0,219	941 0,240	869 0,222	926 0,236
Paloisten koulun kiinteistö	3001	199 0,066	304 0,101	265 0,088	265 0,088
Lapinlahden Meijeri	5006	464 0,093	387 0,077	378 0,076	540 0,108
Lapinlahden Mylly	3347	49 0,015	47 0,014	87 0,026	81 0,024
Lapinlahden vanha kunnantalo	2950	384 0,130	318 0,108	296 0,100	322 0,109
Umpikuja	4420	194 0,044	135 0,031	60 0,014	67 0,015
Kaksoisvahtilupa	886	82 0,093	45 0,051	70 0,079	41 0,046
Rautatieasema	1140	53 0,046	31 0,027	33 0,029	44 0,039
Suistamo	3100	2459 0,793	1772 0,572	1426 0,460	1481 0,478
Varpaisjärven yrittäjäatalo	856	29 0,034	29 0,034	24 0,028	18 0,021
Varpaisjärven kunnantupa	1512	34 0,022	37 0,024	309 0,204	79 0,052
Tele-talo	4521	121 0,027	132 0,029	120 0,027	145 0,032
Paavon ja Lisan koti, Lti	1920	459 0,239	156 0,081	746 0,389	679 0,354
Mäkelä, Lti	154	0 0,000	0 0,000	0 0,000	0 0,000
Purorinne, Lti	189	25 0,132	25 0,132	18 0,095	17 0,090
Kangaspelto/Hyppönen, Lti	400	302 0,755	207 0,518	204 0,510	165 0,413
FK-radan huoltorakennus	409	78 0,191	0 0,000	5 0,012	6 0,015
Karjamajakahvio	385	252 0,655	528 1,371	149 0,387	0 0,000
Luisteluhuoltorakennus	650	1067 1,642	449 0,691	110 0,169	141 0,217
Nelson House	265	15 0,057	13 0,049	13 0,049	26 0,098
Vuorisen varasto	1512	19 0,013	14 0,009	18 0,012	27 0,018
Kvinavetta	2000			2 0,001	1 0,001
Yhteensä	233392	28874 0,124	28561 0,122	27912 0,120	25920 0,111

LUETTELOT JA SELVITYKSET

LAPINLAHDEN KUNTA**LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA**

Lapinlahden kunnan vuoden 2018 pääkirjanpito on suoritettu CGI:n Kuntamalli 2.3 taloushallinto-ohjelmistolla.

Käytetyt tilikirjat:

Pääkirjanpito	Päiväkirja Pääkirja	sähköinen arkisto
Myyntireskontra		osakirjanpito/osa pääkirjanpitoa, sähköinen arkisto
Ostoreskontra		osakirjanpito/osa pääkirjanpitoa, sähköinen arkisto
Pysyvien vastaavien kirjanpito		osakirjanpito, sähköinen arkisto
Konsernikirjanpito		osakirjanpito
Varastokirjanpito	Terveyskeskuksen keskusvarasto Terveyskeskuksen lääkekeskus	osakirjanpito, paperitulosteena osakirjanpito, paperitulosteena
Henkilöstöhallinto- ja palkkajärjestelmä		osakirjanpito, sähköinen arkisto
Tasekirja		sidottu kirja, säilytys pysyvästi
Tase-erittelyt		paperitulosteena

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMMUI	Käyttöom. muistiot
KOMTOS	Käyttöomaisuustositt
MUIRO2	Muistiotos2 Rondo
MUIRS2	Muistiotos Sis2Rondo
MUISIS	Muistio sisäinen
MUISRO	Muistiotos Rondo
MUISRS	Muistiotos Rondo sis
MUIST1	Muistiotositteet 1
MUISTP	Muistiotos tilinpäät
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISRON	Sis laskut Rondo
SISROP	Sislaskut2 Rondo
SOSTYO	Sosiaalityö, ProCons
VARAS1	TKMATHA keskusvarast
VARAS2	TKMATHA lääkekeskus
YMR11	MR Laskulaji 11
YMR12	MR Laskulaji 12
YMR14	MR Laskulaji 14
YMR15	MR Laskulaji 15

YMR16	MR Laskulaji 16
YMR17	MR Laskulaji 17
YMR18	MR Laskulaji 18
YMR19	MR Laskulaji 19
YMR21	MR Laskulaji 21
YMR53	MR Laskulaji 53
YMR54	MR Laskulaji 54
YMR64	MR Laskulaji 64
YMR71	MR Laskulaji 71
YMR72	MR Laskulaji 72
YMR73	MR Laskulaji 73
YMR74	MR Laskulaji 74
YMR75	MR Laskulaji 75
YMR76	MR Laskulaji 76
YMRHYV	MR hyvityslask kuitt
YMRMAN	MR Manuaalisuorituks
YMRVII	MR Viitesuoritukset
ZBF	Budjetointitositteet

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Kuntalain 113 §:n mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Lapinlahdella 1.4.2019

LAPINLAHDEN KUNNANHALLITUS

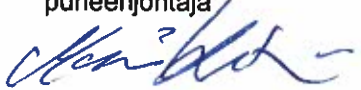
Ossi Martikainen
puheenjohtaja

Olavi Nissinen
varapuheenjohtaja

Tiina Juutinen
jäsen

Matti Katainen
jäsen

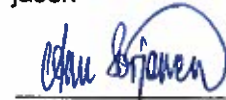
Kyrrö-Harju Pia
jäsen

Risto Ollikainen
jäsen

Minna Rissanen
jäsen

Anu Sorjonen
jäsen

Antti Valta
jäsen

Janne Airaksinen
kunnanjohtaja

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lapinlahdella ____/____ 2019

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskelo
HT, JHT
tilintarkastaja

